

«ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ»

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΔΡΑΣΗ

Ετος 18^ο - Τεύχος 71

Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2003

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

Σελ.

☐ Γ. Β. Σελλιανάκη: ΕΘΝΙΚΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Όχι κλάματα πάνω στο κυμένο γάλα	129-141
☐ Μ. Δερμιτζάκη: Το Προσχέδιο του Ευρωπαϊκού Συντάγματος	143-149
☐ Γ. Β. Σελλιανάκη: Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΜΑΣ	151-154
☐ Σ. Μαριάδη: Ομάδες παραγωγών στη Γεωργία	155-158
☐ Η. Σεϊτανίδη: Οι δυνάμεις της Αγοράς	159-160
☐ Γ. Ξεάρχου: Η Ανθοκομία στην Ελλάδα	161-171
☐ Κ. Μπερπά: Οι δασικές εκτάσεις	173-174
☐ Γ. Β. Σελλιανάκη: Το Εμπορικό Γεωργικό μας Ισοζύγιο το 2002	175-178
☐ Α.Τ. Ράντσιου: Η κοινωνία των πολιτών και η συμβολή
της Πληροφορικής στην ασφάλεια των τροφίμων	179-180
☐ Γ. Β. Σελλιανάκη: Βιβλιοκρισία: α) Σ. Μπακογιάννη, β) Η. Σεϊτανίδη	181-183
☐ Κ. Μπερπά: Βιβλιοκρισία: Η. Σεϊτανίδη	184
☐ Θαν. Μπίκου: Το Γραμματοκιβώτιο της «Σ.Π.» (Γράφουν: κ. Σ. Μαριάδης
και επισκέπτες της έκθεσης των ΤΕΙ Μεσολογγίου)	185-187
☐ Μ. Μαραγκουδάκη: Η πολύτεκνη οικογένεια	188
☐ Γ. Φραγκιαδουλάκη: ΣΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ (μας ρωτούν και απαντούμε).	189-190
☐ Συνεταιριστή: (χωρίς όνομα). «ΘΥΜΗΣΕΣ»	191-192
☐ Της Σύνταξης:	
– Ευρωπαϊκή Ένωση των 25	142
– ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ: Ενημερωτική στήλη για τα μέλη της Ε.Φ.Σ.	193-194
– Το Διάταγμα για την εποπτεία των Α.Σ.Ο.	195-198
– Αγροτοσυνεταιριστικές Ειδήσεις	199-205
α) Τροποποίηση του Νόμου 2810/2000	199-200
β) Εκλογές στις Α.Σ.Ο.	201-205
– Εκείνοι που έφυγαν (Π. Σαμαράς, Μ. Τσαγκαράκης)	206-207
– Περιεχόμενα στα Αγγλικά - Ταυτότητα περιοδικού	208

ΤΟ ΕΛΑΦΡΥΤΕΡΟ ΜΕ ΒΙΟ-FILTER

1 και ΒΙΟ

ΠΙΣΣΑ: 1 mg

ΝΙΚΟΤΙΝΗ: 0.1 mg

**ULTRA
ONE**

SYNEDRA S.A.

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Για τους αγρότες και την ύπαιθρο:

ΕΘΝΙΚΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Όχι κλάματα πάνω στο χυμένο γάλα

Άρθρο του Γ.Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗ

Ραχοκοκκαλιά του Έθνους, πάντα ατάρεσκα λέγαμε τους αγρότες μας, όχι μόνο για το πλήθος και την διασπορά τους στην ύπαιθρο χώρα, αλλά και γιατί στις δύσκολες στιγμές του Έθνους, οι αγρότες έδιναν τους πολλούς, με μεγαλύτερη αντοχή και περισσότερο μαχητικούς υπερασπιστές του και με τα προϊόντα τους συντηρούσαν τον αστικό της χώρας πληθυσμό. Σ' αυτές τις στιγμές πάντα τους θυμούμαστε, τους αναβαθμίζουμε και τους ευγνωμονούμε. Κι όταν περάσουν αυτές οι στιγμές, τους ξεχνούμε.

Διαβάζουμε στον τύπο τα όλο και αυξημένα προβλήματά τους και όταν αυτά γίνουν αξεπέραστα, από τα γραφεία αντιμετωπίζονται οι αγρότες με ανακοινώσεις απραγματοποίητων υποσχέσεων, μαζί με καταγγελίες πάντα για τους άλλους που τα δημιούργησαν. Συγκωστή η γραφειοκρατική και λογοπαικτική αυτή αντιμετώπιση, αφού οι άλλοτε οργανωμένοι και μαχητικοί συνεταιριστικοί οργανισμοί, που τους εκπροσωπούσαν στη κρατική εξουσία, έχουν χάσει την μαχητικότητά τους από τα χρέη τους, την περί τον αγροτοσυνεταιρισμό ασχετοσύνη των διοικήσεών τους και την ενασχόλησή τους περισσότερο με τα καλοσερβρισμένα, συνοδεία άφθονου χρήματος, αναπτυξιακά προγράμματα. Αυτά που σχεδιάζονται από κεντρική εκτός χώρας εξουσία, στην οποία ελάχιστη είναι η δική μας επιρροή από άγνοια, αδέξιους χειρισμούς ή και παραλείψεις.

Περισσότερα από 20 χρόνια, παίρνουμε τις ντιρεκτίβες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις μεταφράζουμε, τις εκλαϊκεύουμε και καλούμε τους αγρότες να προσχωρήσουν στην εφαρμογή τους με το δέλεαρ σημαντικών πράγματι επιδοτήσεων, χωρίς όμως τον δικό μας προγραμματισμό π ο υ θα προδιαγράψει την εξέλιξη της δικής μας αγροτικής παραγωγής, συνολικά και κατά κλάδο, π ο υ θα εξυπηρετεί τα δικά μας συμφέροντα μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα, π ο υ θα στηρίζεται και θα αξιοποιεί τις δικές μας παραγωγικές δυνατότητες, αυτές που έχει η γη μας και εκείνες π ο υ μας δίνουν οι κλιματολογικές συνθήκες και το ανθρώπινο δυναμικό μας.

Και το επίσης σημαντικότερο: Χωρίς εποπτεία και αυστηρό έλεγχο στην

εφαρμογή ακόμη και αυτών των κοινοτικών προγραμμάτων. Ένας σκληρός ανταγωνισμός γίνεται στο ποιος θα εξασφαλίσει περισσότερες επιδοτήσεις για να έχει την εύνοια του αγροτικού πληθυσμού, αδιάφορο **αν, πού και πόσο** θα **αποδώσουν** αυτά τα χρήματα για το γενικότερο εθνικό συμφέρον. Θα θυμίσω στους ταξιδιώτες των Βρυξελλών και σε όσους υπηρετούν τον προνομιούχο, όσο και κραταιό, συνδεδετικό με την Ευρωπαϊκή Ένωση μηχανισμό, τα εθνικά μας προϊόντα, αυτά που αντιμετωπίζονται σαν προβληματικά από την Κοινότητα: το **βαμβάκι**, τα **καπνά**, το **λάδι**, τα **σιτηρά**, τη **σταφίδα** ακόμη και τα **ξυλοκέρατα** (χαρουύπια), που συντήρησαν τον πληθυσμό της χώρας σε αρκετά διαμερίσματά της την περίοδο της γερμανικής κατοχής. Και για να διακόψω τον μορφασμό τους από την αναφορά μου στα χαρουύπια, θα τους υπενθυμίσω επίσης πόσο χρήσιμο θα τους ήταν στο πολυτελές και κατάφωτο γραφείο τους, ένα κεράκι όταν υπάρξει διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος.

Μ' αυτό το κεράκι, τους συνιστώ να διαβάσουν το εμπορικό γεωργικό μας ισοζύγιο¹ του 2002, για να κατανοήσουν καλύτερα την αλληγορική σημασία των λέξεών μου και να βγάλουν τα δικά τους συμπεράσματα. Μην καθησυχάσουν στην αντίληψη ότι οι «καιροί αλλάζουν» γιατί, όπως δείχνει το ισοζύγιο που αναφέρομαι, οι εταίροι μας – με τους οποίους γραφειοκρατικά μας συνδέουν την ίδια εποχή με τις ίδιες όπως και εμείς επιδοτήσεις – χρόνο με το χρόνο εκτοπίζουν τα αγροτικά μας προϊόντα μέσα από την ίδια την αγορά μας.

Εκείνοι, όπως καθαρά βγαίνει από τα στοιχεία του ισοζυγίου, εφαρμόζουν με τις ίδιες επιδοτήσεις που εισπράττουν από τα ταμεία της Κοινότητας, τη γνωστή κινέζικη παροιμία. **Μαθαίνουν στους αγρότες τους να ψαρεύουν** (να επενδύουν σε γνώσεις), **δεν τους δίνουν το ψάρι** (την επιδότηση) απλά και μόνο για να εισπράξουν την... ευγνωμοσύνη τους.

Το κυνήγι των επιδοτήσεων δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι ο στόχος σε ένα ενδοκοινοτικό ανταγωνισμό, αλλά η αποτελεσματικότητα του δωρεάν χρήματος για το κάθε δικαιούχο μέλος, με προκαθορισμένες διαδικασίες, σωστό εθνικό πρόγραμμα, σωστές επιλογές προσώπων που θα το εφαρμόσουν, εποπτεία με ενδιάμεσες μετρήσεις της αποτελεσματικότητας και αυστηρούς ελέγχους.

Περισσότερα από 300.000.000 ευρώ (10 τρισ. δρχ.) διατέθηκαν από το 1980 για να εκσυγχρονιστεί και να γίνει ανταγωνιστική η γεωργία μας. Όμως, το τεράστιο αυτό χρηματικό ποσό, ούτε **περισσότερα**, ούτε **καλύτερα**, ούτε **φθηνότερα** αγροτικά προϊόντα μάς έφτιαξε, για τους λόγους που προανέφερα, γνωστούς άλλωστε και χλιοειπωμένους².

Συνοπτικά θα αναφερθώ στη συνέχεια σε μερικές μόνο από τις αιτίες που

1. Δημοσιεύεται και σχολιάζεται στη σελίδα 175.

2. Βλ. και άρθρο μου στο τ. 64/2001 σελ. 185 «**Μάθαμε το ψάρεμα ή απλώς φάγαμε το ψάρι;**».

δεν αξιοποιήθηκαν οι επιδοτήσεις στον αγροτοσυνεταιριστικό χώρο και που δυστυχώς αυτές οι αιτίες εξακολουθούν να υπάρχουν, αν και κατά καιρούς έχουν ακουσθεί φωνές για την ύπαρξή τους και έχουν υποδειχθεί μέτρα για την εξαφάνισή τους.

Α. ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Να ξεκινήσουμε από τους μαζικούς φορείς των αγροτών, που σκοπό και προορισμό τους έχουν να προστατεύσουν το γεωργικό εισόδημα, να αναπτύξουν και να κάμουν τη γεωργική μας παραγωγή ανταγωνιστική: τους **Αγροτικούς Συνεταιρισμούς**.

Τα τελευταία 23 χρόνια έχουν ψηφιστεί γι' αυτούς 6 νόμοι³, αλληλοδιάδοχα ο ένας σε αντικατάσταση του άλλου, με προσθήκες, απλουστεύσεις, γλωσσικές προσαρμογές και με τη συνοδεία ερμηνειών και διευκρινίσεων, για την τελειότητα του κάθε νέου και τις ατέλειες του κάθε προηγούμενου που εξαφάνιζε ο νέος, για ανεμπόδιστη, διαφανή και καρποφόρα λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών.

Όμως, πάντα οι ατέλειες μένανε στον κάθε νόμο για τον κάθε επόμενο κ.ο.κ. Γιατί απλούστατα, κανένας από αυτούς τους νόμους δεν ρύθμιζε τα γνήσια συνεταιριστικά θέματα, εκείνα που δημιουργούσαν οι συγκυρίες, αυτά που απαιτούσε η εξελικτική πορεία της κοινωνίας και της οικονομίας. Ρύθμιζαν κατά πρώτο λόγο τα όσα χρειάζονταν για να λειτουργήσει ανεμπόδιστα η κομματική εξουσία με τα έμπιστα στελέχη της μέσα στο σώμα των Αγροτικών Συνεταιρισμών. Επακόλουθα ήταν: Οι Συνεταιρισμοί να μην διοικούνται από αγρότες με κύριο το αγροτικό εισόδημα και τα μέλη τους τυπικά μόνο να μετέχουν σε **μια μόνο** από τις τόσες λειτουργίες και τις δραστηριότητές τους. Σ' αυτή της εκλογικής διαδικασίας, κάθε τρία χρόνια, για την εκλογή των επιλεγμένων από τα κόμματά τους μελών του Συνεταιρισμού τους.

Ήταν – και εξακολουθεί να υπάρχει ηπιότερα – ένα από τα μεγαλύτερα λάθη του κομματισμού σε βάρος της πιο γνήσιας κοινωνίας, της κοινωνίας των αγροτών. Χτύπημα δυνατό στην – όπως αυτάρεσκα λέμε – ραχοκοκκαλιά του Έθνους.

Οι νεωτεριστικές διατάξεις αυτών των Νόμων είναι πέρα και έξω από τα αγροτοσυνεταιριστικά μας πράγματα και στο παρελθόν είχε καταδικαστεί η πρακτική τους. Στα πρακτικά της Βουλής του 1930 είναι καταχωρημένα τα όσα αντίστοιχα με αυτά των ημερών μας ελέχθησαν κατά τη συζήτηση του Ν. **4640/1930**. Αυτού του Νόμου του Ελευθερίου Βενιζέλου⁴ που απέρριψε όμοιες πρακτικές με αυτές των ημερών μας και για 50 ολόκληρα χρόνια εξασφάλισε την ουδετερότητα του αγροτοσυνεταιριστικού μας κινή-

3. Οι Νόμοι **921/79** (ΦΕΚ Α' 125/79), **1257/82** (ΦΕΚ Α' 67/82), **1541/85** (ΦΕΚ Α' 68/85), **2169/93** (ΦΕΚ Α' 149/93), **2181/94** (ΦΕΚ Α' 10/94) και **2810/2000** (ΦΕΚ Α' 61/2000).

4. Βλ. περισσότερα σε άρθρο μου στη Σ.Π. τεύχος **59/2000**, σελ. 137 «ΤΑ ΜΠΕΪΛΙΤΙΚΑ»

ματος και με τη δική του αυτοδυναμία έγινε ένας τεράστιος μηχανισμός⁵, που έφερε την πρόοδο στην αγροτική οικονομία και στήριξε το εισόδημα του αγρότη σε πολύ δύσκολες εποχές και με ελάχιστα, σε σχέση με τα σημερινά, οικονομικά και άλλα μέσα.

Σύμφωνα με το Νόμο αυτό (4640/1930)⁶:

«Πας διατελέσας ή και απλώς υποβαλόν υποψηφιότητα βουλευτού, γερουσιαστού ή δημάρχου, μόνον μετά παρέλευσιν τριετίας από της παρελεύσεως της βουλευτικής, γερουσιαστικής ή δημαρχιακής περιόδου ή και της υποβολής υποψηφιότητος δύναται να εκλεγή μέλος της Διοικήσεως Γεωργικής Συνεταιριστικής Οργανώσεως παντός βαθμού ή διορισθή διευθυντής, ή υπάλληλος άμισθος ή έμμισθος, διαγραφόμενος υποχρεωτικώς της διοικήσεως της οργανώσεως, της εκλογής του ως διευθυντού ή υπαλλήλου θεωρουμένης αυτοδικαίως ακύρου».

Το Νόμο αυτό τον έφερε στη Βουλή ο τότε υπουργός Γεωργίας Κωνσταντίνος Σπυρίδης και **ψηφίστηκε με σύμπτωση απόψεων Φιλελευθέρων και Λαϊκών (Κυβέρνησης - Ανηπολίτευσης)**. Όλοι οι βουλευτές της Βουλής του 1930 συμφώνησαν ότι τα κόμματα θα πρέπει να μένουν μακριά από τους Συνεταιρισμούς.

Οι βουλευτές της τελευταίας 25ετίας φαίνεται ότι δεν έχουν την ίδια αντίληψη. Αντιλαμβάνονται τους Έλληνες αγρότες ως πολίτες δύο ελληνικών κρατών (ο καθένας του δικού του και του άλλου) που ζουν στον ίδιο γεωγραφικό χώρο με διαφορετικά συμφέροντα.

Γι' αυτό άλλωστε δε δώσανε σημασία στην πρόταση της κίνησης Αγροτοσυνεταιριστικών Στελεχών που κατατέθηκε το Μάη του 1995 στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος για να συζητηθεί και – αν θα εγκρίνετο ή όπως θα εγκρίνετο – να συμπεριληφθεί ως 5η παράγραφος του άρθρου 12⁷.

Με το Νόμο 921/79, που κατάργησε το άρθρο 56 του Νόμου 602/1915, ο κομματισμός ξαναγύρισε στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις από την πόρτα, και – κατά ένα γνωμικό των παλαιών συνεταιριστών – ο Συνεταιρισμός έφυγε από το παράθυρο.

Σήμερα στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς βρίσκονται και μπορούν να τους

5. Για την οικονομική κατάσταση και τη δραστηριότητα του γιγαντιαίου αυτού μηχανισμού βλ. την έκθεση της Εποπτικής Υπηρεσίας της ΑΤΕ για το 1989 και σε άρθρο μου στη Σ.Π. τεύχη 47/1997 σελ. 129-140) και 56/1999, σελ. 193-196).

6. Ο Νόμος αυτός ενσωματώθηκε στο Νόμο 602/1915 και αποτέλεσε το 56ο άρθρο του.

7. Η πρόταση αυτή είναι καταχωρημένη στη σελίδα 112 του τεύχους 58/2000 της Σ.Π. με σχετική εισήγηση, υποστηρίχθηκε από την Εταιρεία Φίλων του Συνεργατισμού και εστάλη με επιστολή της στους 300 βουλευτές της Βουλής του 2000, στον αθηναϊκό και επαρχιακό τύπο και με σειρά άρθρων προβλήθηκε και στηρίχθηκε από τη Σ.Π. κατά την περίοδο που συζητείτο η αναθεώρηση του Συντάγματος από τη Βουλή. Βλ. σχετικά στα τεύχη 59/2000, σελ. 129-132, 133-141, 60/2000 σελ. 197-199 και 61/2001, σελ. 3-4.

διοικούν, βουλευτές, συνδικαλιστές, κομματικοί παράγοντες, κοινοτάρχες, συνταξιούχοι και άλλοι τιτλούχοι, που δεν αποζούν μόνο από τα προϊόντα της γης και της κτηνοτροφίας. Και φυσικά όλοι αυτοί οι κατά τα άλλα άξιοι δεν ξεχνούν τους υποστηρικτές τους, στις επιλογές προσώπων και στις δραστηριότητες των συνεταιρισμών, όπως δεν θα ήθελε να τους θυμούνται ο Νόμος του Ελευθερίου Βενιζέλου, γι' αυτό και τους απέκλειε από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς. Οι συνέπειες γνωστές και χιλιοειπωμένες είναι, όμως, μπροστά στη γενικότερη αναδιάρθρωση του ευρύτερου αγροτικού χώρου στην Ευρώπη, θα πρέπει να απαντήσουν οι πολιτικοί που κομματικοποίησαν τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, πώς θα γινόταν ανταγωνιστική η γεωργία μας; Με τους μεν (τους δικούς μας) να διαχειρίζονται τις περιουσίες των δε (των άλλων) στον αγροτικό χώρο, με κομματικές σκοπιμότητες;

Σε ποιά αλήθεια υπεύθυνο φορέα των αγροτών που ζουν από τα προϊόντα της γης και της κτηνοτροφίας έχει αναθέσει το Κράτος τη μεγάλη αυτή αποστολή, για μια ανταγωνιστική γεωργία, που θα γινόταν με τον πακτωλό των επιδοτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Στους κομματικοποιημένους και απ' αυτό καταχρεωμένους αγροτικούς συνεταιρισμούς; Ασχολήθηκε τα τελευταία 25 χρόνια με τα της ανεξάρτητης και αυτόνομης διοικητικής λειτουργίας τους, για να είναι σε θέση να φέρουν σε πέρας μια τέτοια αποστολή σαν γνήσιοι αγροτικοί φορείς που είναι, για να είναι υπόλογοι στον αγρότη; Σκέφθηκε μήπως η εκάστοτε κυβερνητική εξουσία, γιατί ασχολείται μόνο με τη ρύθμιση των χρεών τους που ποτέ δεν τελειώνει; Πόσο γι' αυτά τα χρέη έχει επιβαρυνθεί ο Έλληνας φορολογούμενος; Πόσος χρόνος έχει χαθεί για τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας μας με τον παροπλισμό του αγροτοσυνεταιριστικού μας κινήματος; Και ποια δικαιολογία θα υπάρξει για την αναποτελεσματικότητα των επιδοτήσεων στους αγρότες όταν θα εκτοπίζονται τα προϊόντα τους μέσα από την ίδια την αγορά τους;

Ας δώσουν απάντηση σ' αυτά και τ' άλλα ερωτήματα που στην πορεία θα αναδείξει ο ανταγωνισμός, αυτοί που εισηγήθηκαν και εκείνοι που ψήφισαν τους 6 νόμους με το κομματικό απόστημα στα σπλαχνα των Συνεταιρισμών. Και ας παραδειγματισθούν εκείνοι που ετοιμάζονται για τον 7ο νόμο, τον καλύτερο, που κι αυτός κάποτε θα γίνει χειρότερος, αν θα έχει μέσα του αποστήματα και αν δεν ρυθμίσει τις άλλες βασικές αδυναμίες στις οποίες θ' αναφερθώ στη συνέχεια.

Τα κεφάλαια των ΑΣΟ

Ένα επίσης βασικό θέμα για μια σωστή λειτουργία των ΑΣΟ, με κατεύθυνση και προοπτική να συμβάλουν στην ανάπτυξη της γεωργίας για παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων, είναι τα «ίδια αυτών κεφάλαια». Όλες σχεδόν οι εκθέσεις των παλαιότες Εποπών της ΑΤΕ, των εμπειροτέρων και εγκυροτέρων στα της λειτουργίας των αγροτικών συνεταιρισμών –των οργάνων αυτών της Τράπεζας που τους χρηματοδοτούσε – για την ανάγκη δημιουργίας ιδίων κεφαλαίων, αναφέρουν. Την ίδια ανάγκη κατά καιρούς έχουν επισημάνει πολλοί. Μόνο οι 6 νόμοι «το περνούν στα πολύ ψιλά». Είτε το ορίζουν σε ελάχιστο ποσό, είτε το αφήνουν να ορισθεί στα καταστατικά πάλι σαν ελά-

Αυτά τα ΚΕΓΕ υπήρχαν σε κάθε Νομό, στεγασμένα σε δημόσια κτήρια και μέσα στις άνετες αίθουσές τους, επιλεγμένοι γεωτεχνικοί μετέδιδαν τις γνώσεις τους απλά και πρακτικά σε ομοιοεπαγγελματίες αγρότες, εντόπιζαν τα προβλήματά τους, τα συζητούσαν και έδιναν άμεσες και πρακτικές λύσεις.

Το Κράτος τότε ήταν παρόν, ήταν κοντά τους για άμεσες λύσεις και όπου αυτές δεν μπορούσαν να δοθούν επί τόπου, δίνονταν από τις υπηρεσίες των εκπαιδευτών, που εκείνοι μετέφεραν τα προβλήματά τους. Αυτά τα ΚΕΓΕ καταργήθηκαν και χάθηκε η άμεση και τόσο ωφέλιμη επαφή του αγρότη με την κρατική εξουσία. Στη δεκαετία του 1980 αντικαταστάθηκαν από τις λαϊκές συνελεύσεις των Κλαδικών, τα ΝΕΛΕ και άλλους γραφικούς φορείς, που κράτησαν όσο χρειάστηκε για να βρουν καλύτερες θέσεις οι εκπαιδευτές τους στην κεντρική κρατική εξουσία και σε μεγαλύτερα κλιμάκια της κομματικής ιεραρχίας που βρίσκονται κοντά στην πόρτα της Βουλής. Και μέχρι να πετύχουν αυτά τους τα βολέματα, κρατούσαν τις πρώτες τους θέσεις ανενεργές, αλλά και εμπόδιο για όποια άλλη τοπική επικοινωνία με τον αγρότη για τα επαγγελματικά του θέματα.

Τώρα που αυτοί βολεύτηκαν και που οι έμπειροι πια από τα παθήματά τους αγρότες δεν πειθαρχούν σε «συνάξεις» τέτοιου είδους, θα ήταν πολύ χρήσιμο να επανεξετασθεί η επαναλειτουργία των ΚΕΓΕ, εννοείται με σύγχρονο εξοπλισμό και σύγχρονα προγράμματα. Και μέσα απο αυτά τα δοκιμασμένα αγροτικά σχολεία να διοχετευθούν στους αγρότες σύγχρονες επαγγελματικές και επιχειρησιακές γνώσεις από ειδικούς αρμόδιους και υπεύθυνους κρατικούς λειτουργούς, για μια ανταγωνιστική γεωργική παραγωγή.

Z. ΤΟ ΔΑΣΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Εκεί που έχει πέσει το περισσότερο κλάμα πάνω στο χυμένο γάλα από τους πολιτικούς μας, είναι το **δασικό πρόβλημα**. Αυτό το κλάμα από πολύ παλιά έρχεται και διάρκεια φαίνεται να έχει. Αστείρευτη η πηγή του. Ξεκίνησε από την εποχή του Όθωνα, με τους Βαυαρούς να προτείνουν μέτρα δασοπροστασίας και τους δικούς μας να αντιδρούν.

Το 1844 οι Βαυαροί εγκατάλειψαν την προσπάθειά τους, που είχε ξεκινήσει το 1836 με το Διάταγμα της 17 (29)/11/1836 (ΦΕΚ 70/2-12-1836) και από τότε αρχίζει η περιπέτεια της δασοπροστασίας. Αρχικά ανατέθηκε σε υπηρεσία με κομματικούς δασοφύλακες. Το 1877, με το Νόμο ΧΙΓ/16/6/1877, καταργήθηκε αυτή η υπηρεσία και ανατέθηκαν καθήκοντα δασικών σε οικονομικούς εφόρους, ειρηνοδίκες και στη χωροφυλακή. Το 1883, με το Νόμο ΒΡΞΗ/15/2/1883, επανασυστήθηκε η Δασική Υπηρεσία, το 1881 λειτούργησε η δασική σχολή Βυτίνας και το 1888 δίδεται ο ορισμός του δάσους με το Νόμο ΑΧΝ/1888.

Το 1918 ιδρύθηκε ανώτατη Δασολογική Σχολή, παράρτημα του Ε.Μ.Π. και μόνο από το 1928 άρχισε να λειτουργεί ικανοποιητικά η Δασική Υπηρεσία. Μέχρι τότε τα δάση λυμαίνονταν οι ορεινοί κάτοικοι της χώρας με πυρκαγιές, για δημιουργία χορτολιβαδικών εκτάσεων, με παράνομες εκχερσώσεις για γεωργική καλλιέργεια και με παράνομη υλοτόμηση για εμπορία.

Την περίοδο της δεκαετίας του 1940 **καταστράφηκαν τα περιαστικά δάση** από την καυσοξύλευση.

Από τη δεκαετία του 1960, με την αύξηση του αστικού πληθυσμού και την επέκταση των πόλεων, αυξήθηκε η αξία της οικοπεδοποιήσιμης γης και από τότε αρχίζει η μεγάλη καταστροφή των δασών στα περιαστικά κέντρα. Τρεις βασικοί Νόμοι που ψηφίστηκαν έκτοτε (86/1969, 998/1979 και 1734/1987), δεν απέτρεψαν αυτή την καταστροφή. Ελπίδες στηρίζονται στο άρθρο 24 του Συντάγματος¹⁶ του 2001 (ΦΕΚ Α' 85/18-4-2001) και τους νόμους που θα ακολουθήσουν για την προστασία των όσων έχουν μείνει ακόμη δασών, ιδίως των περιαστικών.

Ήταν μια πολύ-πολύ συνοπτική εξιστόρηση ενός τόσο μεγάλου εθνικού θέματος, για να κατανοηθούν τα όσα θα παραθέσω στη συνέχεια.

Η λύση το Κτηματολόγιο αλλά... σταματούν τα κλάματα

Το 1995, με το Νόμο 2308/1995 (ΦΕΚ Α' 114/15/7/1995) «περί εθνικού κτηματολογίου κλπ.», η Πολιτεία καλεί τους πολίτες της να δηλώσουν στα αρμόδια Γραφεία κτηματολογίου ή στο οικείο κοινοτικό ή δημοτικό κατάστημα, τα κτηματικά τους περιουσιακά στοιχεία σε ειδικά έντυπα (παρ. 1 του άρθρου 2).

Στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου (2) διευκρινίζεται:

«2. Το Ελληνικό Δημόσιο, οι οργανισμοί του ευρύτερου δημόσιου τομέα και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δεν έχουν υποχρέωση υποβολής της κατά την προηγούμενη παράγραφο δήλωσης».

Εύλογη η απορία: Καλούνται οι πολίτες να δηλώσουν τα κτηματικά τους περιουσιακά στοιχεία, που για τον καθένα είναι καταχωρημένα σε συμβόλαια (τα οποία φυλάσσονται στα συμβολαιογραφεία και τα υποθηκοφυλακεία) και αποκλείει από αυτή τη διαδικασία τη δημόσια κτηματική περιουσία την οποία ποτέ δεν **οριοθέτησε**, ποτέ δεν **αποτύπωσε**, ποτέ δεν **κατέγραψε**. Και τώρα το εύλογο ερώτημα: Γιατί εξαιρείται η κτηματογράφηση της δημόσιας κτηματικής περιουσίας; Γιατί οι κομματικές αντιπαραθέσεις και αλληλοκατηγορίες για παραλείψεις σε περιπτώσεις πυρκαγιών και καταπατήσεων; Και γιατί τα κόμματα δεν τηρούν τις προγραμματικές τους υποσχέσεις; Μιλούν στα προγράμματά τους

ότι «θα συντάξουν Δασικό κτηματολόγιο» και στη Βουλή εξαιρούν από το Εθνικό κτηματολόγιο που ψηφίζουν την κτηματογράφηση της δημόσιας δασικής περιουσίας. Ένα ακόμη γιατί; Μα αυτή τη φορά θα μπορούσε να απαντηθεί ότι με Εθνικό κτηματολόγιο που θα οριοθετηθεί, θα αποτυπωθεί και θα καταγραφεί η δημόσια κτηματική περιουσία, δεν θα γίνονται οι πυρκαγιές και καταπατήσεις. Αλλά είπαμε, τα κλάματα είναι από πηγή αστείρευτη.

(Γ.Β.Σ.)

16. Για το άρθρο αυτό (24) βλ. άρθρο μου στη Σ.Π. τεύχ. 61/2001 σελ. 9).

Όποιος δεν ζει στην εποχή του, ζει την αθλιότητά της

(ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ, Γάλλος διάσημος συγγραφέας 1694 - 1778)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση των 25

α/α	Κράτη μέλη	Έκταση σε χιλ. τ. χλμ.	Πληθυσμός σε χιλιάδες	Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. σε ευρώ
α) 15 μέλη				
1.	Αγγλία	244.000	59.300	23.100
2.	Αυστρία	84.000	8.100	24.900
3.	Βέλγιο	31.000	10.200	25.000
4.	Γαλλία	544.000	59.000	22.200
5.	Γερμανία	357.000	82.000	24.000
6.	Δανία	43.000	5.300	26.400
7.	Ελλάδα	132.000	10.500	15.100
8.	Ιρλανδία	70.000	3.700	26.300
9.	Ισπανία	505.000	39.400	18.600
10.	Ιταλία	301.000	57.600	22.300
11.	Λουξεμβούργο	3.000	400	41.600
12.	Ολλανδία	41.000	15.800	25.900
13.	Πορτογαλία	92.000	10.000	17.100
14.	Σουηδία	411.000	8.900	23.200
15.	Φινλανδία	337.000	5.200	23.000
β) 10 νέα μέλη				
1.	Εσθονία	45.000	1.400	7.700
2.	Κύπρος	9.000	800	17.100
3.	Λεττονία	65.000	2.400	5.800
4.	Λιθουανία	65.000	3.700	6.200
5.	Μάλτα	300	400	8.800
6.	Ουγγαρία	93.000	10.100	10.700
7.	Πολωνία	313.000	38.700	7.800
8.	Σλοβακία	49.000	5.400	10.300
9.	Σλοβενία	20.000	2.000	15.000
10.	Τσεχία	79.000	10.300	12.500
25 μέλη				
		3.933.300	450.600	20.260

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ ΛΑΘΕΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΝ.

1. Ο παραπάνω πίνακας είναι ο αντίστοιχος του άρθρου για την Ευρωπαϊκή Ένωση που δημοσιεύθηκε στο προηγούμενο τεύχος (70/2003 σελ. 87-93) και αντικαθιστά τον όμοιο πίνακα που δημοσιεύθηκε στη σελ. 88 του ίδιου τεύχους, στον οποίο από αβλεψία συμπεριλήφθηκε η **Βουλγαρία** αντί της **Κύπρου** με τα αντίστοιχα στοιχεία τους.

Στο κείμενο του άρθρου εκείνου δεν γίνεται καμμία αλλαγή, γιατί η **Κύπρος** με τα αντίστοιχα στοιχεία της καταχωρήθηκε σωστά και η **Βουλγαρία** δεν αναφέρεται σ' αυτό (πηγή των στοιχείων του πίνακα είναι χάρτης της Ε.Ε. με τίτλο: **Κράτη-μέλη και υποψήφιος χώρες** στο περιθώριο του οποίου αναφέρονται).

2. Επίσης στο τονισμένο κείμενο (φλας) της σελ. 68 του ίδιου τεύχους, η λέξη **ανταγωνισμού** γράφτηκε ανταγωνίζεται. Ζητούμε συγγνώμη από τους αναγνώστες μας για τη λαθεμένη αυτή καταχώρηση.

3. Η συνέχεια του άρθρου για τη Σταφίδα (τ.70/2003 σελ. 71-74) λόγω πληθώρας ύλης, θα δημοσιευθεί σε επόμενο τεύχος.

ΤΟ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Σχολιασμός - Προτάσεις

Γράφει ο Δικηγόρος **ΜΙΧΑΗΛΗΣ Κ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ**¹

*«Χρώμεθα γαρ πολιτεία ... και όνομα μεν δια το μη ες
ολίγους αλλ' ες πλείονας οικείν δημοκρατία κέκληται»
(Θουκυδίδης Β, 37)*

Α. Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΟΡΥΦΗΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

1. Με βάση τη βούληση των λαών και των κρατών της Ευρώπης να οικοδομήσουν το κοινό τους μέλλον, η Ευρωπαϊκή Σύνοδος Κορυφής στη συνεδρίαση της 20 Ιουνίου 2003 στη Χαλκιδική ενέκρινε κατ αρχήν το Προσχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρουσίασε ο Πρόεδρος της Συνέλευσης για το Μέλλον της Ευρώπης Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστέν.

Άξιο ιδιαίτερης αναφοράς είναι πως στην προμετωπίδα του Ευρωπαϊκού αυτού Συντάγματος δεσπόζει μεγαλόπρεπα το εν επικεφαλίδι χωρίον του Θουκυδίδη δείγμα της βαθιάς πίστης της Ευρώπης στην Ελληνική Κλασική Παιδεία και τον Πολιτισμό μας.

Έτσι μια καινούργια μεγάλη πατρίδα για τους λαούς της Ένωσης γεννήθηκε με την έγκριση αυτού του Συνταγματικού Προσχεδίου από τους 25 ηγέτες της διευρυμένης Ένωσης. Το σχέδιο αυτό θα αποτελέσει πλέον και τη βάση εκκίνησης στη συζήτηση που θα ακολουθήσει για την τελική έγκρισή του στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη που θ' αρχίσει το προσεχές Φθινόπωρο στη Ρώμη.

Με το Σύνταγμα αυτό που σύντομα θα αποτελεί και μια καινοτόμο πραγματικότητα στο Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαθέτει πλέον νομική προσωπικότητα και θα αποτελεί αυτοτελή Πολιτική Οντότητα, Εμπειρίες πρωτόγνωρες για όλα τα κράτη – μέλη της, τόσο για τα ιδρυτικά και τα παλαιότερα όσο κυρίως και για τα νεότερα. Το Σχέδιο όμως του Συντάγματος αυτού αποτελεί συγχρόνως και μια πρόκληση για τον κάθε στοχαζόμενο Ευρωπαίο πολίτη, για να επισημάνει τα όποια αρνητικά σημεία

1. Ο έμπειρος και καταξιωμένος δικηγόρος των Αθηνών κ. **Μιχάλης Κ. Δερμιτζάκης**, αρθρογράφος του περιοδικού μας, μ' αυτό το άρθρο τον εσχολίασε το προσχέδιο του ευρωπαϊκού Συντάγματος και έκαμε τις δικές του προτάσεις τον περασμένο Ιούνιο που συνεδρίαζε στη Χαλκιδική η Ευρωπαϊκή Σύνοδος κορυφής και το ενέκρινε κατ' αρχήν. Είναι ο πρώτος και μέχρι σήμερα ο μόνος Έλληνας νομικός που πήρε θέση στο τεράστιο αυτό νομικό και πολιτικό θέμα της ενιαίας για ευρωπαϊκής οικογένειας. Οι απόψεις, τα σχόλια και οι προτάσεις του κ. Δερμιτζάκη, όπως είναι διατυπωμένες σ' αυτό το άρθρο του, δημοσιεύθηκαν στον αθηναϊκό τύπο την 1-7-2003 και κυκλοφόρησαν σε φυλλάδιο. Η τεράστια σημασία του θέματος και η σοβαρότητα των απόψεων του κ. Δερμιτζάκη, όπως προβλήθηκαν από τον αθηναϊκό τύπο, επέβαλλαν και σ' εμάς να ενημερώσουμε τους αναγνώστες μας με τη δημοσίευση σ' αυτό το τεύχος, αντί άλλου άρθρου του, το κείμενο αυτού του φυλλαδίου του.

του και να διατυπώσει τις προτάσεις του, έτσι ώστε εφ' όσον βέβαια το κρίνουν οι αρμόδιοι, να προβληματισθούν εν όψει της συζήτησής του στη Διακυβερνητική του προσεχούς Οκτώβρη.

2.- Εδώ κρίνεται σκόπιμο πριν παρατεθούν οι κριτικές παρατηρήσεις και προτάσεις μας σε ορισμένα θέματα, να αναφερθούν σε συντομία τα

ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΤΥΠΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΥΤΟ.

Μετά την παρουσίασή του από τον Ζισκάρ ντ' Εστέν το νέο σχέδιο Συντάγματος της Ε.Ε., δημιούργησε ποικίλες αντιδράσεις και ανάμεικτα συναισθήματα πριν γίνει αποδεκτό από τον ξένο τύπο. Ας δούμε μερικές απ αυτές τις αντιδράσεις.

Οι «Φαϊνάνσιαλ Ταϊμς» υποδέχθηκαν το σχέδιο ευνοϊκά και το χαρακτήρισαν «πολύ καλλίτερο απ αυτό που θα ήλπιζε κανείς για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα».

Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε και η Ιταλική «Ρεπούμπλικα» που υποδέχθηκε ευνοϊκά το σχέδιο αυτό «για την ενίσχυση της άμυνας μας» που με βάση το δόγμα Σολάνα τοποθετεί την Ε.Ε. «δίπλα στις ΗΠΑ αλλά με μείζονα αυτονομία».

Η Γαλλική «Λε Φιγκαρό» της 20.6.03 ανέφερε πως το Συμβούλιο «πρέπει να χαιρετίσει την ευρύτητα του σχεδίου και το ιστορικό Συνταγματικό Σχέδιο δίχως να καταφύγει σε τεχνικές διχόνοιας».

Αντίθετα αρνητικά αντέδρασε ο «Εκόνομιστ» ο οποίος το χαρακτήρισε «αξιοθρήνητη εργασία» και παρότρυνε τους ηγέτες της Ένωσης «να την πετάξουν στον κοντινότερο σκουπιδοτενεκέ»!!

Ενώ τέλος θετικά υποδέχθηκε στην πλειοψηφία του ο Τύπος στην Ελλάδα το προσχέδιο αυτό.

B. ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΕΝΙΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

1.- ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Η καινούργια Ευρώπη των Κρατών και των Λαών ξενικά την πολιτική της πορεία με μια αρνητική καινοτομία. Απαρνείται την πίστη και την παράδοσή της.

Οι Χριστιανικοί λαοί της Ευρώπης και κυρίως ο απανταχού Ελληνισμός με θλίψη παρακολουθούν την εχθρότητα ορισμένων ισχυρών δυνάμεων εναντίον του Χριστιανισμού. Μια εχθρότητα που είχε σαν αποτέλεσμα την έλλειψη κάθε αναφοράς στο νέο Συνταγματικό χάρτη, στη χριστιανική ταυτότητα της Ευρώπης. Βέβαια μερικοί εντόπιοι και Ευρωπαίοι πολέμοι του Χριστιανισμού με περισσή ευκολία διατεινόνται πως στο δεύτερο μέρος του το Σύνταγμα (άρθρα II 10, II 22) ομιλεί περί θρησκείας και άρα το θέμα εξαντλείται εδώ. Μια τέτοια όμως υπεραπλούστευση είναι υποκριτική γιατί φέρονται να ξεχνούν πως οι ίδιοι οι ιδρυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ρ. Σουμάν, Κ. Αντενάουερ, Γκάσπερι, Α. Σπάακ) αναφέρθηκαν στον Χριστιανισμό ως βάση της Ένωσης. Αλλά είναι και προκλητική, μια τέτοια προσέγγιση, προς αυτό

τούτο το θρησκευτικό συναίσθημα των Ευρωπαίων Χριστιανών. Αναμφισβήτητα έναν συνετό οδηγό για τη Διακυβερνητική πλέον Διάσκεψη όπου και θα εγκριθεί το Ευρωσύνταγμα μπορεί να αποτελέσει ο Καταστατικός χάρτης της Ελλάδος στο θέμα της Χριστιανικής Ταυτότητας της Ευρώπης, ο οποίος αναφέρεται, εις μιν την προμετωπίδα του «Εις το όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος», εις δε το άρθρο 3 στην επικρατούσα Θρησκεία της Ελλάδας που είναι η Ανατολική Ορθόδοξη του Χριστού Εκκλησία, ενώ παράλληλα καθιερώνει την ανεξιθρησκεία και προστατεύει την ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης στο άρθρο 13 αυτού. Άλλως τε για τους Έλληνες το δίπτυχο Ορθοδοξία και Ελληνισμός είναι έννοιες ταυτόσημες και αυτό το γνωρίζουν οι Ευρωπαίοι ηγέτες. Υπάρχει λοιπόν ανάγκη στήριξης της Χριστιανικής ταυτότητας της Ευρώπης μέσω του Ευρωσυντάγματος από τους Ευρωπαίους ηγέτες και την Ελληνική Κυβέρνηση, γιατί τα εκατοντάδες εκατομμύρια των Ευρωπαίων πολιτών δεν πρόκειται να αποδεχθούν την αποχριστιανοποίησή τους, όταν μάλιστα γνωρίζουν, ηγέτες και Λαοί, πως ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός είναι δημιούργημα του Χριστιανισμού.

2. ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΜΥΝΗΣ

I. Κεφαλαιώδους σημασίας πρόβλημα για την προοπτική και τη συνοχή της Ένωσης αποτελεί η απειλή βίας ή η χρήση βίας από κράτος μέλος της κατ' άλλου κράτους – μέλους. Πρόβλημα το οποίο ενώ δε φαίνεται να απασχόλησε όσο τουλάχιστον οι περιστάσεις το απαιτούν τη Συνταγματική Συνέλευση, απασχολεί εν τούτοις έντονα συγκεκριμένο κράτος της Ενώσεως. Και αυτό είναι η Ελλάδα. Σύμφωνα με το γράμμα και το πνεύμα της Συνταγματικής Συνθήκης τα σύνορα και το έδαφος κάθε κράτους μέλους θεωρούνται ταυτόχρονα σύνορα και έδαφος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Μέσα σ' αυτή τη λογική κινούμενη η Συντακτική Συνέλευση θέσπισε τη ρήτρα αλληλεγγύης (άρθρο I 42) σύμφωνα με την οποία σε τυχόν τρομοκρατική επίθεση κατά κράτους μέλους ενεργούν από κοινού και με πνεύμα αλληλεγγύης η Ένωση και τα κράτη μέλη της. Όλοι δηλαδή σε μια γροθιά είναι ενωμένοι για την προστασία του κράτους που δέχεται επίθεση, αλλά δυστυχώς μόνο σε περιπτώσεις τρομοκρατικής επίθεσης ή φυσικών καταστροφών. Και αν υποθεθεί πως με βάση τη Συνταγματική επιταγή περί κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (άρθρα I 15, I 39 επ.) η Ένωση σε σύνολο προστατεύει τα κράτη και τους Λαούς της από πιθανή επίθεση ή επιβουλή τους από τρίτο κράτος, παραμένει προς επίλυση το θέμα που τέθηκε εν αρχή.

II. Στην τελική λοιπόν διατύπωση του Ευρωσυντάγματος στη Διακυβερνητική πρέπει να ληφθεί πρόνοια και δέσμευση ώστε:

α. Η Ένωση να εγγυηθεί την ασφάλεια των κρατών μελών της από την άσκηση ή την απειλή βίας ή την επιβουλή ενός κράτους μέλους της απ όπουδήποτε και αν προέρχεται αυτή είτε από τρίτο (ξένο) κράτος, είτε από κράτος μέλος της, είτε από υπό ένταξη κράτος.

β. Να αποκλείεται τρίτο κράτος των διαδικασιών ένταξης του στην Ε.Ε. έστω και αν αυτές έχουν ήδη αρχίσει, εφ' όσον άσκησε βία ή απειλή με βία ή επιβουλεύεται κάποιο μέλος ή αυτό δε σέβεται τις αρχές του Διεθνούς Δικαίου.

γ. Σε περίπτωση που κάποιο κράτος (τρίτο ή κράτος – μέλος της Ένωσης) ασκήσει βία ή απειλή με βία ή εξαπολύσει επίθεση οιασδήποτε μορφής κατά άλλου κράτους – μέλους, η Ένωση θα παράσχει σ υ ν δ ρ ο μ ή Πολιτική – διπλωματική, δικαστική, αστυνομική και στρατιωτική στο μέλος της που δέχεται επίθεση και θα **στηρίξει την άμυνά του**, είτε η επίθεση αυτή είναι τρομοκρατική είτε στρατιωτική.

δ. Η Ρήτρα της Αλληλεγγύης εξ άλλου (άρθρο I 42) επιβάλλει να περιβληθεί το κύρος της Συνταγματικής διάταξης στα άρθρα I 15 ή I 42 η αναφορά ότι: **«Οποιασδήποτε μορφής επίθεση από οποιοδήποτε κράτος και αν προέρχεται εναντίον κράτους μέλους, θεωρείται ως επίθεση κατά του συνόλου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως»**. Μόνο έτσι θα προστατευθεί η αξιοπιστία, το κύρος, η προοπτική και η συνοχή της Ένωσης με την καθιέρωση δηλαδή και άμεση υλοποίηση (οψέποτε απαιτηθεί) της κοινής εξωτερικής πολιτικής και δράσης και της κοινής ασφάλειας και άμυνας. **Γιατί είναι αδιανόητο η Ένωση να προστατεύει τα κράτη μέλη της από επίθεση ή βία ή επιβουλή από τρίτο κράτος προερχόμενη και να αδυνατεί να τα προστατεύσει όταν αυτή προέρχεται εκ των ένδον – από δικό της μέλος.**

III. Ένα κορυφαίας εξ άλλου σημασίας θέμα που θα συμβάλει τα μέγιστα στην κοινή ασφάλεια και άμυνα των χωρών της Ένωσης και θα εξασφαλίσει την αλματώδη αύξηση των ικανοτήτων της στον επιχειρησιακό τομέα, είναι η κοινή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για τη δημιουργία Κοινής Ευρωπαϊκής Αμυντικής Βιομηχανίας. Μία βιομηχανία που θα καταστήσει την Ένωση σε πρώτη φάση αυτόνομη στην παραγωγή για αμυντικούς σκοπούς πάσης φύσεως και μορφής πολεμικού υλικού ικανού και αναγκαίου για την ασφάλεια και άμυνα αυτής και των κρατών της. Ο προβλεπόμενος από τη Συνταγματική Συνθήκη προς δημιουργία Ευρωπαϊκός Οργανισμός Εξοπλισμών, Ερευνών και Στρατιωτικών Δυνατοτήτων (άρθρο I 40, παραγρ. 3, εδ. 4) αναγκαίος και επιβεβλημένος για την εκπλήρωση των θεσμοθετουμένων ρόλου και της αποστολής του, δε θα πρέπει να αναιρέσει τη δημιουργία της προτεινόμενης κοινής Ευρωπαϊκής Αμυντικής Βιομηχανίας, ο ρόλος και η αποστολή της οποίας είναι διακριτοί και διάφοροι με τους του προηγούμενου.

3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

I. Ένα σοβαρό θέμα που απασχόλησε έντονα τόσο την Ευρωπαϊκή Συνέλευση για το Μέλλον της Ευρώπης στις συνεδριάσεις της του Γενάρη του 2003, όσο και την Ευρωπαϊκή Σύνοδο Κορυφής στη Χαλκιδική αλλά και τη Διευρυμένη σύνοδο Κορυφής του Ε.Λ.Κ. στο Σάνι της Χαλκιδικής την 19.6.2003 για το οποίο διατυπώθηκαν διάφορες απόψεις και τελικά θα βρει τη λύση του στη Διακυβερνητική Διάσκεψη της Ρώμης τον προσεχή Οκτώβρη, έχει να κάνει με τη διατήρηση της μέχρι σήμερα εναλλασσόμενης προεδρίας της Ένωσης ή την Εκλογή Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με (σχετικά) μακρά θητεία όπως έκρινε η Συντακτική Συνέλευση στο άρθρο I 21. Θέμα που συνδέεται άμεσα τόσο με την προστασία των δικαιωμάτων των μικρών κρατών όσο και με τις θεσμικές ισορροπίες που επιβάλλεται να τηρηθούν μέσα στην ίδια την Ένωση.

II. Το συμφέρον του συνόλου της Ενώσεως ως αυτοτελούς πλέον πολιτικής οντότητας συνηγορεί αναμφίβολα στη διατήρηση του σημερινού Status δηλαδή στην εκ **περιτροπής Προεδρία** της Ε.Ε., ενώ πρέπει να απορριφθεί κάθε σκέψη μιας μονιμότερης θητείας (2,5 ετών προβλέπει το άρθρο I 21 του προσχεδίου) Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Οι λόγοι είναι προφανείς και έχουν να κάνουν, εκτός των άλλων, με την ίδια την προοπτική και συνοχή της Ένωσης.

α. Με τη διαρκή αύξηση των μελών της (σήμερα είναι 25, αργότερα 28 κ.ο.κ.), ακόμη και με τη διατήρηση του σημερινού καθεστώτος θα απαιτηθούν δεκαετίες μέχρις ότου ένα κράτος αναλάβει την προεδρία.

β. Ο θεσμός της εκ περιτροπής προεδρίας **οφελεί** αναμφίβολα τα μικρά κράτη – μέλη (Πορτογαλία – Αυστρία, Ελλάδα κ.λ.π.), τα οποία έτσι μόνο αισθάνονται εντονότερα την ισότητα τους έναντι των μεγάλων ιδίως κρατών μελών της Ένωσης, οι λαοί των οποίων (μικρών) θα αισθάνονται και αυτοί εξ ίσου έντονα την ικανοποίηση πως η χώρα τους (στη διάρκεια της προεδρίας της τουλάχιστον) θα βρίσκεται στο επίκεντρο της Ευρώπης και του διεθνούς ενδιαφέροντος.

γ. Γιατί επί τέλους την Ε.Ε. όπως αυτή μετεξελίσσεται σε αυτοτελή πολιτική οντότητα με ιδίαν νομική προσωπικότητα, δεν απαρτίζουν μόνο τα μεγάλα αλλά και τα μικρά κράτη της, που έχουν και πρέπει να αισθάνονται πως έχουν και αυτά, τα ίδια (έστω και κατ'επίφασιν) δικαιώματα με τα μεγάλα, **αν βέβαια θέλουμε να μιλούμε για μια Ευρώπη όχι μόνο των κρατών αλλά και των λαών της.**

II. Σε ό,τι αφορά τώρα την εκλογή Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για (μακρά μάλιστα) θητεία 2,5 ετών όπως αποφάσισε τελικά η Συντακτική Συνέλευση (και προτείνει και ο Πρόεδρος του Ε.Λ.Κ. Β. Μάρτενς) καλό θα είναι (την άποψη μας άλλως τε εκφράζομε εδώ) να αποφευχθεί – και να υποστηρίξει η Ελλάδα την αναγκαιότητα αποφυγής της – γιατί διαφορετικά πολύ φοβούμαι πως θα τεθεί σε δοκιμασία μακροπρόθεσμα η συνοχή της Ένωσης. Ο λόγος και εδώ είναι προφανής. Τα μικρά κράτη και οι λαοί τους θα αισθάνονται διαρκώς καταπιεσμένοι και στριμωγμένοι στη γωνία απ'τους μεγάλους, αφού έτσι αποδυναμώνεται ο θεσμικός τους ρόλος και ενδυναμώνεται αυτός των μεγάλων κρατών. Και θα πρέπει να προβληματισθεί σα σύνολο η Ένωση από τις επιφυλάξεις που διατύπωσαν στη Σύνοδο Κορυφής της Χαλκιδικής οι μικρές χώρες (Αυστρία – Λουξεμβούργο) πως αισθάνονται να συνθλίβονται κάτω απ'το πολιτικό βάρος των μεγάλων, ορισμένοι τουλάχιστον εκ των οποίων δεν κρύβουν την προσπάθειά τους να επιβάλλονται επί των μικρών. Μικρό δείγμα δε αυτής τους της προσπάθειας αποτελεί η επιθυμία τους να δημιουργήσουν θέση Προέδρου του Συμβουλίου με σχετικά μακρά θητεία όπως ήδη αναφέρθηκε. Άλλως τε δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός πως μετά τη θεσμική μεταρρύθμιση που θα επέλθει με την οριστική έγκριση του Ευρωσυντάγματος, το Πολιτικό βάρος των μικρών κρατών θα είναι μειωμένο και ελάχιστα θα είναι τα περιθώρια της αποστασιοποίησής τους από τις Κεντρικές Κοινοτικές Επιλογές. Από τα θεσμικά λοιπόν Κοινοτικά

Όργανα εξαρτάται να μη αισθάνονται τα μικρά αυτά κράτη μέλη περιθωριοποιημένα και αυτό για την ομαλή και αδιατάρακτη λειτουργία και συνοχή της Ένωσης.

III. Τέλος (και αυτό ας προσεχθεί ιδιαίτερω) η τυχόν θεσμοθέτηση ενός μονιμότερου (με θητεία 2,5 ετών) Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εγγυμονεί κινδύνους να επικαλύψει αρμοδιότητες άλλου θεσμικού Οργάνου της Ενώσεως, ήτοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Προέδρου της, με συνέπεια τη διατάραξη θεσμικών ισορροπιών μέσα στην ίδια την Ένωση. Γιαυτό και επιβάλλεται όπως στην τελική διατύπωση της Συνταγματικής Συνθήκης από τη Διακυβερνητική Διάσκεψη, αποσαφηνισθούν και καταστούν διακριτοί οι ρόλοι των θεσμών της Ένωσης, για να επέλθει έτσι η θεσμική ισορροπία στους κόλπους της.

4. ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ – ΠΑΡΟΧΗ ΑΣΥΛΟΥ

Το πρόβλημα της λαθρομετανάστευσης τεράστιο και σύνθετο, αποτελεί δημιούργημα των ανοικτών συνόρων που επέβαλε η ανάγκη της Ένωσης των λαών της Ευρώπης και η Παγκοσμιοποίηση, αφού εξασφαλίζουν ελευθερία διακίνησης όχι μόνο στους πολίτες της Ενώσεως αλλά κυρίως στα εκατομμύρια πολιτών του τρίτου κόσμου. Ένα πρόβλημα που καθημερινά οξύνεται και απασχολεί έντονα Λαούς και Κυβερνήσεις εντός και εκτός Ευρώπης και που απασχόλησε πρόσφατα στη Χαλκιδική, όπως άλλως τε αναμενόταν και τη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. Είναι διαπιστωμένο πως η λαθρομετανάστευση ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για την αύξηση του οργανωμένου εγκλήματος, τη ραγδαία αύξηση της διακίνησης των ναρκωτικών, τη διακίνηση, εμπορία και εκμετάλλευση ανθρώπινων ζώων και ιδίως γυναικών και παιδιών.

Πολλές χώρες της Ένωσης αντιμετωπίζουν σθεναρά αλλά προληπτικά το πρόβλημα αυτό, όπως με το κλείσιμο και τη συνεχή περιφρούρηση των συνόρων τους (Γερμανία – Αγγλία κ.λ.π.) ενώ δε λείπουν άλλες χώρες με κατασταλτικές και ακραίες αντιδράσεις, αφού δε δίστασαν στο παρελθόν, ακόμη και να βουλιάζουν γεμάτα με λαθρομετανάστες πλοία και σαπιοκάραβα. Η Ελλάδα που απορρίπτει βέβαια ασυζητητί τέτοιες απάνθρωπες μεθόδους, έχει κατακλυσθεί τα τελευταία χρόνια από εκατομμύρια λαθρομεταναστών απ όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης μέσω των εκτεταμένων αλλά διάτρητων συνόρων της. Μοιραίο αποτέλεσμα της αλόγιστης εισόδου και υποδοχής των μυρίων αυτών αλλοδαπών είναι η χώρα μας να κατέχει δυστυχώς τη δεύτερη θέση στην Ευρώπη στην αύξηση της εγκληματικότητας, η ανεργία να μαστίζει μεγάλη μερίδα των Ελλήνων πολιτών ιδίως των νέων και των γυναικών, οι Έλληνες να αισθάνονται απροστάτευτοι από την Πολιτεία, ενώ ο κίνδυνος αλλοίωσης της Εθνικής μας ταυτότητας (εθνολογικής, δημογραφικής και θρησκευτικής) και παράδοσης να είναι προ των πυλών, αλλά και πλείστες άλλες αρνητικές συνέπειες. Εν όψει λοιπόν της τελικής εγκρίσεως του Ευρωπαϊκού συντάγματος στη Διακυβερνητική της Ρώμης, άμεσα επιβάλλεται να θεσπισθούν μια σειρά πρόσθετων των όσων ήδη έχουν εγκριθεί στο σχέδιο της Συνταγματικής Συνθήκης μέτρων, εφόσον βέβαια η Ευρώπη επιθυμεί να λύσει δραστικά το πρόβλημα αυτό και να προστατεύσει τους λαούς της από

τις οδυνηρές παρενέργειες της λαθρομετανάστευσης. Τα μέτρα που απαριθμούνται εδώ είναι ενδεικτικά αλλά, φρονούμε, αναγκαία.

α. Οικονομική ενίσχυση των κρατών μελών που δέχονται καθημερινά την πίεση μεγάλου αριθμού λαθρομεταναστών.

β. Ο επαναπατρισμός και η απομάκρυνση από τα κράτη μέλη των παρανόμως διαβιούντων σ' αυτά αλλοδαπών πολιτών.

γ. Η θωράκιση και διαρκής επιτήρηση τόσο των συνόρων της Ένωσης όσο και των Εθνικών συνόρων των κρατών μελών της.

δ. Η Πολιτική και Κοινωνική στήριξη και Οικονομική βοήθεια των χωρών του τρίτου κόσμου για την αποτροπή του κύματος μετανάστευσης των υπηκόων τους.

ε. Καθιέρωση μιας αξιόπιστης και κοινά αποδεκτής απ όλα τα κράτη μέλη Ευρωπαϊκής Πολιτικής Μετανάστευσης και Ασύλου. Γιατί αν κρίνει κανείς από το ποσό (140 εκατομμύρια Ευρώ) που ενέκρινε η Σύνοδος της Χαλκιδικής για την υλοποίηση της Μεταναστευτικής Πολιτικής της Ένωσης, σίγουρα καταλήγει στο συμπέρασμα πως σοβαρή αντιμετώπιση του προβλήματος της λαθρομετανάστευσης δεν πρόκειται να γίνει.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αναμφισβήτητα το Σχέδιο Συντάγματος που ενέκριναν οι ηγέτες των 25 Κρατών Μελών της Ένωσης στη Θερινή Σύνοδο της Χαλκιδικής δε μπορεί κανένας να ισχυρισθεί πως είναι ό,τι το καλλίτερο θα ανέμεναν οι λαοί της Ευρώπης και η Διεθνής Κοινότητα.

Το Συνταγματικό αυτό κείμενο πέρα απ τις διαπιστωθείσες ανωτέρω αλλά και πολλές ακόμη άλλες παραλείψεις που το διακρίνουν, αναμφίβολα είναι ένα κείμενο που άνετα μπορεί να χαρακτηριστεί ως «σκόπιμα γενικόλογο» γιατί πραγματικά με γενικότητες κι όχι αναλυτικά ρυθμίζει τα θεσμικά προβλήματα που επεξεργάσθηκε και διαλαμβάνει.

Ανεξάρτητα όμως από το γεγονός πως ακριβώς αυτή η γενικότητα της διατύπωσής του παρέχει στα θεσμικά όργανα της Ένωσης τη δυνατότητα ελιγμών στην εφαρμογή τους αλλά και την ευχέρεια της ευρείας ερμηνείας των επί μέρους διατάξεών του, αυτή καθ' εαυτή η Συνταγματική Συνθήκη αποτελεί, όπως και να το κάνουμε, μια θετική κατάκτηση για την καταγραφή των θεσμικών κανόνων και αρχών που θα διέπουν στο εξής τις σχέσεις των Ηνωμένων αυτών Πολιτειών της Ευρώπης.

Μια παράλειψη εν τούτοις (άγνωστο αν είναι σκόπιμη ή μη) που θα πρέπει άμεσα να συμπληρώσει η Διακυβερνητική Διάσκεψη στις εργασίες έγκρισης του Τελικού Κειμένου του Νέου αυτού Συντάγματος, είναι να προβλέψει και να διατυπώσει με σαφήνεια τις διαδικασίες, τον τρόπο και το χρόνο Αναθεώρησης των διατάξεων του, προσδιορίζοντας συγχρόνως και ποιές εξ αυτών δεν είναι δεκτικές αναθεώρησης.

Μιχάλης Δερμιτζάκης

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΣΠΙΤΙΚΟ

Βάλτε το
στην
καρδιά σας.

θα σας
το
ανταποδώσει.

ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΜΑΣ

- *Ο παραμελημένος κλάδος της αγροτικής μας οικονομίας, που όμως έχει σημαντικά περιθώρια για περισσότερο εισόδημα και μεγαλύτερη απασχόληση.*
- *Σήμερα απασχολεί 300.000 οικογένειες και μετέχει στο ακαθάριστο αγροτικό εισόδημα (Α.Α.Ε.) σε ποσοστό 26%*
- *Από την εγχώρια ζήτηση και μόνο μπορεί η κτηνοτροφία μας να διπλασιάσει τη συμμετοχή της στο ΑΑΕ και να αυξήσει την απασχόληση σε 15% (45.000 θέσεις εργασίας)*

Άρθρο του Γ.Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗ

Δε θα σας πιστέψει ο ξένος συνομιλητής σας, που γνωρίζει ότι περίπου το 40% της ελληνικής γης είναι βοσκότοποι, αν θα του πείτε πως η χώρα μας είναι ελλειμματική σε κτηνοτροφικά προϊόντα. Κι αν συνεχίσετε λέγοντάς του ότι η Ελλάδα πληρώνει κάθε χρόνο 1.639.755.526 ευρώ για εισαγωγή των όσων από τα προϊόντα αυτά μας λείπουν, ε, τότε είναι που θα τα χάσει.

Όμως, εσείς δώσατε σωστές πληροφορίες. Απλώς κι εσείς, όπως όλοι μας, δεν έχετε αξιολογήσει ακόμη τα ίδια στοιχεία που πολύ συχνά ακούμε, επαναλαμβανόμε, συζητάμε και πολύ σπάνια σχολιάζουμε.

Ένα τόσο μεγάλο, λοιπόν, ποσό πληρώνουμε κάθε χρόνο σε πολύτιμο συνάλλαγμα για κτηνοτροφικά προϊόντα. Και ένα άλλο ακόμη χρηματικό ποσό, που δεν γράφεται πουθενά, χάνεται κάθε χρόνο χωρίς ποτέ να αναφερθεί με συγκεκριμένους αριθμούς, αφού οι βοσκότοποί μας, που θα μπορούσαν να μας το προσφέρουν, μένουν αναξιοποίητοι και μερικές φορές, όχι σπάνιες, γίνονται προσάναμα στις καταστρεπτικές πυρκαγιές των δασών μας.

Πρωταρχικοί οικονομικοί στόχοι

Από όλους, ωστόσο, θεωρούνται σαν πρωταρχικοί στόχοι οικονομικού ενδιαφέροντος: **Ο περιορισμός των εισαγωγών, η απασχόληση των ανέργων μας και η αξιοποίηση των ευκαιριών που μας δίνει η γη μας.** Ε, λοιπόν, και οι τρεις αυτοί στόχοι, σ' ένα υπολογίσιμο ποσοστό, μπορούν να πραγματοποιηθούν με την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας μας, τουλάχιστον σε βαθμό αυτάρκειάς μας σε κτηνοτροφικά προϊόντα, τα οποία – για να προσθέσω έναν ακόμη χρήσιμο αριθμό – όταν παρα-

Πρωταρχικοί στόχοι οικονομικού ενδιαφέροντος: Ο περιορισμός των εισαγωγών, η απασχόληση των ανέργων μας και η αξιοποίηση των ευκαιριών που μας δίνει η γη μας.

χθούν στη χώρα μας τα εισαγόμενα σήμερα κτηνοτροφικά προϊόντα, δεν θα εξασφαλίσουμε μόνο το συνάλλαγμα του 1.639.755.526 ευρώ¹, αλλά θα εξαινομήσουμε και θέσεις εργασίας σε 45.000 τουλάχιστον εργαζόμενους, που σήμερα τα παράγουν στο εξωτερικό². Δεν σκοπεύω να πω πως δεν γίνεται προσπάθεια εδώ και αρκετά χρόνια, ούτε πως δεν έχουν διατεθεί αρκετά χρηματικά ποσά από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας μας. Θα ήταν άδικο. Αυτό που θέλω να πω και θα προσπαθήσω να αποδείξω στη συνέχεια είναι ότι με τα σημερινά δεδομένα του ελλαδικού και κοινοτικού οικονομικού χώρου, πρέπει να γίνει ριζική αναθεώρηση της πολιτικής μας για την κτηνοτροφία.

Οι επιδοτήσεις

Οι ποικιλώνυμες επιδοτήσεις, ασύνδετες όπως σχεδόν πάντα είναι, με τη βιωσιμότητα των παραγωγικών μονάδων και τους κανόνες σωστής λειτουργίας τους, δεν αποδίδουν όσο θα έπρεπε

Οι ποικιλώνυμες επιδοτήσεις, ασύνδετες όπως σχεδόν πάντα είναι, με τη βιωσιμότητα των παραγωγικών μονάδων και τους κανόνες σωστής λειτουργίας τους δεν αποδίδουν όσο θα έπρεπε. Σ' ένα υπολογίσιμο ποσοστό καλύπτουν καταναλωτικές και άλλες ανάγκες των φορέων τους (κτηνοτρόφων), αντί για λειτουργικές ανάγκες των μονάδων παραγωγής, από τις οποίες οι καταναλωτές περιμένουν καλής ποιότητας και φθηνά προϊόντα.

Από την Ευρωπαϊκή Ένωση μόνον έχουν πληρωθεί μέχρι και το 2002 περισσότερα από 6.000.000.000 ευρώ για τον εκσυγχρονισμό της κτηνοτροφίας μας και την προστασία του εισοδήματος των κτηνοτρόφων. Βοήθεια όχι βέβαια ευκαταφρόνητη, που όμως για ν' αποδώσει καλύτερα, ήθελε πιο κοντά το Κράτος στην κτηνοτροφία με απλουστευμένες διαδικασίες, εκλαϊκευμένες οδηγίες, εναρμόνιση κόστους και τιμών πωλήσεων και στενότερη παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του δωρεάν χρήματος, πάντα σε συνάρτηση με τη βιωσιμότητα των μονάδων παραγωγής.

Βιώσιμες κτηνοτροφικές μονάδες

Για να εξασφαλίσουμε την κτηνοτροφική παραγωγή που μας λείπει και

1. Ποσό που αντιστοιχεί στην αξία των εισαγομένων ζώντων ζώων, γάλατος, τυριών και ζωοτροφών επί συνολικής αξίας εισαγομένων αγροτικών προϊόντων το 2002, 4.753.543.536 ευρώ, δηλ. στο 35% (βλ. σχετικά τον πίνακα της σελ. 176)

2. 450.000.000 ευρώ δεν είναι περισσότερα από την αποζημίωση της εργασίας 45.000 εργαζομένων με 10.000 ευρώ ετήσιο εισόδημα στον καθένα για υπηρεσίες στην παραγωγή, τη μεταποίηση, τη διακίνηση και τη διαχείριση αυτών των εισαγομένων κτηνοτροφικών προϊόντων και εφοδίων. Και το συνάλλαγμα του 1.639.755.526 ευρώ που πληρώνουμε γι' αυτά δεν εμπεριέχει λιγότερο ποσό για αποζημίωση εργασίας από αυτό των 450.000.000 ευρώ, δηλαδή λίγο περισσότερο από το 25%.

να διατηρήσουμε αυτήν που υπάρχει σήμερα, πρέπει, εκτός από το ζωικό κεφάλαιο και τις ζωοτροφές, να φτιάξουμε βιώσιμες κτηνοτροφικές μονάδες που από το μέγεθος και τη λειτουργία τους να αντέχουν στον ανταγωνισμό και να εξασφαλίζουν επαρκές εισόδημα στον κτηνοτρόφο.

Έχουμε το ζωικό κεφάλαιο και όσο υπολείπεται μπορεί να συμπληρωθεί με αναπαραγωγή ή με εισαγωγές. Το ίδιο μπορούμε να πούμε και για τις ζωοτροφές. Τι μας λείπουν; Ο προγραμματισμός, που θα πρέπει να βασίζεται τουλάχιστον στα κοινοτικά δεδομένα παραγωγής και κατανάλωσης, η άρτια τεχνοπαραγωγική συγκρότηση και η καλή οργάνωση των μονάδων παραγωγής. Επίσης μας λείπουν ο ευχερής εφοδιασμός με ζωοτροφές και κυρίως η ευχερής χρηματοδότηση με φθινό χρήμα. Με άλλα και απλά λόγια, μας λείπει η οργάνωση προτύπων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, που θα λειτουργούν με τους νόμους της οικονομίας και τους κανόνες της αγοράς.

Οι λίγες οργανωμένες και οι πολλές μικρές (παραδοσιακές) ανοργάνωτες κτηνοτροφικές μας μονάδες, σήμερα απασχολούν 300,000 οικογένειες, αξιοποιούν αντίστοιχους φυσικούς πόρους και συμμετέχουν σε ποσοστό 26% στο ακαθάριστο αγροτικό εισόδημα. Αν οι μικρές απ' αυτές, που είναι και οι περισσότερες, αναπτυχθούν στα αντίστοιχα και ανάλογα μεγέθη και οργανωθούν σωστά, με κίνητρα και εφαρμόσιμα προγράμματα, με οριοθέτηση ζωνών βοσκοτόπων και την εφαρμογή ορθολογικών συστημάτων διαχείρισης, με τη δημιουργία μικτών γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, για τη διασύνδεση της φυτικής με τη ζωική παραγωγή, για τη συμπίεση του κόστους, και το κτηνοτροφικό εισόδημα θα αυξηθεί σημαντικά¹ και στην παραγωγή, τη μεταποίηση, τη διακίνηση και τη διαχείριση των κτηνοτροφικών προϊόντων και των εφοδίων των αντίστοιχων εισαγομένων, θα βρουν απασχόληση τουλάχιστον 45.000 σημερινοί άνεργοι (αύξηση 15% των σήμερα 300.000 απασχολούμενων).

Να φτιάξουμε βιώσιμες κτηνοτροφικές μονάδες που από το μέγεθος και τη λειτουργία τους να αντέχουν στον ανταγωνισμό και να εξασφαλίζουν επαρκές εισόδημα στον κτηνοτρόφο.

Ο κτηνοτρόφος

Όπως συμβαίνει σε ανάλογες περιπτώσεις για τον ξενοδόχο, έτσι και εδώ. Κανένας δεν πρέπει να λογαριάζει ανάπτυξη του κλάδου της κτηνοτροφίας χωρίς τον κτηνοτρόφο. Τον βουτηγμένο σήμερα μέχρι το λαιμό στα χρέη κτηνοτρόφο, που φυσικά κάτω από το βάρος των χρεών του σχεδόν μένει ασυγκίνητος στις δελεαστικές επιδοτήσεις για οργάνωση

¹ Στις χώρες της Ε.Ε. η κτηνοτροφία συμμετέχει στο 60% του ΑΑΕ και όχι μόνο με 26%, όπως στη χώρα μας.

και λειτουργία κτηνοτροφικών μονάδων. Μένει ασυγκίνητος, γιατί θυμάται ότι μαζί με τα γενναία πράγματα κίνητρα που του δίνονταν κατά καιρούς αψυχολόγητα, ανεξάρτητα και αδιάφορα ως προς τις συνέπειες, γνώρισε το πάγωμα των τιμών των προϊόντων του, είδε την επιδότηση των εισαγομένων προϊόντων από ανταγωνίστριες χώρες (τα αρνητικά Ν.Ε.Π.), αισθάνθηκε στο πετσί του την αύξηση της τιμής των ζωοτροφών και των επιτοκίων. Δεν τον συγκινούν και δεν τον ενθαρρύνουν τα σύγχρονα σφαγεία, όταν ο ίδιος είναι επιχειρηματίας «σφαγμένος». Και φυσικά δεν παραλείπει να εισπράττει τις επιδοτήσεις που του εγκρίνονται για να περιορίζει τις ζημίες και τα χρέη του, όμως πολύ σπάνια, για να επεκτείνει την παραγωγική του μονάδα, που θα συμβάλει στον περιορισμό του ελλείμματος των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Δεν είναι πια «τσοπάνος» ο κτηνοτρόφος

Είναι λοιπόν λαθεμένο το οποιοδήποτε πρόγραμμα για την κτηνοτροφία, στο βαθμό που αγνοεί τον ίδιο τον κτηνοτρόφο. Τον κτηνοτρόφο ως επιχειρηματία και ως άνθρωπο. Αρκετοί τον βλέπουν ακόμη – και ο ίδιος όπου δεν το ακούει το αισθάνεται – σαν «βοσκό», σαν «τσοπάνο», με τις έννοιες που αποδίδονται σ' αυτές τις λέξεις από «πολιτισμένους» και «γραβατωμένους». Λίγοι τον βλέπουν και ο ίδιος το αντιλαμβάνεται στις συναλλαγές του, σαν επιχειρηματία και παραγωγό, με τα αντίστοιχα και ανάλογα με τους άλλους επιχειρηματίες προβλήματα. Αν και τόσα λέγονται, σχεδιάζονται και αποφασίζονται για την όποιας μορφής κτηνοτροφική επιχείρηση, ακόμη ωστόσο δεν υποδείχθηκε στον κτηνοτρόφο φορτικά όπως θα έπρεπε και ελκυστικά όπως θα ταίριαζε, με επιχειρήματα απλά και κατανοητά, **το πρότυπο της βιώσιμης παραγωγικής μονάδας**, που μπορεί να τον βγάλει από τη μιζέρια και ο ίδιος δεν έχει τη δυνατότητα να «αγοράσει» τέτοιες συμβουλές.

Και ο κτηνοτρόφος είναι επαγγελματίας

Τα προγράμματα ανάπτυξης της κτηνοτροφίας αγνοούν τον κτηνοτρόφο ως επαγγελματία με τις επαγγελματικές και ανθρώπινες ανάγκες του, την ασφάλιση του κτηνοτροφικού του κεφαλαίου και της παραγωγής του. Τη δική του προσωπική ασφάλιση και τους κινδύνους που διατρέχει στο σκληρό επάγγελμά του, τη συνταξιοδότησή του, την κοινωνική αναβάθμισή του κ.ά.

Όσο όμως τα προβλήματα αυτά θα μένουν άλυτα, όσο η κτηνοτροφική εκμετάλλευση θα είναι μια αόριστη έννοια σ' αυτούς που την υπηρετούν, χωρίς τον σαφή προσδιορισμό του μεγέθους της, κατά περίπτωση, χωρίς τον τακτικό και ευχερή εφοδιασμό της με τα μέσα λειτουργίας της, χωρίς την άνετη χρηματοδότηση και χωρίς το κέρδος που θα εξασφαλίσει στον κτηνοτρόφο ανθρώπινη ζωή, η κτηνοτροφία μας μέρα με την ημέρα θα χάνει τις δυνάμεις της και η χώρα μας θα γίνεται όλο και περισσότερο ελλειμματική σε κτηνοτροφικά προϊόντα.

Γ.Β.Σ.

ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (Ο.Π.) ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Νέες μορφές συνεργασίας ή «νέος» μύθος;

Δρος ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΑΡΙΑΔΗ,

Συνεταιριστί-Συγγραφέα

Οι Ο.Π., γνωστές στα γαλλικά ως Groupements de Producteurs, στα γερμανικά ως Etzeugergemeinschaften και στα αγγλικά ως Producer Groups, είχαν θεσμοθετηθεί το πρώτο κατά τη δεκαετία του '70 από την τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) με τον κανονισμό 1360/78 ως μία μορφή συνεργασίας στον αγροτικό χώρο.

Ο δεσμός μεταξύ των συνεργαζομένων παραγωγών (γεωργών) ήταν χαλαρός και αποσκοπούσε κυρίως στον από κοινού προγραμματισμό των παραγομένων προϊόντων (ποικιλίες, ποσότητα, ποιότητα) ώστε να μη δημιουργείται υπερ- ή υποπροσφορά, αφού θα προσαρμόζεται η παραγωγή των μελών των Ο.Π. προς τις απαιτήσεις της αγοράς. Απέβλεπε (ο δεσμός) ακόμη και «στην οργάνωση και εφαρμογή της από κοινού προσφοράς και εμπορίας γεωργικών προϊόντων».

Με την πάροδο του χρόνου η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε., πλέον, «προήγαγε» και γενίκευσε το θεσμό των Ο.Π. με αφορμή την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα των οπωροκηπευτικών. Συγκεκριμένα η «προαγωγή» αυτή έγινε με τον κανονισμό Ε.Κ.-2200/96 (Κοινή Οργάνωση Αγοράς Οπωροκηπευτικών - ΚΟΑΟ) με «βαθύτερη» σκέψη οι Ο.Π. ως «νέες» μορφές συνεργασίας να αντικαταστήσουν, όσο πιο σύντομα γίνεται, τους υπάρχοντες «ξεπερασμένους» σύγχρονους συνεταιρισμούς. Εξάλλου οι Ο.Π. πέρα από τα οπωροκηπευτικά θα μπορούν να συγκροτούνται και σε άλλους παραγωγικούς χώρους και μάλιστα αναπτύσσοντας δραστηριότητες σε όλες τις φάσεις και τους τομείς της παραγωγικής διαδικασίας μέχρι την αγορά. Και τούτο αφού, κατά την φιλελεύθερη αντίληψη των «ειδικών» συμβούλων της Ε.Ε., οι υπάρχοντες αγροτικοί συνεταιρισμοί «απέτυχαν».

Φοβούμαι ότι αντί για «νέες μορφές» επιχειρείται να δημιουργηθεί ένας «νέος» μύθος γύρω από τις Ο.Π. Ότι αυτές αποτελούν τη μόνη «σωτήρια νέα μορφή» συνεργασίας στον αγροτικό χώρο, που θα βγάλει από το «τέλμα» τα «αποτυχημένα» (ύστερα από 160 χρόνια λαμπρών οικονομικοκοινωνικών επιτευγμάτων!) σύγχρονα συνεταιριστικά κινήματα των χωρών της Ε.Ε. μαζί και το ελληνικό. Το θέμα αυτό χρήζει βαθιάς και πλατιάς συζήτησης, γεγονός που δεν μπορεί να γίνει στα πλαίσια ενός τέτοιου άρθρου. Για το λόγο αυτό σήμερα θα περιορισθώ μόνο σε ένα συντομογράφημα, ευελπιστώντας ότι αυτό θα προκαλέσει έναν ευρύτερο διάλογο γύρω από το θέμα αυτό και όχι μόνο. Έτσι, θα θίξω επιλεκτικά δυο βασικά σημεία που έχουν σχέση, το πρώτο με τις «νέες» μορφές συνεργασίας στον αγροτικό χώρο και το δεύτερο με το καυτό ζήτημα της νομικής κάλυψης των Ο.Π.

ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (Ο.Π.) ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

Σήμερα υπάρχουν πολλοί, ακόμη και «ειδικοί», που φρονούν ότι οι Ο.Π. είναι «νέες» μορφές συνεργασίας και ότι «ωρίμασε» ο καιρός αυτές να αντικαταστήσουν τους «ξεπερασμένους» πλέον υπάρχοντες σύγχρονους συνεταιρισμούς.

Δυστυχώς όμως όλοι αυτοί πλανώνται καθότι η «δοξασία» τους αυτή δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Και τούτο, γιατί οι Ο.Π. δεν είναι σε καμιά περίπτωση νέες μορφές συνεργασίας. **Αυτές προφανώς είναι μια εξελιγμένη, πλην όμως παρόμοια μορφή με τον «Αγροτικό Εμπορευματικό Συνεταιρισμό» (Ländliche Warengenossenschaft)**, όπως αυτόν τον ενστερνίστηκε και τον οριοθέτησε μεταξύ των άλλων συνεταιρισμών τον 19ο αιώνα, ο πρωτεργάτης γερμανός συνεταιριστής, ο γνωστός σε όλους Ραϊφάιζεν.

«Αγροτικός Εμπορευματικός Συνεταιρισμός» λοιπόν ήταν και είναι ο συνεταιρισμός εκείνος, ο οποίος συγκεντρώνει και διαθέτει από κοινού όλα τα παραγόμενα από τα μέλη του (αγρότες) προϊόντα. Η διαφορά μεταξύ του σύγχρονου αυτού συνεταιρισμού και της σημερινής Ο.Π. έγκειται στο ότι οι Ομάδες Παραγωγών εξειδικεύονται βασικά κατά προϊόν (Ο.Π. βάμβακος, Ο.Π. καπνού, Ο.Π. σταφίδας κ.ά.), με τη δυνατότητα καθετοποίησης της παραγωγικής διαδικασίας του προϊόντος αυτού (παραγωγή - μεταποίηση - εμπορία), το οποίο και προωθούν από κοινού στην αγορά για λογαριασμό των μελών τους (αγρότες). Επομένως, αυτές δεν μπορεί παρά να θεωρηθούν ως μια λογική μετεξέλιξη των εμπορευματικών συνεταιρισμών με ιδεολογική βεβαίως αφετηρία τη συνεταιριστική αντίληψη του 19ου αιώνα, η οποία όμως, **κάτω από την αυτονόητη εγκυρότητα των συνεταιριστικών αρχών, εξυπακούεται ότι πρέπει να διέπει και την οποιαδήποτε μετεξελικτική μορφή των σύγχρονων συνεταιρισμών στο παρόν και στο μέλλον.**

Μετά από τις διευκρινιστικές αυτές τοποθετήσεις, εκεί που μπορούμε να συμφωνήσουμε με τους παραπάνω πολλούς, είναι όχι το «νέες» μορφές συνεργασίας, αλλά το ότι «ωρίμασε» πράγματι ο χρόνος για προσαρμογή των συνεταιρισμών στις απαιτήσεις της εποχής. Προσαρμογή, λόγου χάριν, στους εξειδικευμένους συνεταιρισμούς, δηλαδή στις Ο.Π., **όμως πάντα συνεταιριστικά και όχι κατ' ανάγκη στην εκ βάθρων αντικατάστασή τους από αυτές κάτω από οποιαδήποτε άλλη εταιρική μορφή και κυρίως κερδοσκοπική.** Κάθε παραπέρα εμμονή προς την κατεύθυνση αυτή (την αντικατάσταση) πρέπει να εξετάζεται με την επιβαλλόμενη προσοχή, καθότι μπορεί να εκπορεύεται από έξωθεν του αγροτικού χώρου κέντρα οργανωμένων οικονομικών και άλλων φιλελεύθερων «εκσυγχρονιστικών - παγκοσμιοποιητικών» συμφερόντων.

ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (Ο.Π.) ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥΣ

Αναφορικά με τη νομική μορφή που πρέπει να καλύπτει τις Ο.Π., υπάρχουν σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ε.Ε. συγκρουόμενες απόψεις, τόσο

μεταξύ των θεωρητικών, όσο και μεταξύ των εκπροσώπων της συνεταιριστικής πράξης, όσο ακόμα και μεταξύ θεωρίας και πράξης γενικότερα. Κατά τη γνώμη μας, κακώς έως κάκιστα. Γνώμη την οποία στηρίζουμε στο παρακάτω εύλογο σκεπτικό. Οι Ο.Π. είναι, όπως αναφέραμε πιο πάνω, αναμφισβήτητα μια εξελιγμένη μοφή των γνωστών σύγχρονων εμπορευματικών συνεταιρισμών με μόνη διαφορά ότι οι Ο.Π. είναι εξειδικευμένες κατά προϊόν. Αυτή η διαφορά όμως, αν είναι διαφορά, είναι καθαρά τυπική και όχι ουσιαστική.

Επομένως, όταν οι εμπορευματικοί και οι άλλοι σύγχρονοι συνεταιρισμοί διέπονται από κάποιο συνεταιριστικό νόμο, δεν αντιλαμβάνονται το λόγο να συγκρούονται οι απόψεις των παραπάνω εκπροσώπων, σχετικά με τη νομική μορφή των Ο.Π., τουλάχιστον στο χώρο της συνεταιριστικής πράξης. Στο χώρο της θεωρίας γνωρίζουμε τους «αναθεωρητές - μεταρρυθμιστές», που αγωνίζονται σθεναρά εδώ και πολλές δεκαετίες να μετατρέψουν τους συνεταιρισμούς γενικά και τις Ο.Π. σήμερα σε κερδοσκοπικές εταιρείες.

Αντιμετωπίζοντας αποστομωτικά τους εν λόγω «αναθεωρητές» ο πρώην Πρόεδρος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας/Ενωσης - ICA, ο μεγάλος Σουηδός συνεταιριστής Λαρς Μάρκουσ, τονίζει πάντα ότι: Οι συνεταιρισμοί ως οικονομικο-κοινωνικά κύτταρα μπορούν να υπάρξουν και να λειτουργήσουν ως τέτοια, στα πλαστά οποιοδήποτε μοντέλου της ευρύτερης οικονομίας, μόνο μέσα από το πνεύμα των διεθνών συνεταιριστικών αρχών και αξιών, καθώς επίσης και με σταθερό προσανατολισμό την από καταβολής συνεταιριστική ιδεολογία.

Εννοείται, **ΠΡΟΣΑΡΜΟΖΟΜΕΝΟΙ** πάντοτε προς τις εκάστοτε νέες διεθνείς κοινωνικο - οικονομικές συνθήκες και όχι **ΜΕΤΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΟΙ** σε καθαρά κερδοσκοπικές οργανώσεις. Προσαρμογή που είναι αβίαστα δυνατή, χωρίς να διαταράσσεται και η αυτονομία και αδιαμφισβήτητη ισορροπία ανάμεσα στην οικονομική και κοινωνική αποστολή των συνεταιρισμών ισορροπία, η οποία αποτελεί βασικό δομικό στοιχείο της ιδεολογίας τους.

Εξάλλου, από σχετικά στοιχεία της Ε.Ε. αναφορικά με τη νομική κάλυψη των Ο.Π. (Αγρ. Συν/σμός 1996), προκύπτουν σαφή μηνύματα προς κάθε κατεύθυνση, αφού σε όλες σχεδόν τις χώρες της Κοινότητας οι μικρομεσαίοι αγρότες, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, παραγκωνίζουν τη μορφή της οποιασδήποτε εταιρείας και προτιμούν για τις Ο.Π. τη μορφή του συνεταιρισμού. Και τούτο **επειδή γνωρίζουν και πιστεύουν ότι ο σύγχρονος συνεταιρισμός, από τη γένεσή του (1844) και πάντοτε, σημαίνει ειρηνική επανάσταση υπέρ των οικονομικά αδυνάτων**, που είναι αυτοί οι ίδιοι.

Ενώ η κερδοσκοπική εταιρεία σημαίνει συντηρητισμό και οπισθοδρόμηση, δηλαδή επιμονή στη φιλελεύθερη καπιταλιστική νοοτροπία, η οποία, στα πλαίσια ενός ανελέητου και απατηλού ανταγωνισμού, τους

οδηγεί, αργά ή γρήγορα, στην οικονομική τους εξόντωση. **Ως εκ τούτου ορθά πιστεύουν (οι αγρότες) ότι μόνο κάτω από τη μορφή αυτή (του συνεταιρισμού) έχουν ελπίδες να επιβιώσουν ως μικρομεσαίοι αγρότες μέσα από τις Ο.Π.**

Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η Ολλανδία, όπου η μόνη νομική μορφή των Ο.Π. είναι ο συνεταιρισμός. Το ίδιο συμβαίνει και στο Βέλγιο. Εξαίρεση παραμένει όπως πάντα... η Αγγλία, η οποία ως εξαίρεση πρέπει να συζητηθεί ιδιαίτερα.

Επί του προκειμένου, εκείνο που προέχει ως κρίσιμο σημείο είναι η νομική κάλυψη των Ο.Π. Οι νεόκοποι «συνεταιριστές» και οι ζηλωτές της οικονομίας της αγοράς, με άλλα λόγια οι γνωστοί «μεταρρυθμιστές - εκσυγχρονιστές» των συνεταιρισμών θέλουν να επιμένουν να μετατρέψουν τους συνεταιρισμούς, κατ' επέκταση και τιν Ο.Π., σε παρακλάδια της κεφαλαιοκρατικής οικονομίας.

Έτσι προτείνουν ως νομική κάλυψη των Ο.Π. τη μορφή της οποιασδήποτε κερδοσκοπικής εταιρείας με απώτερο στόχο να γίνει πιο «άνετη» η συνεργασία τους με τις παντός είδους άλλες κεφαλαιοκρατικές επιχειρήσεις.

Εμείς από τη μεριά μας προτείνουμε στους μικρομεσαίους Έλληνες, και όχι μόνο, αγρότες να ακολουθήσουν το παράδειγμα των συναδέλφων τους Ολλανδών και να καλύψουν τις Ο.Π. με τη νομική μορφή του πάντα σύγχρονου συνεταιρισμού, βέβαια με ευέλικτα διοικητικά όργανα προσαρμοσμένα στις σημερινές συνθήκες αγοράς. Και τους συνιστούμε ανεπιφύλακτα να επιμένουν στην πάντοτε και αναμφισβήτητη προοδευτική αυτή μορφή (συνεταιρισμού) αν θέλουν να επιβιώσουν ως τέτοιοι (μικρομεσαίοι) στην επερχόμενη σαρωτική γι' αυτούς λαίλαπα του ανελέητου ανταγωνισμού, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. **Ακόμη, πρέπει να γνωρίζουν οι αγρότες ότι η νομική κάλυψη των Ομάδων τους είναι δική τους επιλογή,** στα πλαίσια της αρχής της Προαιρετικότητας και όχι επιβαλλόμενη (υποχρεωτική).

Ας προσέξουν λοιπόν στην επιλογή τους αυτή και ας μη παρασυρθούν από τις επικίνδυνες καπιταλιστικές σειρήνες της εποχής μας. Και τούτο, γιατί αν στο σημερινό κρίσιμο ελιγμό της «οικονομίας της αγοράς» διαπράξουν το τραγικό λάθος να προτιμήσουν, πέρα από το συνεταιρισμό, την οποιαδήποτε κερδοσκοπική εταιρική μορφή για τις Ο.Π., να είναι βέβαιοι ότι αργά ή γρήγορα θα βρεθούν μια μέρα εργατο-υπάλληλοι στα ίδια τους τα χωράφια και στις εν γένει εγκαταστάσεις τους.

Σ.Μ.

*Της αμαρτίας τη φωτιά μή τη φυσάς ν' ανάψει
θα σε ζεστάνει στην αρχή κι' ύστερα θα σε κάψει!*

ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΑΝΤΙΝΑΔΑ

Οι δυνάμεις της αγοράς

του ΗΛΙΑ ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ

Συνεταιριστή τ. Προέδρου ΠΑΣΕΓΕΣ & ΣΕΚΑΠ

Με το δημοσίευμα αυτό θα προσπαθήσουμε την προσέγγιση ενός θέματος που βρίσκεται πάντα στην επικαιρότητα και αφορά την λειτουργία της αγοράς.

Υπάρχουν αυτοί που υποστηρίζουν ότι με την συσσώρευση οικονομικής δύναμης στο κράτος μπορεί με σωστή διαχείριση να επιτευχθεί ισόρροπη ανάπτυξη και δίκαιη κατανομή του εθνικού πλούτου, καταργώντας παράλληλα την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Είναι οι υποστηρικτές του κρατισμού. Πρέπει να πω, πως δεν διαπνέομαι από αντιπαράθεση για το σύστημα. Εκείνο όμως που διαπιστώνει κανείς είναι ότι το σύστημα δοκιμάστηκε από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και απέτυχε. Το κράτος χρησιμοποιώντας όλα τα εις την διάθεσή του μέσα δεν κατόρθωσε να επιβάλλει το οικονομικό σύστημα. Η έλλειψη ενδιαφέροντος για ανάπτυξη ατομικών πρωτοβουλιών οδήγησε βαθμιαία στη μείωση της παραγωγικότητας, στη στασιμότητα και στον αναχρονισμό με τις γνωστές συνέπειες.

Σε αντίθεση με τους παραπάνω υπάρχουν άλλοι που υποστηρίζουν ότι, όταν οι ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ αφεθούν ελεύθερες, χωρίς προστατευτισμούς και παρεμβάσεις από το Κράτος μπορεί να λειτουργήσει ο ιδιωτικός τομέας και να επιτύχει την οικονομική ανάπτυξη. Και ακόμη ότι οι Νόμοι της προσφοράς και ζήτησης μέσα από τον ελεύθερο ανταγωνισμό θα έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών των διαφόρων αγαθών προς όφελος του Καταναλωτή.

Θεωρητικά, θα έλεγε κανείς, είναι μια άποψη που έχει βάση και θα πρόσθετα πως αν είχαμε μια κοινωνία Αγγέλων, όπου η κερδοσκοπία θα ήταν άγνωστη ως Όρος και όλοι θα λειτουργούσαν με μοναδικό στόχο την ικανοποίηση και εξυπηρέτηση των αναγκών του Κοινωνικού συνόλου, τότε ασφαλώς και θα δεχόμουν την άποψη αυτή. Αλλά όταν συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο σε ποιές ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ να στηριχθούμε; Μήπως στους μεσάζοντες, τους κερδοσκόπους, τους αεριτζήδες, όλους αυτούς που διαμορφώνουν μια οικονομία που το 60% περίπου χαρακτηρίζεται ως ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ;

Αυτούς που έχουν τη δυνατότητα να δημιουργούν ολιγοπωλιακές καταστάσεις για να επιβάλλουν τον αθέμιτο ανταγωνισμό και να διαμορφώνουν συνθήκες αγοράς όπου δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσει καμία επιχείρηση που κινείται στα πλαίσια του αποκαλούμενου «υγιούς εμπορίου»;

Αναρωτήθηκε κανείς γιατί οι διάφορες επιχειρήσεις των μικρομεσαίων κλείνουν κατά χιλιάδες τη στιγμή κατά την οποία ξένες πολυεθνικές επιχειρήσεις με τζίρους τρισεκατομμυρίων εισβάλλουν στη χώρα μας; Ποιές δυνάμεις της αγοράς λειτουργούν για να υπάρξει όλη αυτή η αφόρητη κατάσταση; Μήπως οι δυνάμεις όπου το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό; Ασφαλώς ΝΑΙ.

Και τί γίνεται με τον ανοργάνωτο, τον ανήμπορο, τον απληροφόρητο καταναλωτή;

Δεν είναι αυτός το άλλο σκέλος των ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ; Δεν αποτελεί αυτός τη δύναμη της Ζήτησης; Πώς θα επέλθει ισορροπία στις σχέσεις προσφοράς και ζήτησης; Την απάντηση θα τη δώσω με την ανάπτυξη της τρίτης άποψης για την λειτουργία της αγοράς. Εδώ όμως θέλω να συνεχίσω λέγοντας:

Έχουμε από τη μια πλευρά πανίσχυρο το ξένο και ντόπιο κεφάλαιο που, είτε λειτουργεί στα πλαίσια της οικονομίας, είτε στα πλαίσια της παραοικονομίας, έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει αθέμιτο ανταγωνισμό και να δημιουργεί ολιγοπωλιακές καταστάσεις με πλήρη

έλεγχου της αγοράς και από την άλλη ο καταναλωτής έρμαιο της τύχης του χωρίς προστατευτικούς μηχανισμούς με το κράτος αδιάφορο και όχι μόνο, αλλά με τις πράξεις και αποφάσεις του να ενισχύεται κάθε προσπάθεια άλωσης της οικονομίας από το Κεφάλαιο, πώς μπορεί αυτός ο Καταναλωτής ν' αντισταθεί, να πιέσει και να αποτελέσει μηχανισμό ισορροπίας και δημιουργίας προϋποθέσεων για υγιή ανταγωνισμό;

Αυτή η άποψη του φιλελευθερισμού της Ελεύθερης Αγοράς όπου εφαρμόστηκε δημιουργήσε στρατιές ανέργων, τη χειρότερη μορφή κοινωνικής αδικίας.

Εκτός των παραπάνω δύο απόψεων, στις οποίες αναφέρθηκα, υπάρχει η τρίτη άποψη που υποστηρίζει το σύστημα της ΜΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ. Στο σύστημα αυτό το Κράτος – Στρατηγείο επιλέγει τους Στρατηγικούς Τομείς της Οικονομίας των οποίων διατηρεί την αποκλειστικότητα και οι επιχειρήσεις που επιλέγει, είτε λειτουργούν ως Κρατικές είτε ως Κοινωνικοποιημένες.

Παράλληλα προσανατολίζει την αναπτυξιακή του πολιτική μέσα από τις αναπτυξιακές Κρατικές Τράπεζες ή και Τράπεζες με καθαρά Κοινωνικό προσανατολισμό (Συν/κή Τράπεζα, Τράπεζα των Συνδικάτων, ή όλες μαζί σε μία «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ»).

Στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας αναπτύσσει δραστηριότητες ο ιδιωτικός και ο κοινωνικός τομέας.

Αν η αποκεντρωμένη λειτουργία του Κράτους αποτελεί προϋπόθεση για την ισορροπη ανάπτυξη, στον ιδιωτικό τομέα για να λειτουργήσουν οι ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ προς όφελος του Κοινωνικού Συνόλου, εκείνο που το διασφαλίζει είναι ο ανταγωνισμός μέσα από τη λειτουργία του «υγιούς εμπορίου».

Σε αντίθετη περίπτωση θα έχουμε τις στρεβλώσεις του φιλελευθερισμού. Ελεύθερη Αγορά, γιγάντωμα της παραοικονομίας, της φοροδιαφυγής και φοροκλοπής με καταστροφικές συνέπειες για τον παραγωγό, τον καταναλωτή και την Εθνική Οικονομία.

Η κατοχύρωση όμως του υγιούς ανταγωνισμού επιβάλλει τη δημιουργία Θεσμικού πλαισίου που να τον εγγυάται και που να δίνει τη δυνατότητα, αν θέλετε και την προτεραιότητα στον ιδιωτικό τομέα να αναπτύσσει συλλογικές δραστηριότητες τελειότερη μορφή των οποίων είναι οι Συνεταιρισμοί.

Να δημιουργηθεί ενιαίο θεσμικό πλαίσιο που θα αφορά κάθε μορφής συλλογική λειτουργία.

Να αποκτήσουν οι Συνεταιρισμοί την απαραίτητη εκείνη υποδομή που θα εγγυάται τη διακίνηση των αγαθών, π.χ. περιφερειακές αγορές, βιομηχανικά σφαγεία κ.λπ.

Μόνο με την οργάνωση των διαφόρων Κοινωνικών Ομάδων σε Συνεταιρισμούς ανεξάρτητους πολιτικά και αυτόνομους οικονομικά που θα παρεμβαίνουν στην οικονομία και θα εξυπηρετούν τόσο τις ανάγκες των μελών τους όσο και τις ανάγκες του Κοινωνικού Συνόλου, μπορεί να λειτουργήσει ο ιδιωτικός τομέας ανταγωνιστικά.

Τότε, και μόνο τότε, θα αποκαλυφθεί η παραοικονομία στον τομέα της διακίνησης και εμπορίας των αγαθών, θα κτυπηθεί η φοροδιαφυγή και φοροκλοπή, θα υπάρξει τιμολόγιο παραγωγού εκδιδόμενο από τη συνεταιριστική οργάνωση, θα κλείσει η ψαλίδα μεταξύ τιμών παραγωγού και τιμών που πληρώνει ο καταναλωτής, θα εξυπηρετηθούν γενικότερα οι ανάγκες της Εθνικής Οικονομίας.

Ο εκσυγχρονισμός δεν είναι κάτι το αφηρημένο, κάτι το αόριστο, είναι μια διαρκής προσπάθεια για προσαρμογή σε μεθόδους και λειτουργίες που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες της χώρας και του Λαού μας, που θα κατοχυρώνουν τις κατακτήσεις του, που θα τον κάνουν κοινωνό στη συλλογική προσπάθεια, όπου θα είναι αυτός, ο κτίστης και δημιουργός μιας διαρκώς αναπτυσσόμενης οικονομίας, που θα ανήκει σε όλους, στους Πολλούς και όχι στους Λίγους.

Η.Σ.

Η ανθοκομία στην Ελλάδα

ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Του Γιώργου Έξαρχου¹

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η συστηματική καλλιέργεια και εμπορία ανθοκομικών – δηλαδή οι ανθοκαλλιέργειες – δεν έχουν μεγάλη παράδοση στην Ελλάδα, για το λόγο ότι η ανθοκομία ασκήθηκε συστηματικά εδώ και λίγες δεκαετίες, κυρίως από αγρότες της Αττικής στην αρχή και από αγρότες άλλων περιοχών στη συνέχεια.

Η ανάλυση που ακολουθεί βασίζεται σε πρωτογενή ανέκδοτα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, τα οποία έχουμε επεξεργαστεί (δεν υπάρχουν δυστυχώς άλλες παλαιότερες βιβλιογραφικές αναφορές),² και που οδηγούν στις εξής πρώτες βασικές εκτιμήσεις:

- οι απασχολούμενοι στην ανθοκομία αποτελούν το 0,87% της συνολικής απασχόλησης στη γεωργία (6.000 / 688.766 άνθρωποι)
- οι ανθοκαλλιέργειες αποτελούν το 0,025% του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων της χώρας (8.400 / 33.000.000 στρέμματα)
- οι ανθοκομικές εκμεταλλεύσεις αποτελούν το 0,72% του συνόλου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων της χώρας (= 23,0% στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων) των κάτω των 10 στρεμμάτων (1.526 / 210.000)
- τα ανθοκομικά νοικοκυριά αποτελούν το 0,17% του συνόλου των αγροτικών νοικοκυριών – εκμεταλλεύσεων της χώρας (1.526 / 900.000)
- η μέση έκταση ανά ανθοκομική εκμετάλλευση είναι 5,5 στρέμματα έναντι 43 στρεμμάτων που είναι το μέγεθος της μέσης γεωργικής εκμετάλλευσης στη χώρα (και αυτής, ως γνωστόν, διασπασμένης σε 7 αγροτεμάχια).

Τα στοιχεία τούτα δεν πρέπει να οδηγήσουν σε βιαστικά συμπεράσματα, διότι, παρ' όλο που έχουμε να κάνουμε με μικρά μεγέθη του αγροτικού τομέα, δεν έχουμε να κάνουμε και με ένα ασήμαντο θέμα τη στιγμή που εξάγονται

1. Ο Γεώργιος Έξαρχος είναι διδάκτωρ Οικονομικών Επιστημών, συγγραφέας - ερευνητής. Ηλεκτρονική Δ/νση: elioan@otenet.gr

2. Ο Γ. Έξαρχος διετέλεσε Ειδικός Σύμβουλος και Επιστημονικός Συνεργάτης του Υπουργείου Γεωργίας στα έτη 1995-2000.

3. Όλα τα στατιστικά στοιχεία αφορούν μέχρι το έτος 2000. Έως τότε επίσημο νόμισμα της χώρας μας ήταν η δραχμή (το Ευρώ καθιερώθηκε το 2002), γι' αυτό και τα αναφερόμενα στο άρθρο διάφορα χρηματικά μεγέθη δίνονται μόνον σε δραχμές.

- στο υψηλό κόστος παραγωγής και άρα στη μείωση ή και παντελή έλλειψη κερδών,
- στις δυσμενείς συνθήκες εμπορίας, αιτίες που στο σύνολό τους συμβάλλουν απαγορευτικά στον εκσυγχρονισμό των ανθοκομικών μονάδων, απαγορευτικά στην εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας και αρνητικά στην επίτευξη υψηλής οικονομικής αποτελεσματικότητας.
- *Τα υψηλά επιτόκια.* - Το υψηλό κόστος του χρήματος διαμόρφωσε υψηλό κόστος παραγωγής, αφού τα επιτόκια κυμάνθηκαν κατά την τελευταία 15ετία σε επίπεδα 30-32% και καθιστούσαν τον δανεισμό σχεδόν απαγορευτικό ή τους δανειολήπτες ανίκανους να ανταποκριθούν στις δανειακές υποχρεώσεις τους προς τις Τράπεζες.
- *Η διακίνηση και εμπορία των ανθοκομικών προϊόντων.* - Οι τιμές των ανθέων διαμορφώνονται κυρίως από τους εμπόρους αυτών, χωρίς την παρέμβαση της αγοράς, γεγονός που λειτουργεί σε βάρος των παραγωγών και των καταναλωτών. Οι τιμές των ανθέων μόνον όταν διαμορφωθούν σε "οργανωμένες αναγορές" θα συμβάλουν στην ικανοποίηση αναπαραγωγών και ανθοκαταναλωτών, ενώ το κράτος δεν θα έχει σοβαρές απώλειες από σχετικού φόρους και δημόσια έσοδα όπως τώρα που κυριαρχούν στην αγορά οι "ανθέμποροι".
- *Το κόστος καυσίμων θέρμανσης.* - Οι δαπάνες καυσίμων ανέρχονται περίπου σε 25% στο συνολικό κόστος παραγωγής των ανθοκομικών, αφού ως γνωστόν οι μεν τιμές των καυσίμων είναι γενικά υψηλές στη χώρα τα δε καύσιμα και η ενέργεια είναι απαραίτητα για τη θέρμανση των θερμοκηπίων.
- *Η φορολογία εισοδήματος.* - Οι ανθοκαλλιεργητές φορολογούνται με βάση τα ακαθάριστα έσοδά τους με 15-20%, ποσοστό μάλλον υψηλό για αγροτικό εισόδημα, γεγονός που τους οδηγεί σε παντοειδείς τρόπους απόκρυψης του εισοδήματός τους και σε φοροαποφυγές.
- *Η τεχνική υποστήριξη του κλάδου.* - Οι Έλληνες ανθοκόμοι είναι "εμπειροτέχνες καλλιεργητές", αφού η από μέρους της πολιτείας παρεχόμενη βοήθεια προς αυτούς είναι ελάχιστη. Το *Ινστιτούτο Ανθοκομίας* στη Λυκόβρυση Αττικής είναι περίπου ανενεργό, ο *Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Ανθοκομικών Φυτών* στον Πόρο Τροιζηνίας δεν λειτουργεί σχεδόν ποτέ και η ανθοκομική έρευνα στην Ελλάδα είναι σχεδόν ανύπαρκτη, αφού λείπουν οι βασικές υποδομές, τα σχετικά εργαστήρια, το εξειδικευμένο προσωπικό, ενώ η επαγγελματική κατάρτιση των ανθοκαλλιεργητών είναι ανεπαρκής.

E. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ

Τα προβλήματα που προηγουμένως αναφέραμε είναι τα μείζονα και σε αυτά πρέπει να δώσει λύσεις μια ορθολογική ανθοκομική πολιτική, που να στοχεύει στη λήψη ευνοϊκών μέτρων προς την παραπέρα διόγκωση και μεγέθυνση της ανθοκομίας. Τα μέτρα που προτείνουμε υπό μορφή αξόνων άσκησης ανθοκομικής πολιτικής είναι:

- 1) *Η εξυγίανση των ανθοκομικών εκμεταλλεύσεων.* – Πρέπει να υπάρξουν ρυθμίσεις σαν αυτές που ελήφθησαν για άλλους αγροτικούς κλάδους (π. χ. κτηνοτροφία), ώστε έτσι να απαλλαγούν οι ανθοπαραγωγοί από συσσωρευμένες υποχρεώσεις του παρελθόντος και να εκσυγχρονιστούν οι μονάδες με εισαγωγή νέας τεχνολογίας και με πρόσθετες αναγκαίες επενδύσεις.
- 2) *Η εξυγίανση του συστήματος διακίνησης και εμπορίας ανθοκομικών.* – Πρέπει η διακίνηση των ανθέων να γίνεται εξ ολοκλήρου διά μέσου κρατικών αναθαγορών που θα διασφαλίζουν διακριτούς ρόλους σε ανθοπαραγωγούς, ανθεμπόρους και ανθοπώλες, που θα εγγυούνται συνθήκες ελεύθερης διαμόρφωσης των τιμών των ανθέων, συνθήκες διαφάνειας των συναλλαγών, έλεγχο των διαμορφούμενων καθαρών εισοδημάτων και επακριβώς εκτίμηση της φορολογητέας ύλης.
- 3) *Η κλιμάκωση των επιτοκίων χορηγήσεων.* – Τα επιτόκια πρέπει να κυμαίνονται σε διαφορετικά επίπεδα για υποχρεώσεις βραχυπρόθεσμες (υψηλότερες) και σε άλλα για μεσομακροπρόθεσμες (χαμηλότερες), μέτρο αναγκαίο για το σύνολο των μικρομεσαίων αγροτών, ώστε να παύσει πια ο δανεισμός να κρέμεται σαν μια δαμόκλειος σπάθη στον τράχηλο του αγροτικού κόσμου.
- 4) *Η μείωση των τιμών των καυσίμων.* – Πρέπει να υπάρξει απαλλαγή των καυσίμων των αγροτών (και των ανθοπαραγωγών) από τον φόρο κατανάλωσης και τον Φ.Π.Α., για να μπορούν οι μικρομεσαίοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι να έχουν τα καύσιμα σε τιμές transit (καθεστώσ που ισχύει ήδη για τα αλιευτικά σκάφη και τα σκάφη αναψυχής), με εμφανή τα κέρδη της ανθοκομίας από το μέτρο αυτό.
- 5) *Η μείωση του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος.* – Η φορολόγηση των ακαθαρίστων εσόδων των ανθοκομικών εκμεταλλεύσεων πρέπει να κινείται στην ίδια λογική με τη φορολόγηση των άλλων γεωργικών και κτηνοτροφικών κλάδων, γεγονός που θα αυξήσει τα εισοδήματα και τις επενδύσεις στην ανθοκομία και θα συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου.
- 6) *Η βελτίωση του συστήματος εξαγωγών.* – Απαιτείται συγκρότηση ειδικού φορέα εξαγωγών ανθοκομικών προϊόντων με σύμπραξη ανθοπαραγωγών, ανθεμπόρων, εξαγωγέων ανθέων και του κράτους, ώστε με την κατάλληλη υποδομή (ψυκτικοί χώροι, χώροι παραλαβής ανθέων, αποθήκες υλικών συσκευασίας κ.λπ.) στους τόπους λειτουργίας των αναθαγορών να διευκολυνθεί η διακίνηση και εμπορία των ανθέων, με πολλαπλή διόγκωση των εξαγωγών.
- 7) *Η τεχνική υποστήριξη της ανθοκομίας.* – Η ελληνική πολιτεία με τους αρμόδιους κρατικούς φορείς και σε συνεργασία με τα ΑΕΙ και Α-ΤΕΙ πρέπει: *να καταστήσουν τη χώρα αυτάρκη σε ανθοκομικά είδη υποκαθιστώντας τμήμα των εισαγόμενων ανθέων, και *να συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη μείωση του κόστους παραγωγής του συνόλου των ανθοκομικών, ούτως ώστε τα ελληνικά άνθη να εισέλθουν στο στάδιο του διεθνούς ανταγωνισμού, επιτυγχάνοντας υψηλές εξαγωγές σε υψηλής ποιότητας άνθη.

- 8) Η εκπαίδευση και κατάρτιση των ανθοκαλλιεργητών. – Με σεμινάρια ταχύ-ρυθμης εκπαίδευσης και κατάρτισης των ήδη ασχολούμενων στην ανθοκομία, αλλά και με δημιουργία τμημάτων ανθοκομίας σε ΙΕΚ και Α-ΤΕΙ της χώρας, μπορούν να προωθηθούν οι γνώσεις που απαιτούνται για τη σύγχρονη ανάπτυξη, οργάνωση και προώθηση των ανθοκομικών εκμεταλλεύσεων και για τη σύγχρονη οργάνωση της εμπορίας των ανθοκομικών ειδών των ελλήνων ανθοπαραγωγών.

Οι προηγούμενοι άξονες πολιτικής για την ανθοκομία απαιτούν θέσπιση κανόνων που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους την σύγχρονη ευρωπαϊκή πραγματικότητα του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος (Ευρώ), την Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική και τις δεσμεύσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (πρώην GATT), καθώς και τις συνθήκες της ήδη διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25 εταίρων.

ΣΤ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ

Για την πληρότητα της ανάλυσής μας καταχωρίζουμε στη συνέχεια την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία που αφορά στα της ελληνικής Ανθοκομίας, διότι με τις διατάξεις αυτής “κινούνται και αναπνέουν” οι ανθοπαραγωγοί μας και οι ανθέμποροι.

- (1) Υπουργική Απόφαση 223904 / 8-4-1985 Υπ. Γεωργίας με την οποία καθορίζεται η ίδρυση ανθαγορών σε: Αμυγδαλέζα Αχαρνών-Αττικής, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλο, Ηράκλειο, και ορίζεται ως φορέας αυτών η συνεταιριστική οργάνωση ΚΑΣΕ- Κοινοπραξία Ανθοπαραγωγών Ελλάδος, στην οποία συμμετέχει και το Δημόσιο με εκπροσώπους του στα προγράμματα και στα έργα ίδρυσης και λειτουργίας των.
- (2) Άρθρο 10 του Ν. 1828 / 1989 (αντικατέστησε το άρθ. 39 του Ν. Δ. 3323 / 1955), με το οποίο προσδιορίζονται τα καθαρά και ακαθάριστα εισοδήματα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- (3) Νόμος 1892 / 1990 “Για τον εκσυγχρονισμό και άλλες διατάξεις”, που προβλέπει τις διαδικασίες παροχής των επιχορηγήσεων επενδύσεων, τους όρους, τους δικαιούχους κ.λπ.
- (4) Άρθρο 23 του Ν. 1975 / 1991, που θέτει όρους χορήγησης άδειας εργασίας στον κλάδο της ανθοκομίας σε αλλοδαπούς εργαζόμενους.
- (5) Άρθρο 31 του Ν. 2040 / 1992 για τον ΕΛΓΑ, όπου προβλέπεται ειδική ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΕΛΓΑ.
- (6) Κανονισμός (ΕΟΚ) 234 / 1968 Συμβουλίου 27^{ης}-2-1968 για ίδρυση κοινής αγοράς στον τομέα ζώντων φυτών και προϊόντων ανθοκομίας (EE L055 02.03.68, σ. 1 / ΕΛ ΕΛ 3Τ3, σ. 27). Τροποποιήσεις: 172B, 179H, 194N, 373D (EE L 002 01.01.73), 385R 3768 (EE L 362 31.12.85), 387R 3991 (EE L 377 31.12.87), 392R 3336 (EE L 336 20.11.92), 394R 3290 (EE L 394 31.12.94).

- (7) Κανονισμός (ΕΟΚ) 315 / 1968 Συμβουλίου 12^{ης}-3-1968 για τους κανόνες ποιότητας των βολβών, των κρομμύων και των κονδύλων παραγωγής ανθέων (ΕΕ L 071 21.3.68, σ.1 / ΕΛ ΕΛ 3Τ33, σ.7). Τροποποιήσεις: 369R 0448 (ΕΕ L 061 12.03.69), 370R 0538 (ΕΕ L 067 24.03.70), 373R 1793 (ΕΕ L 04.07.73), 375R 0184 (ΕΕ L 020 25.01.75), 375R 0949 (ΕΕ L 091 12.04.75), 376R 2971 (ΕΕ L 339 08.12.76), 377R 0338 (ΕΕ L 048 19.02.77), 380R 2530 (ΕΕ L 259 02.10.80), 384R 1159 (ΕΕ L 112 28.04.84), 388R 4112 (ΕΕ L 361 29.12.88).
- (8) Κανονισμός (ΕΟΚ) 316 / 1968 Συμβουλίου 12^{ης}-3-1968 για τον καθορισμό κανόνων ποιότητας στα νωπά κομμένα άνθη και στα νωπά φυλλώματα (ΕΕ L 071 21.03.68, σ. 8 / ΕΛ ΕΛ 3Τ33, σ. 14). Τροποποιήσεις: 371R 0802 (ΕΕ L 088 20.04.71), 376R 1155 (ΕΕ L 130 19.05.76), 378R 2991 (ΕΕ L 357 21.12.78), 379R 0309 (ΕΕ L 042 17.02.79).
- (9) Κανονισμός (ΕΟΚ) 1767 / 1968 Επιτροπής 6^{ης}-11-1968 για το καθεστώς των ελάχιστων τιμών κατά την εξαγωγή προς τρίτες χώρες βολβών, κρομμύων και κονδύλων ανθοπαραγωγής (ΕΕ L 271 07.11.68, σ. 7 / ΕΛ ΕΛ 3Τ4, σ. 49). Τροποποιήσεις: 372R 0688 (ΕΕ L 082 06.04.72), 374R 0468 (ΕΕ L 056 27.02.74).
- (10) Κανονισμός (ΕΟΚ) 537 / 1970 Επιτροπής 23^{ης}-3-1970 για εξουσιοδότηση των κρατών μελών να λαμβάνουν μέτρα παρέκκλισης για ορισμένα κριτήρια κανόνων ποιότητας που εφαρμόζονται κατά τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες βολβών, κρομμύων και κονδύλων ανθοπαραγωγής (ΕΕ L 067 24.03.70, σ. 19 / ΕΛ ΕΛ 3Τ5, σ. 70). Τροποποιήσεις: 373R 1793 (ΕΕ L 181 04.07.73), 376R 2971 (ΕΕ L 339 08.12.76).
- (11) Κανονισμός (ΕΟΚ) 801 / 1971 Επιτροπής 19^{ης}-4-1971 για εξουσιοδότηση των κρατών μελών να λαμβάνουν μέτρα παρέκκλισης για ορισμένα κριτήρια κανόνων ποιότητας που εφαρμόζονται κατά τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες νωπών κομμένων ανθέων (ΕΕ L 088 20.04.71, σ. 7 / ΕΛ ΕΛ 3Τ6, σ. 181).
- (12) Κανονισμός (ΕΟΚ) 3279 / 1975 Συμβουλίου 16^{ης}-12-1975 για ενοποίηση των καθεστώτων εισαγωγής που εφαρμόζονται από κάθε κράτος έναντι των τρίτων χωρών στον τομέα των ζώντων φυτών και των προϊόντων ανθοκομίας (ΕΕ L 326 18.12.75, σ. 1 / ΕΛ ΕΛ 3Τ14 σ. 130).
- (13) Απόφαση 87/82/ΕΟΚ Επιτροπής 7^{ης}-1-1987 για τη σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής ζώντων φυτών και προϊόντων ανθοκομίας (ΕΕ L 045 14.02.87, σ. 37).

Η ανάλυσή μας για την εικόνα της ελληνικής ανθοκομίας εδράζεται σε πρωτογενή και ανέκδοτα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας μέχρι το έτος 1999-2000, τα οποία εμείς επεξεργαστήκαμε, και για τα οποία δεν γνωρίζουμε το είδος των εξελίξεων που έχουν λάβει χώρα κατά την διετία 2000-2002. Φρονούμε όμως, από όσο γνωρίζουμε, ότι η όλη κατάσταση ουσιαστικά δεν έχει αλλάξει και ότι δεν έχουν υπάρξει σημαντικές βελτιώσεις και πρόοδοι στην ελληνική ανθοκομία, παρ' όλη τη δυναμική που έχει ο εν λόγω κλάδος.

(Γ.Ε.)

Οι χαμηλότερες
επιβαρύνσεις στα δάνεια

Τα υψηλότερα
επιτόκια
καταθέσεων

Άρεση και
φιλική εξυπηρέτηση

Ασφαλής και
κερδοφόρα επένδυση

51

 **ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ**

Δίχτυς μας Τράπεζα

Ηράκλειο Κρήτης: Κόσμων 12, Τ.Κ. 71201, Τηλ.: 0810-342626, Fax: 0810-342122,
Αθήνα: Αρσάκη 6 & Στοά Ορφέως, Τ.Κ. 10564, Τηλ.: 010-3257010, Fax: 010-3313370

Οι «Δασικές» εκτάσεις

Άρθρο του ΚΩΣΤΑ ΜΠΕΜΠΗ

ι. προέδρου της Ε.Α.Σ.Ν. Ρεθύμνης

Το δασικό είναι ένα ιδιαίτερα σοβαρό θέμα για ολόκληρη την Κρήτη.

Με τη θαμνώδη και χορτολιβαδική βλάστηση που αναπτύσσεται αμέσως τον επόμενο χρόνο όταν ένας αγρός μείνει ακαλλιέργητος αλλάζει η όψη του και με τα ισχύοντα παρέχεται η δυνατότητα στη δασική υπηρεσία να τον χαρακτηρίσει δασικό ή χορτολιβαδικό ανάλογα με το είδος της βλάστησης, οπότε ο ιδιοκτήτης δεν έχει δικαίωμα να τον χρησιμοποιήσει σύμφωνα με τις δικές του επιχειρηματικές ανάγκες.

Ουσιαστικά, μια έκταση που τελεσίδικα χαρακτηρίζεται ως δασική, δημεύεται και είναι άχρηστη για τον κάτοχό της. Ο λόγος για τον οποίο θεσπίστηκαν και ισχύουν αυτά τα μέτρα, είναι η προστασία του περιβάλλοντος. Κανένας δεν αμφιβάλλει ότι το περιβάλλον είναι σοβαρό θέμα που κάθε μέρα μάλιστα γίνεται ακόμη σοβαρότερο. Πολλοί είναι οι λόγοι και τα αίτια που μολύνουν και ρυπαίνουν το περιβάλλον.

Η ανάπτυξη και ο σημερινός τρόπος ζωής έχουν τις θετικές των πλευρές, αλλά οπωσδήποτε και αρνητικές επιπτώσεις. Να προστατευθεί λοιπόν το περιβάλλον αλλά χωρίς να δεσμευθεί για το λόγο αυτό εξ ολοκλήρου η έκταση μιας περιοχής, προπαντός δε, να μη δυσχεράνουμε την ανάπτυξη για την οποία όλοι κομπάζουμε και δημαγωγούμε. Είναι ακόμα ανάγκη να ερευνηθούν οι εστίες που εκπέμπουν τους ρύπους και τα άλλα αίτια που προκαλούν τη μόλυνση του περιβάλλοντος για να φανεί και ποιός έχουν την ευθύνη για την αποκατάστασή του.

Γιατί όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, υποχρεώνονται να υποστούν τις συνέπειες οι μικροϊδιοκτήτες αγρότες των οποίων δεσμεύεται η περιουσία ενώ είναι γνωστό ότι έχουν τη μικρότερη ευθύνη για την ρύπανση του περιβάλλοντος.

Προσωπική μου γνώμη είναι ότι για την διαδικασία του χαρακτηρισμού δεν πρέπει να ισχύουν τα ίδια κριτήρια για όλη την επικράτεια. Σε ολόκληρη σχεδόν την Κρήτη όπως και σε πολλές άλλες περιοχές της χώρας μας υπάρχουν διαφορετικές συνθήκες από εκείνες που έχουν οι πεδινές περιοχές. Στο Νομό Ρεθύμνης, σύμφωνα με στοιχεία των υπηρεσιών Γεωργίας, το 60% της συνολικής του έκτασης είναι βοσκότοποι.

Σ' αυτές τις εκτάσεις που θεωρούνται δασικές ή χορτολιβαδικές, οι ιδιοκτήτες δεν έχουν το δικαίωμα να κατασκευάσουν κανενός είδους κτίσμα. Για το λόγο αυτό μάλιστα και προκειμένου να καλυφθούν στεγαστικές ανάγκες ή να κατασκευαστούν κτηνοτροφικά κτίσματα, έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί ομαλά και γόνιμα αγροτεμάχια από τα λίγα που δυστυχώς διαθέτει η περιφέρειά μας.

Οι πετρώδεις και άγονες εκτάσεις στις οποίες εύκολα φυτρώνουν οι

θάμνοι και ιδιαίτερα η αστιβίδα¹ όταν μείνουν ακαλλιέργητες τα περασμένα χρόνια που η χώρα μας δεν ήταν σιτάρχης εκαλλιεργούντο από τους κατόχους των με δημοτριάκα και εξασφάλιζαν το ψωμί της αγροτικής οικογένειας. Σήμερα που οι συνθήκες έχουν αλλάξει μπορούν να αξιοποιηθούν από τους ιδιοκτήτες των με άλλης μορφής επιχειρηματικές δραστηριότητες. Με σωστή μελέτη και αντιμετώπιση το πρόβλημα λύεται και για το περιβάλλον και για την ανάπτυξη.

Οι αγρότες στο σύνολό τους πριν από δεκαετίες είχαν συμπεριλάβει το δασικό στα κύρια αιτήματά τους προς τα αρμόδια υπουργεία. Οι αγροτικοί σύλλογοι δε από την ίδρυσή τους στις διεκδικήσεις των έδιδαν προτεραιότητα στο δασικό και εισηγούντο τρόπο αντιμετώπισής του. Δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν βρέθηκε ο καλός Σαμαρείτης για να εκδηλώσει τη φροντίδα του.

Όλοι με τη σειρά τους αποστρέφουν το πρόσωπό και αντιπαρέρχονται. Και όμως το πρόβλημα λύεται εύκολα και μάλιστα προς το συμφέρον του δάσους. Τα διάσπαρτα κτίσματα όποιος μορφής στη θεωρούμενη χορτολιβαδική έκταση την προστατεύουν πρώτα και κύρια από την καταστροφική πυρκαγιά που είναι ο μεγάλος εχθρός.

Ακόμη, θα μετατραπούν αναγκαστικά τα σημερινά μονοπάτια σε κανονικούς δρόμους που θα επιτρέπουν τη διάβαση των οχημάτων αλλά θα λειτουργούν και ως αντιπυρικές ασπίδες. Είναι γνωστό επίσης ότι γύρω από τα κτίσματα αυτά οι ιδιοκτήτες συνηθίζουν να φυτεύουν καλλωπιστικούς θάμνους.

Με τον τρόπο αυτό θα υπάρχει συνεχές το ενδιαφέρον και η επαγρύμνηση για την προστασία και ασφάλεια ολόκληρης της περιοχής που στην αντίθετη περίπτωση όχι μόνο δεν φυλάσσεται αλλά είναι εκτεθειμένη στην απροσεξία ή και τις σκόπιμες προθέσεις κάποιου εμπρηστή.

Δεν γνωρίζω τι κάνουν σήμερα γι' αυτό το σοβαρό πρόβλημα οι αγροτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις. Καλό θα είναι να επαναφέρουν το αίτημα και να το παλέψουν μέχρι να το κατανοήσουν πλήρως οι αρμόδιοι υπουργοί για να δώσουν τη σωστή και πρακτική λύση. Έχει σημασία, αυτοί που παίρνουν τις μεγάλες αποφάσεις να γνωρίζουν καλά το θέμα και από όλες του τις πλευρές.

(Κ.Δ.Μ.)

(1) Ποτήριον (Poterium L.) το *ακανθώδες*, το κοινώς γνωστόν με τα ονόματα, *αφάνα*, *αστοιβιά*, *αχυροστουβάδα*, *πίτουρο*, *ροχσειό* (βοδενά), *στεβάδα*, *σταβίδα*, *τουρκαφανή* (στη Μάνη) και μαζί (στην Κύπρο) βλ. Εικονογραφημένον Βοτανικόν Φυτολογικόν ΛΕΞΙΚΟΝ Δημητρίου Σ. Καββαδά, Τόμος VII σελίδα 3252–3253.

Η ιδέα που έχουμε για το Θεό στη Δύση, έχει δύο ιστορικές ρίζες: τη Βίβλο και την Ελληνική φιλοσοφία.

ΚΑΡΛ ΓΙΑΣΠΕΡ - 1883 - 1972 κορυφαίος Γερμανός φιλόσοφος

Το Εμπορικό Γεωργικό μας Ισοζύγιο το 2002

Σχόλια και συμπεράσματα

Από τον Γ.Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗ

Συρρικνώνεται κάθε χρόνο όλο και περισσότερο το εμπορικό γεωργικό μας ισοζύγιο. Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980 ήταν σημαντικό πλεονασματικό. Από τα μέσα εκείνης της δεκαετίας έδειξε και συνεχίζει να δείχνει σταθερά την αρνητική του πορεία, παρά τα 300 δις ευρώ (10 τρις δρχ.) που δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση για να εκσυγχρονισθεί και να γίνει ανταγωνιστική η γεωργία μας, για **περισσότερα, καλύτερα ποιοτικά και φθηνότερα, γεωργικά προϊόντα.**

Και έχει ιδιαίτερη σημασία η σχεδόν παγιοποιημένη αυτή αρνητική πορεία του εμπορικού μας ισοζυγίου, γιατί η Ελλάδα είναι η περισσότερο εξαρτημένη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων¹ και η συρρίκνωση του εμπορικού γεωργικού ισοζυγίου της έχει άμεσο αντίκτυπο στο γενικό ισοζύγιο του εξωτερικού της εμπορίας, με τις όσες αυτό συνεπάγεται επιπτώσεις.

Αλλά το πιο σημαντικό για τη γεωργία και γενικότερα την οικονομία μας είναι ότι με τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ και τη φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου αγροτικών προϊόντων, στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων της Ντόχα, η χώρα μας καταναλώνει όλο και περισσότερα εισαγόμενα αγροτικά προϊόντα.

Στην επόμενη σελίδα (176) καταχωρείται το εμπορικό γεωργικό μας Ισοζύγιο του 2002 και γίνονται σύντομα σχόλια για σωστές εκτιμήσεις και ακριβή συμπεράσματα.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Απ' αυτό τον πίνακα παρατηρούμε, σχολιάζουμε και συμπεραίνουμε ότι:

1. Το εμπορικό γεωργικό ισοζύγιο της αγροτικής χώρας μας είχε το 2002 έλλειμμα 1.840.804.969 ευρώ. Εύλογο το ερώτημα: Ποια ήταν η αποτελεσματικότητα του πακτωλού των επιδοτήσεων, του δωρεάν χρήματος των 300 δις. ευρώ που διατέθηκαν για να εκσυγχρονισθεί και να γίνει ανταγωνιστική η γεωργία μας, ώστε τουλάχιστον να αποτραπεί η εισαγωγή ομοειδών αγροτι-

1. Την τελευταία δεκαετία οι εξαγωγές των γεωργικών μας προϊόντων κυμάνθηκαν μεταξύ του 27% και του 33% του συνόλου των εξαγωγών μας, όταν για ολόκληρο τον κόσμο το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 9% και για τη Δυτική Ευρώπη, που έχει τις υψηλότερες εξαγωγές γεωργικών προϊόντων σε αξία στον κόσμο, ήταν το 9,4% του συνόλου. Βλ. διάγραμμα σελ. 177.

κών προϊόντων (όπως κτηνοτροφικών, δημητριακών κ.ά.), τα οποία σήμερα καταναλώνονται στη χώρα μας και μέρα με τη μέρα εκτοπίζουν τα δικά μας;

2. Οι εισαγωγές μας από τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (3.358.342.185 ευρώ) και οι εξαγωγές μας στις ίδιες χώρες (1.457.634.305 ευρώ) δίνουν ένα έλλειμμα για εμάς 1.900.708.510 ευρώ (3.358.342.815 - 1.457.634.305). Που σημαίνει πως το **κράτος** μας, που με τα υπηρεσιακά του όργανα και τους μηχανισμούς του, διαχειρίστηκε το τεράστιο ποσό των επιδοτήσεων και οι **αγρότες παραγωγοί**, που το εισέπραξαν για να κάμουν ανταγωνιστικές τις γεωργικές τους εκμεταλλεύσεις, τουλάχιστον δεν δούλεψαν σωστά. Δεν ανταποκρίθηκαν στις υποσχέσεις που έδιναν με τις αιτήσεις τους για τον εκσυγχρονισμό ή για την επέκταση των εκμεταλλεύσεών τους και φυσικά δεν επαλήθευσαν οι εκτιμήσεις των κρατικών υπηρεσιών στα πρόσωπα και τα προγράμματα, που δικαιολόγησαν την έγκριση αυτών των αιτήσεων με τα σημαντικά, κατά περίπτωση, δωρεάν χρηματικά ποσά. **Περισσότερο εισοδηματικούς παρά αναπτυξιακούς σκοπούς εξυπηρετούσαν αυτές οι εγκρίσεις, υποστηρίχθηκε από πολλούς** αρκετές φορές σε πλήθος περιπτώσεων και αυτό τώρα, μέρα με τη μέρα επιβεβαιώνεται από το αποτέλεσμα και τις συνέπειές του.

Φαίνεται τώρα πως μια πολύχρονη προσπάθεια με τεράστιο κόστος, επι-

Προϊόντα	Εισαγωγές		Εξαγωγές	
	τρίτες χώρες	χώρες Ε.Ε.	τρίτες χώρες	χώρες Ε.Ε.
Ζώντα ζώα.	47.998.405	25.380.903	4.852.562	255.977
Κρέατα.	59.489.234	712.970.885	5.691.099	12.124.421
Γάλα, τυριά, αβγά.	15.181.781	543.928.720	28.672.116	94.007.914
Ψάρια, όστρακα.	177.311.717	145.850.137	18.011.115	219.545.444
Δημητριακά.	194.998.254	262.503.069	102.840.035	105.921.716
Φρούτα, λαχανικά.	227.558.039	283.486.556	554.559.909	560.663.886
Ζάχαρη, μέλι.	8.673.896	41.267.744	16.716.243	9.875.520
Καφές, κακάο, τσάι, μπαχαρικά.	65.272.740	149.333.766	20.252.960	5.159.813
Ζωοτροφές.	86.481.832	148.323.073	29.333.724	1.746.425
Έτοιμα τρόφιμα.	15.469.562	173.997.651	37.509.403	20.146.547
Κρασιά, ποτά.	21.750.084	332.880.377	66.339.812	53.294.894
Καπνά.	46.239.400	238.980.100	292.422.662	88.222.747
Δέρματα, γούνες.	24.736.544	25.117.185	13.259.859	12.666.481
Ελαιούχοι σπόροι.	127.405.341	6.237.076	24.630.698	33.604.932
Κασουτσούκ.	10.106.013	13.399.821	613.237	102.941
Ξυλεία, φελλός	189.069.481	109.412.288	5.166.915	1.412.025
Βαμβάκι, υφαντικές ίνες.	11.161.275	34.797.555	175.508.403	61.392.349
Λουλούδια, πρώτες ύλες.	13.598.032	61.744.112	8.770.077	6.156.630
Ζωικά λίπη.	6.865.994	3.469.997	837.301	64.990
Ελαιόλαδο, φυτικά έλαια.	40.634.393	38.178.568	45.536.837	170.546.266
Άλλα λίπη και έλαια	5.198.704	7.083.232	3.579.295	722.387
Σύνολο:	1.395.200.721	3.358.342.815	1.455.104.262	1.457.634.305
Έλλειμμα ισοζυγίου :		1.840.804.969		

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΜΑΣ ΙΣΟΖΥΓΙΟ 2002

(σε ευρώ)

στημονικά σχεδιασμένη στις Βρυξέλλες, ήταν σ' εμάς αναποτελεσματική, από λαθεμένες επιλογές στόχων και προσώπων και την απουσία εποπτείας και ελέγχου στην πολύχρονη αυτή εξελικτική πορεία, που τα δωρεάν χρηματικά ποσά περνούσαν από τα ταμεία των Βρυξελλών στα δικά μας ταμεία.

3. Το εμπορικό γεωργικό μας ισοζύγιο με τις τρίτες χώρες ήταν το 2002 θετικό, με πλεόνασμα 62.433.584 ευρώ (εξαγωγές 1.457.634.305 μείον εισαγωγές 1.395.200.721). Αν οι λόγοι δεν είναι συγκυριακοί, μήπως κι αυτό δεν φανερώνει ίδια αναποτελεσματικότητα με τις τρίτες αυτές χώρες, που όμως εκείνες δεν είχαν επιδοτήσεις και δεν εφάρμοζαν επιστημονικά προγράμματα, όπως αυτά της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Και όσο το τελευταίο είναι κοντά στα πράγματα, τόσο διαπιστώνεται η αναποτελεσματικότητα της δικής μας προσπάθειας ως προς τον ενδοκοινοτικό ανταγωνισμό και η αποτελεσματικότητα των Ευρωπαίων εταίρων μας, που εξάγουν τα γεωργικά τους προϊόντα στη χώρα μας, με θετικό γι' αυτούς και αρνητικό για εμάς ισοζύγιο 1.900.708.350 ευρώ, όπως στην προηγούμενη (2) περίπτωση σημειώνεται.

Σ' αυτή την περίπτωση εύλογες είναι οι αμφιβολίες και ως προς την επιλογή των στόχων και των προσώπων αλλά και ως προς την αποτελεσματικότητα των εκάστοτε διαπραγματεύσεων, που κι αυτές γίνονταν χωρίς τεκμηριωμένη αντιπολιτευτική κριτική, σωστή εποπτεία και αυστηρούς ελέγχους στις εφαρμογές των προγραμμάτων και την αποδοτικότητα των επιδοτούμενων εκμεταλλεύσεων.

4. Ένας ακόμη συσχετισμός είναι χρήσιμος για σωστά συμπεράσματα και δίκαιη κρίση: Το 2002 η Ε.Ε. επιδότησε τη γεωργία μας με 2.500.000.000 ευρώ. Τον ίδιο χρόνο, η επιπλέον αξία των εισαγωγών στη χώρα μας γεωργικών προϊόντων από τις άλλες χώρες της ήταν 1.900.708.510 ευρώ (εισαγωγές μας 3.335.342.815, εξαγωγές μας 1.457.634.305). Μήπως αυτοί οι αριθμοί αποκαλύπτουν ένα από τους τρόπους που κατακτώνται οι αγορές

στις ενδοδιαπραγματεύσεις από εκείνους που ξέρουν να χειρίζονται την δωρεάν βοήθεια; Λέγω, μήπως εμείς, κατά την κινέζικη παροιμία, παίρνουμε το ψάρι για να το μοιράσουμε στους δικούς μας και οι άλλοι μαθαίνουν τους δικούς τους να ψαρεύουν; Ας προβληματισθούν εκείνοι που ευτυχείς επιστρέφουν από τις Βρυξέλλες για τη διανομή, χωρίς να φροντίζουν και για τις παραπέρα σοβαρές και υπεύθυνες διαδικασίες, που με σειρά νομοθετικών, διοικητικών και ελεγκτικών μέτρων θα κάμουν αποτελεσματική τη βοήθεια των Βρυξελλών. Αν λ.χ. υπήρχε ο αγροφύλακας στην ύπαιθρο, τα επιδοτούμενα αιγοπρόβατα

δεν θα λεηλατούσαν τα επιδοτούμενα ελαιόδενδρα, δεν θα υπήρχαν οι ατέλειωτοι καυγάδες μεταξύ κτηνοτρόφων και δένδροκαλλιεργητών, δεν θα υπήρχαν πανωγραψίματα στις επιδοτήσεις και χασισοκαλλιέργειες, δεν θα υπήρχαν προκλητικές σπατάλες και εφησυχασμός. Προοδευτικός συναγωνισμός, διάθεση για σωστή δουλειά και προσδοκίες θα υπήρχαν από το εκ Βρυξελλών δωρεάν χρήμα, αν θα ήταν πολύ σωστότερη απ' ό,τι ήταν και εξακολουθεί να είναι η χρησιμοποίησή του.

Το χρήμα αυτό, σε καθεστώς χαλαρής διαχείρισης είναι το ψάρι για τον τεμπέλη. Σε σωστή διαχείριση δίνει τη δυνατότητα στον δουλευτή να μάθει το ψάρεμα.

5. Τις ίδιες σκέψεις, τα ίδια συμπεράσματα, τις ίδιες κριτικές θα κάναμε και τα ίδια ερωτήματα θα θέταμε, αν θα μιλούσαμε χωριστά για καθένα από τα προϊόντα του πίνακα: Τον *καπνό*, τα *κτηνοτροφικά*¹, τα *δημητριακά*, το *βαμβάκι* κ.ά.

Για παράδειγμα θα αναφερθώ μόνο στον *καπνό*, το επιδοτούμενο, πλεονασματικό και με τις τόσες δυσκολίες να πωληθεί γεωργικό μας αυτό προϊόν.

Στον πίνακα αναφέρεται ότι το 2002:

α) σ' ό,τι αφορά τις συναλλαγές μας με τις χώρες της Ε.Ε.

– αγοράσαμε καπνά αξίας	238.980.100 ευρώ
– και πωλήσαμε καπνά αξίας	88.222.742 »

δηλαδή στην πλεονασματική παραγωγή μας

προσθέσαμε καπνά αξίας 150.575.353 ευρώ.

β) Σ' ό,τι αφορά τις συναλλαγές μας με τις τρίτες χώρες:

– αγοράσαμε καπνά αξίας	46.239.400 ευρώ
– και πωλήσαμε καπνά αξίας	212.422.662 »

δηλαδή **αφαιρέσαμε** από την πλεονασματική μας αγορά καπνά αξίας

244.183.262. ευρώ.

Και αν λάβουμε υπόψη ότι το 2002 η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδότησε τα καπνά μας με 37.000.000 ευρώ, βλέπουμε ότι **μας έδωσε** τα χρήματα αυτά και **μας φόρτωσε** καπνά αξίας 150.575.353 ευρώ.

Απεναντίας **οι τρίτες χώρες ανακούφισαν** το εμπορικό ισοζύγιό μας των καπνών με καπνά αξίας 244.183.262 ευρώ, όπως παραπάνω φαίνεται.

Είναι όσα συνοπτικά γράφηκαν παραπάνω, ένα μικρό σκόλιο για τους μαχητές μας στις Βρυξέλλες και τους διαχειριστές μας στην Αθήνα, για το μεγάλο θέμα των επιδοτήσεων της γεωργίας μας, το οποίο μάλλον πολύ πρόχειρα από την αρχή αντιμετώπισαν.

Γ.Β.Σ.

1. Για τα κτηνοτροφικά βλ. άρθρο μου στη σελίδα 151.

Η κοινωνία των πολιτών και η συμβολή της πληροφορικής στην ασφάλεια των τροφίμων

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Τ. ΡΑΝΤΣΙΟΥ

Ο σύγχρονος υγειονομικός έλεγχος των τροφίμων είναι ιατρική πράξη και απαιτεί πληροφόρηση για την ιστορία και την προΐστορία του τροφίμου.

Εξάλλου, τρόφιμα απολύτως ασφαλή ή χωρίς κινδύνους δεν υπάρχουν. Έτσι, η εκτίμηση της ασφάλειας ενός τροφίμου στηρίζεται στην ανάλυση των κινδύνων που ενδεχομένως εμπεριέχει, με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία και τις πληροφορίες.

Η ανάλυση αυτή περιλαμβάνει την αξιολόγηση του κινδύνου (risk assesment) που οδηγεί στην απόφαση για τον τρόπο διαχείρισης του κινδύνου (risk management) και την ανάλογη κοινοποίησή του (risk communication).

Η αντίληψη αυτή για τον έλεγχο των τροφίμων επιβάλλει τεκμηριωμένη ολιστική προσέγγιση, με άντληση πληροφοριών που αφορούν σε όλη την αλυσίδα παραγωγής, επεξεργασίας και διακίνησης των τροφίμων, από το χωράφι του παραγωγού μέχρι το πιάτο του καταναλωτή. Επίσης, στον τεκμηριωμένο αυτοέλεγχο από όλους τους εμπλεκόμενους στην αλυσίδα αυτή.

Σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματική λειτουργία ενός αξιόπιστου τέτοιου συστήματος είναι η συλλογή και καταχώρηση μη αλλοιωσιμων στοιχείων σε προσβάσιμη τράπεζα πληροφοριών.

Τα στοιχεία αναφέρονται σε πληροφορίες για τις καλλιεργητικές μεθόδους ή τις μεθόδους εκτροφής και διατροφής των ζώων, τη διακίνηση των αγροτικών προϊόντων και ειδικότερα των ζωντανών ζώων, τις συνθήκες σφαγής και τα σφαγεία, την αποθήκευση και συντήρηση των τροφίμων μετά τη μετατροπή τους από αγροτικά προϊόντα σε τρόφιμα, την επεξεργασία και τυποποίηση των τροφίμων, καθώς και τη διακίνησή τους μέχρι τα σημεία λιανικής πώλησης.

Σκοπός είναι, όλες αυτές οι πληροφορίες να βρίσκονται στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών, αλλά κυρίως μετά την ενσωμάτωση και των αποτελεσμάτων του ελέγχου στη διάθεση του καταναλωτή, ώστε ο τελευταίος να είναι σίγουρος ότι αγοράζει εκείνα που επιθυμεί και ότι οι ισχυρισμοί των πολιτών αποδεικνύονται πέρα από κάθε αμφιβολία βάσιμοι.

Με την εφαρμογή τέτοιων συστημάτων, ο καταναλωτής θα μπορεί ιδανικά και με βάση τα στοιχεία της ιχνηλασιμότητας, που θα φέρει στην

επισήμανσή του το αγοραζόμενο τρόφιμο, να πληροφορείται «on line», για τα πάντα που το αφορούν, από το σημείο και τη διαδικασία της παραγωγής, τη διαδικασία επεξεργασίας και διακίνησης μέχρι το σημείο πώλησης.

Συμπληρωματικά, πολύ σημαντικός μπορεί να είναι ο ρόλος των κινημάτων των καταναλωτών (κοινωνία των πολιτών), επιβεβαιώνοντας την αξιοπιστία των συστημάτων αυτών.

Τούτο επειδή τα τελευταία, από πλευράς καταχώρησης και τεκμηρίωσης των πληροφοριών, κατά περίπτωση, βρίσκονται αναγκαστικά στα χέρια οργανώσεων επαγγελματικών ομάδων (μορφή διεπαγγελματικών οργανώσεων) που εμπλέκονται στο σύστημα παραγωγής, επεξεργασίας και διακίνησης ενός προϊόντος.

Τα κινήματα των καταναλωτών μπορούν επιπλέον να επιβεβαιώνουν την αποτελεσματικότητα των επίσημων ελέγχων από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές.

Έτσι ενεργούν για λογαριασμό του τρίτου πυλώνα (καταναλωτές - οι άλλοι δύο είναι οι παραγωγοί και οι αρχές) στην ισορροπία ενός αποτελεσματικού και αξιόπιστου συστήματος που ικανοποιεί τις απαιτήσεις για την ασφάλεια των τροφίμων.

A.T.P.

Το είπε ο Πλάτων πριν 2.500 χρόνια

(Πλάτωνος Πολιτεία, τόμος Β' Βιβλίο Η' στ. 552)

«Δῆλον ἄρα ἦν δ' ἐγώ, ἐν πόλει οὐ ἂν ἴδης πτωχοὺς, ὅτι εἰσί που ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε καὶ βαλλαντιοτόμοι καὶ ἱερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιούτων κακῶν δημαγωγοί».

Που σημαίνει στα νεοελληνικά για τους νεοέλληνες εξουσιαστές:

«Εἶναι λοιπὸν φανερό ὅτι σε μια πόλη ὅπου θα ἴδεις φτωχοὺς, υπάρχον κρυμμένοι, το δίχως ἄλλο, κλέφτες και λωποδύτες και ἱερόσυλοι και εργάτες κάθε τέτοιας κακίας».

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

Ευχαριστούμε τους Συνδρομητές μας που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας και μας έστειλαν τη συνδρομή τους. Μας βοήθησαν να ανταποκριθούμε κι εμείς στις απαιτήσεις μας της ευθύνης ενημέρωσής τους.

Βιβλιοκρισία

• Από τον Γ.Β. Σελλιανάκη •

1. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΓΑΒΡ. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ:

α) *ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ - ΣΚΕΨΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΙΣΡΑΗΛ -*

ΚΟΜΠΟΤΙ ΑΡΤΑΣ - Μάιος 1965, σελίδες 51.

β) *ΕΝΙΑΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΕΣΠΕΡΙΛΟΕΙΔΩΝ -*

ΑΡΤΑ 1996, σελίδες 16.

Δύο ακόμη βιβλία του μου έστειλε ο μπαρμπα-Στέφανος. Στο προηγούμενο τεύχος της Σ.Π. (τ. 70/2003, σελ. 111) έγραψα για το βιβλίο του ΑΓΡΟΤΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.

Τούτα τα δύο βιβλία είναι γραμμένα στα καλά χρόνια του αγροτοσυνεταιρικού μας κινήματος. Τότε που ο μπαρμπα-Στέφανος ήταν ενεργό και δραστήριο στέλεχος του στην Ήπειρο.

Το **πρώτο** αναφέρεται, όπως άλλωστε και τιτλοφορείται, στις εντυπώσεις, στις σκέψεις και τα συμπεράσματά του από μια επίσκεψη στο Ισραήλ Ελλήνων συνεταιριστών, που είχε οργανώσει η ΠΑΣΕΓΕΣ με τη συνδρομή του Οργανισμού Συνεργασίας και Οικονομικής Ανάπτυξης, για ενημέρωση και ανταλλαγή απόψεων σε αγροτοσυνεταιριστικά θέματα.

Η αποστολή αυτή στο Ισραήλ έγινε το 1965 υπό τον τότε αντιπρόεδρο της ΠΑΣΕΓΕΣ αείμνηστο Στέλιο Παρασχάκη.

Ήταν η εποχή της μεγάλης δραστηριότητας της κορυφαίας των Αγροτικών Συνεταιρισμών, τότε που αναζητούσε γνωσιακή βοήθεια από αναπτυγμένα αγροτοσυνεταιριστικά κράτη. Ένας από τους συλλέκτες γνώσεων για τα αγροτοσυνεταιριστικά μας από το Ισραήλ είχε επιλεγεί και ο Στέφανος Γαβρ. Μπακογιάννης, τότε πρόεδρος της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Άρτας-Φιλιππιάδας. Και όπως αποδείχτηκε τότε, έκανε πολύ καλά τη δουλειά του. Ο αείμνηστος Ευάγγελος Κ. Κωσταπάνος, τότε νομικός σύμβουλος της ΚΥΔΕΠ, που προλογίζει το βιβλίο του, γράφει:

«Η εργασία του κ. Μπακογιάννη απήτησε κόπον και θυσίαν, δια να εμφανισθή εις βιβλίον, ως το ανά χείρας, με το προσεκτικώς συγκεντρωμένον και ταξινομημένον υλικόν». Σε άλλο σημείο του προλόγου του, ο διαπρεπής νομικός και βαθύς γνώστης των τότε συνεταιριστικών μας πραγμάτων, εκθειάζει την απλότητα της γλώσσας που είναι γραμμένο και τη σαφήνεια των νοημάτων που βγαίνουν απ' αυτό. Εντυπωσιασμένος δε από το πλούσιο υλικό και την καλή ταξινόμησή του αποδίδει την επιμέλεια του συγγραφέα στην «έντονον δίψαν προς την μάθησιν των συστημάτων και μεθόδων που εφαρμόζονται εις το προηγμένον Ισραήλ» με την οποία θέλησε να αντισταθμίσει τον καημό του ως αγρότης και συνεταιριστής για «την απαραδέκτως εις τόσον βαθμόν καθυστερημένην γεωργίαν μας».

Και είναι πράγματι για την εποχή εκείνη πλούσιο και διδακτικό το υλικό που έφερε με το βιβλίο του από το Ισραήλ ο καταξιωμένος Συνεταιριστής συγγραφέας του.

Σήμερα, στην εποχή των κομπιούτερ, το υλικό αυτό είναι ξεπερασμένο, όμως 40 χρόνια πριν βρισκόταν σε υψηλό σκαλοπάτι προόδου στο Ισραήλ και από εκεί το πήρε και το έφερε στη χώρα μας ο παλαιάμαχος Συνεταιριστής Στέφανος Μπακογιάννης.

Κρίσεις ευνοϊκές για το βιβλίο αυτό του μπαρμπα-Στέφανου κάνουν, εκτός από τον Ε. Κωσταπάνο που το προλογίζει, και άλλοι ταλαντούχοι Συνεταιριστές, όπως ο Γιάννης Αφεντάκης, ο Δ.Θ. Πάνος, ο Γ. Γραμματόπουλος και επαρχιακές εφημερίδες του αγροτικού χώρου. Εντυπωσιακά είναι τα σχόλια και ο αναγνώστης δεν μπορεί παρά να τα προσυπογράψει.

Προσυπογράψω και εγώ μαζί τους και ας μου συγχωρηθεί που θα μεταφέρω εδώ το περιεχόμενο της τρίτης σελίδας του βιβλίου που είναι η αφιέρωση του συγγραφέα του, γιατί αποκαλύπτει και την ανθρώπινη πλευρά του συμπαθέστατου, 94χρονου σήμερα, μπαρμπα-Στέφανου.

Γράφει ότι αφιερώνεται:

Στη μνήμη

“τον Πατέρα μου, των Παιδιών μου Γαβριήλ, Δημοσθένη και Ευθυμίας, του Αδελφού μου Δημοσθένη και της Αδελφής μου Ξενούλας”.

Και, ως χρέος μου

“στους αγαπημένους μου ΑΓΡΟΤΑΣ

το μικρό μου αυτό βιβλιαράκι

με θερμή αγάπη”

Α φ ι ε ρ ώ ν ω

Σ.Γ.Μ.

Το **δεύτερο** βιβλίο του Στέφανου Μπακογιάννη αναφέρεται σ' ένα καυτό συνεταιριστικό θέμα της δεκαετίας του '60. Ήταν το θέμα της διαχείρισης των εσπεριδοειδών.

Σαν Πρόεδρος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας - Φιλιπιάδας, ζούσε έντονα το πρόβλημα αυτό, στην τότε αναπτυσσόμενη εσπεριδοκαλλιέργεια της περιοχής του. Σε μια διάλεξή του στην Άρτα έβγαλε το παράπονό του για την αδυναμία πώλησης των εσπεριδοειδών **«του απέραντου πορτοκαλεώνα του κάμπου της Άρτας»** και στήριξε τις ελπίδες του στις φρέσκες τότε γνώσεις του από όσα είδε και έμαθε στο Ισραήλ. Μίλησε για όλους και για όλα τα συναφή σε πυκνό ακροατήριο. Πρότεινε ένα σχέδιο ενιαίας διαχείρισης των εσπεριδοειδών, το οποίο στήριζε με πειστική επιχειρηματολογία και ζήτησε συμπάρασταση για την εφαρμογή του.

Όμοια σχέδια είχαν προταθεί τότε και για άλλα αγροτικά προϊόντα, όπως το **λάδι**, τη **σταφίδα**, τα **σύκα**, το **μέλι** κ.α. και είχε επικριθεί η ΑΓΡΕΞ ΑΕ γιατί, ενώ ήταν ο αρμόδιος αγροτικός φορέας για την προώθηση της πλεονασματικής αγροτικής μας παραγωγής στο εξωτερικό, δεν προσαρμόζονταν στα πρότυπα που προτεινόταν: **μιας ενιαίας και καθολικής διαχείρισης** γι' αυτά τα προϊόντα.

Στη διάλεξή του ο μπαρμπα-Στέφανος έκανε ειδική αναφορά στην ΑΓΡΕΞ ΑΕ και επέκρινε τον τρόπο λειτουργίας της. Αυτή η διάλεξη του παλαιμάχου Συνεταιριστή Στέφανου Γ. Μπακογιάννη είναι το περιεχόμενο του παραπάνω δεύτερου βιβλίου του.

Ο αναγνώστης του εύκολα θα αντιληφθεί ότι ο μπαρμπα-Στέφανος, νέος τότε, πιχειρηματολογούσε και συνέγραφε τις σημερινές διαχειρίσεις που λειτουργούν με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γ.Β.Σ.

ΗΛΙΑ Κ. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ

«ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ» Το οδοιπορικό ενός Σκαπανέα της Υπαίθρου.

ΑΘΗΝΑ 2003 σελίδες 298

Μας αιφνιδίασε ο Ηλίας με τη φωτογραφία του στο εξώφυλλο καλαίσθητου βιβλίου του, 298 σελίδων. Ήταν πάντα αθόρυβος, όσο και στοχαστικός, πρακτικός και αποτελεσματικός τούτος ο καινούργιος Συγγραφέας. Μα και μ' αυτή του την έκδοση δε βγήκε από τον εαυτό του. Απλά έδειξε την «αθέατη πλευρά του είναι του» (σελ. 10) και φάνηκε η περίφανη γενιά του και η δική του δημόσια διαδρομή, από το χώρο που αγάπησε και ανάλωσε τη ζωή του, τον **Αγροτοσυνεταιριστικό**.

Γόνος μαρτύρων της βαρβαρότητας, ακολούθησε κι αυτός στην εποχή του τα δικά τους βήματα: **του χρέους και του καθήκοντος για μια ελεύθερη κοινωνία, για μια καλύτερη ζωή του αδύναμου** (αγρότη).

Τούτο το βιβλίο δε θεωρητικολογεί, ούτε αναδύει έπαρση του συγγραφέα για το αυθεντικό και σπάνιο περιεχόμενο του. Αναφέρει στοιχεία από τους διωγμούς και τις θυσίες των προγόνων του, από τις δικές του στερήσεις και τους δικούς του αγώνες μέσα από τις τάξεις του Αγροτοσυνεταιριστικού μας κινήματος, χωρίς επεξηγήσεις, παράπονα και δικές του διεκδικήσεις.

Με φωτογραφίες και έγγραφα, που το καθένα έχει τη δική του βαρύτητα: Μιλεί από μόνο του, για τα πιστεύω του συντάκτη του, την προσήλωσή και το χρέος που νοιώθει στον αδύναμο αγρότη. Βγάζει τα βιώματά του και εκφράζει στόχους και πόθους από τα παλιά.

Συναρπαστικά για τον αναγνώστη, τα ιστορούμενα, που είναι αποτυπωμένα στις σελίδες του βιβλίου του, με πέννα βουτιγμένη και στους χυμούς της ψυχής των προγόνων του. Τα ποντιακά λόγια της Γιαγιάς του (σελ. 11) «**Εγώ Ελένη ατώρα θα αποθάνω, εσύ θα περς τα μωρά και θα συνεχείς**» συνειρμικά ακούγονται τη στιγμή που διαβάζονται και τα μάτια του αναγνώστη βλέπουν τη 18χρονη τότε μητέρα του (Ελένη) στο δρόμο της ορφάνιας και της προσφυγιάς, να ψάχνει τους δικούς της και την τύχη της.

Δε «βιβλιοκρίνονται» όσα στο πρώτο μέρος του «ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ» του Ηλία, γράφονται. **Τιμούνται, θαυμάζονται, λατρεύονται** και ευλαβικά η στήλη σιωπά. Τα υπόλοιπα, για τη ζωή και τη δραστηριότητά του στον Αγροτοσυνεταιριστικό χώρο, θα μείνουν για να θυμίζουν τους αγώνες για την επιβίωση των όσων δεν γεννιούνται πλούσιοι και τους τελευταίους υποστηρικτές του Αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας.

Σ' αυτούς και το συγγραφέα τούτου του βιβλίου, τον Ηλία Σεϊταρίδη, το μαθητή και ένθερμο οπαδό του Αλέξανδρου Μπαλτατζή, τον πρόεδρο της ΠΑΣΕΓΕΣ, που σε πολύ δύσκολους καιρούς, τότε που ο Κομματισμός ήταν απόστημα στα σπλάχνα του Συνεργατισμού μας, στήριξε με πάθος τη Συνεταιριστικοποίηση της ΑΤΕ και τη ρύθμιση των χρεών των ΑΣΟ, από άσκηση κοινωνικής πολιτικής, Ανέδειξε τη συνεταιριστική καπνοβιομηχανία και τους καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς και κατάγγειλε με πείσμα την παραοικονομία που γίνονταν σε βάρος ιδιαίτερα των ΑΣΟ.

(Γ.Β.Σ.)

Και ο Κώστας Μπεμπής για το βιβλίο του κ. Ηλία Σεϊτανίδη

2. «**ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ**» είναι ο τίτλος του βιβλίου στο οποίο ο αγαπητός φίλος Ηλίας Σεϊτανίδης περιγράφει το οδοιπορικό της ζωής του.

Πριν από την ανάγνωση του περιεχομένου ο κάτοχος παρατηρεί την ποιοτική και επιμελημένη έκδοσή του και διαβλέπει τη βαθιά επιθυμία του συγγραφέα να τιμήσει όσο μπορεί περισσότερο τους μαρτυρικούς προγόνους του. Δια πυρός και σιδήρου, σύμφωνα με τις περιγραφές του, θανατώθηκαν οι περισσότεροι από τους συγγενείς του.

Στο πρώτο μέρος ο αναγνώστης πληροφορείται άγνωστες λεπτομέρειες από την τραγωδία ενός μαρτυρικού λαού και αισθάνεται φρίκη για τη βαρβαρότητα και τη θηριωδία των Τούρκων εναντίον των κατοίκων του Πόντου, προκειμένου να τους εξαφανίσουν από τις εστίες των. «Από τις 250.000 κατοίκους της ευρύτερης περιοχής Αμισού - Αμασείας κλπ. - γράφει στο βιβλίο του - διεσώθη και ήρθε στην Ελλάδα μόνο το 15%. Γεγονός δηλαδή πλήρους γενοκτονίας!» Οι λεπτομέρειες που αναφέρονται σχετικά με την εθνική αυτή τραγωδία εξάπτουν τη φαντασία του αναγνώστη και προκαλούν οργή και μίσος εναντίον όσων ευθύνονται για τα τραγικά αυτά γεγονότα. Καταδίκασαν ένα λαό φιλόπατρη, δυναμικό και δημιουργικό στην καταστροφή και στην εξόντωση. Ο σφαγιασμός των Ποντίων θα αποτελεί στους αιώνες την πιο μελανή σελίδα στην ιστορία του ελληνικού γένους.

Στη συνέχεια ο συνάδελφος Σεϊτανίδης εκθέτει τις ορθόδοξες συνεταιριστικές αντιλήψεις του, τις οποίες και εφάρμοσε στα χρόνια της ανάμειξής του στο συνεταιριστικό κίνημα και ιδιαίτερα όταν διοικούσε την κορυφαία οργάνωση ΠΑΣΕΓΕΣ. Ανταποκρινόμενος στον τίτλο του βιβλίου του και με απόλυτη ειλικρίνεια δεν παραλείπει να κάμει την αυτοκριτική του για ορισμένες άστοχες ενέργειες στην αρχή της σταδιοδρομίας του, όπως και να αναφερθεί παράλληλα και με ικανοποίηση μάλιστα σε σημαντικές προσωπικές του επιτυχίες κατά τον χειρισμό σοβαρών θεμάτων συνεταιριστικών οργανώσεων και εταιρειών.

Η προσφορά του Σεϊτανίδη στον συνεταιριστικό τομέα, όχι μόνο όπως εξάγεται από τις περιγραφές του βιβλίου του αλλά και από τις εκτιμήσεις των αγροτών, ήταν πράγματι πολύτιμη. Βαθύς γνώστης του αντικειμένου, αλλά και με τις πλούσιες εμπειρίες της ζωής του, επέδειξε υπευθυνότητα και σύνεση κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Απέφυγε την αλαζονεία και την έπαρση που δυστυχώς έχουν κατακυριεύσει πολλούς από τους σημερινούς τιτλούχους διαφόρων μορφών εξουσίας και υπήρξε φιλικός και προσηνής στους συνεργάτες του και το υπηρεσιακό περιβάλλον. Συνεπής και ευσυνείδητη επομένως η πορεία του στο συνεταιριστικό χώρο.

Το βιβλίο δεν προβάλλει μόνο τη δράση του συγγραφέα στον συνεταιριστικό και συνδικαλιστικό τομέα, αλλά κάνει και απολογισμό του έργου του προς τους αγρότες που του έδωσαν τους τίτλους τους οποίους και ετίμησε. Η συμπεριφορά του Σεϊτανίδη απέναντι στα ιστορικά κινήματα θα αποτελεί πάντοτε παράδειγμα προς μίμηση.

«Αν είναι αλήθεια ότι το βιολί είναι το τελειότερο από τα μουσικά όργανα, τότε η ελληνική γλώσσα είναι το βιολί της ανθρώπινης σκέψης.»

ΕΛΕΝ ΚΕΜΠΕΡ (1880-1968) Διάσημη Αμερικανίδα συγγραφέας (τυφή)

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ ΤΗΣ Σ.Π.

Επιμέλεια ΘΑΝΑΣΗ ΜΠΙΚΟΥ

**Πήραμε και δημοσιεύουμε τις παρακάτω επιστολές
και ευχαριστούμε τους αποστολείς τους:**

- **Από τον Ομ. Καθηγητή και Συγγραφέα κ. Στ. Μαριάδη**
(απαντά για τη βιβλιοκρισία σε βιβλίο του στο τ. 70/2003 σελ. 112).

Αρχικά θέλω εγκάρδια να ευχαριστήσω τον αγαπητό συνάδελφο Γιώργο Σελλιανάκη για την τόσο κολακευτική για μένα παρουσίαση του βιβλίου μου στο 70ο τεύχος της «Σ.Π.». Χρόνια είχα να νιώσω μια τόσο βαθιά συγκίνηση και μια τέτοια απόλυτη, ηθική ικανοποίηση.

Σήμερα σας στέλνω το ανά χείρας άρθρο μου προς δημοσίευση στη «Σ.Π.», εφόσον βέβαια εσείς πρώτα εγκρίνετε την καταλληλότητά του. Ακόμη, επιθυμώ να γίνω συνδρομητής της «Σ.Π.» (σήμερα στέλνω και τη συνδρομή μου για το 2003 με την παράκληση να μου αποσταλεί και το τεύχος 69/2003.

Παραμένοντας πάντα με αγνά συνεταιριστικά αισθήματα και αγάπη, εύχομαι σε όλους σας καλό καλοκαίρι.

Φιλικότατα Σ. Μαριάδης

Μαζί με την παραπάνω επιστολή του ο καθηγητής κ. Μαριάδης μας έστειλε αντίγραφο επιστολής του σε συνεταιριστές, από τους οποίους προσδοκά συνεργασία και συμπράξη για την προώθηση της συνεταιριστικής ΙΔΕΑΣ, μέσα από μεταφερόμενη συνεταιριστική Έκθεση, την οποία για πρώτη φορά παρουσίασε το 1986 στο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Αλλά ως αφήσουμε να τα πει ο ίδιος.

Γράφει λοιπόν σ' αυτή την επιστολή του ο Συνεταιριστής Καθηγητής:

Αγαπητοί φίλοι συνεταιριστές.

Και σαν συνταξιούχος θέλω να συνεχίσω για όσο μπορώ ακόμα, να διακονώ την συνεταιριστική ΙΔΕΑ, γεγονός που το έπραξα για 35 ολόκληρα χρόνια ως δημόσιος λειτουργός σε δύο Πανεπιστήμια και στο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης αλλά και με εκατοντάδες ομιλίες μου σε ΚΕΓΕ και συνεταιριστικές οργανώσεις σε όλη την ηπειρωτική χώρα και στην Κρήτη.

Το αντικείμενο με το οποίο θα συνεχίσω την διακονία μου αυτή είναι μια μεταφερόμενη Συνεταιριστική Έκθεση την οποία παρουσίασα για πρώτη φορά το 1986 στο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης (βλ. εντυπώσεις). Η τρίτη Έκθεση έγινε μέσα στην Αγροτικά το 1988. Κατόπιν μεσολάβησε δυστυχώς ένα μεγάλο διάστημα αδράνειας μέχρι το 1993, εκεί που είχε καθιερωθεί πλέον ως ένας πρωτότυπος θεσμός σε πανελλήνια κλίμακα. Ο λόγος ήταν η έλλειψη

οικονομικής στήριξης. Το 1994 μπόρεσα να πραγματοποιήσω και την 4η Έκθεση στο ΤΕΙ-Θ και έκτοτε αδράνησα εντελώς για λόγους πέρα από τη θέλησή μου.

Στο επόμενο διάστημα μέχρι σήμερα την έχω βελτιώσει σημαντικά και είμαι έτοιμος να την περιφέρω σ' όλη την Ελλάδα, εκεί όπου μου ζητηθεί.

Αν και εσείς πιστεύετε ότι πρέπει να προωθήσετε την καλλιέργεια της Συνεταιριστικής ΙΔΕΑΣ και γνώσης στον τόπο μας, δεν έχετε παρά να με καλέσετε. Τις απαιτήσεις μου (!!) τις βλέπετε στο επισυναπτόμενο έντυπο,¹ στο οποίο θα βρείτε και τα άλλα στοιχεία μου για μια παραπέρα επικοινωνία μας με στόχο την ενδεχόμενη μεταφορά και παρουσίαση της Έκθεσης και στο δικό σας χώρο όποτε και αν βέβαια το αποφασίσετε.

Με φιλικά και συνεταιριστικά αισθήματα

Στην Έκθεση που έγινε από το ΤΕΙ Μεσολογγίου την 7-6-2003 υπήρξε σημαντική, όπως θα έπρεπε και άξιζε, ανταπόκριση. Στα γραφεία του Περιοδικού μας έφθασαν τα εγκωμιαστικά σχόλια 29 επισκεπτών. Μεταφέρουμε εδώ μερικά από αυτά τα σχόλια:

- Πρωτοβουλία αξιόπαινη, δημιουργική, με βαθείς και καλούς στόχους.
Ε. Πάνου-Φιλοθέου (Εκπαιδευτικός)

- Είναι πράγματι μια καλή προσπάθεια στο χώρο του ΤΕΙ. Περιμένει να βρει και άλλους μιμητές.

Δημήτρης Τ. Κάλμου (Σπουδαστής)

- Θερμά συγχαρητήρια στον καθηγητή Μαριάδη που είχε αυτή την ωραία ιδέα της οργάνωσής της. Εύχομαι η Συνεταιριστική Ιδέα να περάσει σ' όλους που επισκέφθηκαν αυτή την έκθεση.

Νίκη (ΔΓΕ 6ο)

- Συγχαρητήρια, εύχομαι του χρόνου να είναι μεγαλύτερη και να βοηθηθεί περισσότερο.

Χρήστου Θ.

- Ήταν μια καλή αρχή. Συγχαρητήρια σ' αυτούς που βοήθησαν για να γίνει αυτή η εκδήλωση.

Ζορμπά Βούλα (ΔΓΕ Σ2)

(1) Στο έντυπο αυτό αναγράφονται **Κόστος: Κάλυψη δαπανών μόνο για μεταφορά και παραμονή. Διεύθυνση: Σταύρος Μαριάδης, Συνεταιριστής - Συγγραφέας, Αβδελά 20 Καραμπουρνάκι Θεσσαλονίκη 551 31.**

• Νομίζω ότι η προσπάθειά σας είναι εντυπωσιακή και θα έχει όλη την απήκησή της προς τα έξω

Κωνσταντάς (ΔΓΕ Σ2)

• Η σκοπιμότητα της διοργάνωσης καθώς και η ίδια η οργάνωση ένα μονάχα μπορούν να σημαίνουν: ΕΠΙΤΥΧΙΑ.

Κεφαλάς Γιάννης

• Τέτοιες διοργανώσεις εύχομαι και ελπίζω να πολλαπλασιαστούν

Λελουπίδου Δέσποινα (ΔΓΕ Θ0)

• Είναι μια πρωτοβουλία που συμβάλλει στην ανάπτυξη και την πρόοδο του τόπου.

Κ. Μελαδάκης, (Φοιτητής)

• Βλέποντας την Έκθεση αυτή αντιλαμβάνομαι τη «δύναμη» που έχει η συνεργασία μεταξύ των ανθρώπων.

Σαραφίδης Κίμων (Μ2)

Αυτά είπαν οι επισκέπτες της Έκθεσης των ΤΕΙ Μεσολογγίου του Ιουνίου του 2003 για το Συνεργατισμό.

Εμείς συγχαιρούμε τον καθηγητή κ. Στ. Μαριάδη για την πρωτοβουλία του και ευχόμαστε να βρει συμπαραστάτες σ' αυτή την προσπάθειά του για την προώθηση της συνεταιριστικής ΙΔΕΑΣ.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ, η ΑΤΕ, οι μεγάλες μας Συνεταιριστικές Οργανώσεις και Εταιρείες και άλλοι οικονομικοί οργανισμοί του αγροτοσυνεταιριστικού χώρου πρέπει να συμπαρασταθούν σ' αυτή την πρωτοποριακή προσπάθεια, στα περιθώρια μιας διαφημιστικής δαπάνης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ

Το περιοδικό μας, που είναι όργανο ελεύθερης διακίνησης ιδεών, απόψεων και προτάσεων, έχει τις στήλες του ανοιχτές σε όποιον από τους αναγνώστες του θέλει να δημοσιεύσει τις απόψεις, θέσεις και προτάσεις του για τα αγροτοσυνεταιριστικά μας πράγματα, αρκεί να τηρεί τους κανόνες ευηπείας, της ποιότητας, της εγκυρότητας και της δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

Τα κείμενα, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, μπορεί να είναι μέχρι και 4-5 σελίδες και να στέλνονται στη διεύθυνση της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού (οδός Γενναδίου 8 Αθήνα ΤΚ 106 78) με την ένδειξη στο φάκελλο «Ύλη για το περιοδικό».

Η ΠΟΛΥΤΕΚΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Γράφει ο ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗΣ

Επίτ. Γεν. Δ/ντής Ελαιουργικής

Στην εκκλησία της ενορίας μου παρέλαβα το πολύ ωραίο, με πολλή φροντίδα, καλότεχνο, πολυτελές, πολύχρωμο 32 σελίδων, των πολυτέκνων, δωρεάν φυλλάδιο. Το επρόσεξα ιδιαίτερα, το edιάβασα με πολλή προσοχή, το εμελέτησα, θα έλεγα. Είδα μέσα σ' αυτό πολλές φωτογραφίες πολυτέκνων οικογενειών με πολλά παιδιά, από τέσσερα και πάνω μέχρι έντεκα.

Επρόσεξα τα πρόσωπα των ευτυχησμένων γονέων. Έδειχναν ευτυχησμένοι, χαρούμενοι, γελαστοί, με φανερή την έκφραση της ευτυχίας των, της αισιοδοξίας των και προπαντός την προφανή όρεξη να συνεχίσουν να μεγαλώνουν τις οικογένειές των, αφού στις αγκαλιές των μανάδων χαμογελούσαν μικρά παιδάκια μόλις λίγων μηνών.

Από το περιεχόμενο του εντύπου φυλλαδίου βγαίνει το συμπέρασμα ότι η Πανελληνία Ένωσις και φίλων των Πολυτέκνων (ΠΕΦΙΠ), η οποία το εκδίδει, αγωνίζεται μαζί με τους εκπροσώπους της Εκκλησίας για τη στήριξη των ισχυρών θεσμών της οικογένειας, τη δυναμική τόνωσή της μεταξύ γονέων και παιδιών, της αγάπης και του σεβασμού, τα ακλόνητα θεμέλια στήριξης, τα υψηλά ιδανικά και γενικά όλα τα ιδεώδη, μαζί με την χριστιανική πίστη που χαρακτηρίζουν παγκοσμίως την ελληνική οικογένεια.

Παράλληλα το έντυπο αυτό προβληματίζει και προτρέπει κάθε καλό ζευγάρι, μαζί με την ευλογία του Θεού, να γίνει και αυτό πολύτεκνο με πολλά παιδιά και εγγόνια.

Χωρίς τη μεγάλη και δυνατή οικογένεια τίποτε δεν στέκεται, τίποτε δεν προχωρεί, τίποτε δεν δίνει ελπίδα, αισιοδοξία και μέλλον στην ανθρωπότητα. Αυτό είναι και το βαθύτερο μήνυμα που δίνει το φυλλάδιο που κυκλοφορεί η Ένωσις, για όσους βέβαια έχουν την ψυχική δύναμη να το συλλάβουν.

Προσωπικά, όταν βρίσκομαι στο χωριό μου Γεράνι Ρεθύμνης, όπου οι πολύτεκνες οικογένειες πλεονάζουν κατά πολύ, οι άτεκνες είναι πολύ ελάχιστες και οι ανύπαντροι άνδρες ελάχιστοι, νιώθω πολλή χαρά και θαυμασμό και καμαρώνω όλα τα παιδάκια, μικρά και μεγάλα, αγόρια και κορίτσια, που είναι όλα υγιέστατα, ωραιότατα και εξιπνότατα.

Γι' αυτό στο σημείο αυτό θα προσθέσω χαρακτηριστικές περιπτώσεις δύο οικογενειών χωριανών μου, που έζησαν στις αρχές μέχρι τα μισά του περασμένου αιώνα μας, οι οποίες χωρίς καμιά μέριμνα, στήριξη ή κοινωνική πρόνοια εμεγαλούργησαν στην κυριολεξία. Η μια του Μάρκου και της Μαρίας Κλαψινού, που απέκτησαν και εμεγάλωσαν δέκα επτά παιδιά, η άλλη του Κωνσταντίνου Νικολακάκη με τη σύζυγό του, που ονομαζόταν και «η γριά Πολυθιάνη», που έζησε 110 χρόνια και αξιώθηκε να γνωρίσει και να χαρεί πολλές δεκάδες εγγόνια, δισέγγονα και τρισέγγονα.

Γι' αυτό και από τα πολύ παλιά χρόνια το Γεράνι έχει το μοναδικό προνόμιο να λέγεται «Γεράνι με τα πολλά παιδιά».

Κι εγώ με τη σειρά μου σαν χριστιανός νιώθω το ηθικό και χριστιανικό χρέος, όσο οι μικρές και αδύναμες δυνατότητές μου το επιτρέπουν, να προσπαθώ να συμπαρίσταμαι με κάθε μορφή σε κάθε αναξιοπαθούσα οικογένεια.

Βεβαίως, γνωρίζω πολύ καλά ότι δεν είμαι αρμόδιος, ούτε έχω τη δυνατότητα ή το δικαίωμα να διατυπώσω, παραινήσεις, υποδείξεις, ούτε και παρακλήσεις για συμπαράσταση και ανακούφιση της οποιασδήποτε οικογένειας, που θα περνά δύσκολες μέρες από προβλήματα υγείας, φτώχειας ή άλλων στερήσεων.

Μόνον ο Θεός και το Άγιον Πνεύμα με τη φώτισή του, η ψυχή, η καρδιά και η συνείδηση κάθε ανθρώπου είναι οι καλύτεροι οδηγοί για το σωστό ανθρώπινο καθήκον κάθε χριστιανού.

Τη στήλη επιμελείται ο κ. Γ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ

Μας ερωτούν και απαντούμε:

Γράφαμε στο προηγούμενο τεύχος της Σ.Π. (τ/70/2003 σελ. 105) για το καυτό θέμα του συνταξιοδοτικού προβλήματος και πώς το αντιμετώπισε η Κυβέρνηση. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η όποια μεταρρύθμιση έγινε δεν έλυσε το πρόβλημα και ότι σύντομα θα χρειαστεί να ληφθούν περισσότερο επώδυνα μέτρα.

Θεωρούμε ότι θα βοηθούσε στο να απαντήσουμε στο καυτό αυτό θέμα, σαν δούμε τι σχεδιάζουν να εφαρμόσουν για λύση του ασφαλιστικού προβλήματος οι εταίροι μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Είναι γνωστό ότι σ' όλη την Ευρώπη τα συνταξιοδοτικά προβλήματα που εφαρμόζονται έχουν εξαντλήσει τα οικονομικά όρια αντοχής τους και αυτό γιατί έφθασε η ώρα να συνταξιοδοτηθούν τα παιδιά που γεννήθηκαν τον καιρό της δημογραφικής έκρηξης που ακολούθησε τον τερματισμό του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Με δεδομένη την πτώση των γεννήσεων των τελευταίων χρόνων και την αύξηση του προσδόκιμου ζωής, προβλέπεται, τουλάχιστον στη Γαλλία όπου πραγματοποιήθηκε σχετική έρευνα, τα ασφαλιστικά ταμεία να καταστούν ελλειμματικά από το 2005.

Θα ασχοληθούμε σήμερα με τα μέτρα που έλαβαν ή που πρόκειται να λάβουν χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση του συνταξιοδοτικού προβλήματος. Πρόσφατα η Γαλλική Εθνοσυνέλευση ενέκρινε με μεγάλη πλειοψηφία το σχέδιο Ραφορέν που προβλέπει την παράταση του εργασιακού βίου των Γάλλων δημοσίων υπαλλήλων κατά 2,5 χρόνια, ώστε ο συντάξιμος χρόνος να φθάσει τα 40 χρόνια και να εξισωθεί ο χρόνος εργασίας των εργαζομένων στο Δημόσιο με το χρόνο εργασίας των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα.

Αποτέλεσμα αυτής της απόφασης ήταν να ξεσηκωθούν οι εργαζόμενοι και να πραγματοποιήσουν πρωτοφανείς απεργιακές κινητοποιήσεις που αναστάτωσαν τη Γαλλία. Επίσης προβλέπει την παράταση του εργασιακού βίου στη Γαλλία επί 2 ακόμη χρόνια, ώστε ως το 2002 ο απαιτούμενος συντάξιμος χρόνος να φτάσει τα 42 χρόνια. Ακόμη προβλέπει τη δημιουργία ιδιωτικών συνταξιοδοτικών σχημάτων, στα οποία θα μπορεί να εγγραφονται όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα στο πού εργάζονται.

Τα μέτρα αυτά κρίθηκαν από πολλούς αρμοδίους ότι αποτελούν βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση και θα δώσουν απάντηση στην αγωνία των εργαζομένων για μια αξιοπρεπή σύνταξη, στην οποία πιστεύουν και αναμένουν. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι Γάλλοι εργαζόμενοι πληρώνουν τριπλάσιες συνταξιοδοτικές εισφορές από αυτές που πληρώνουν οι Αμερικαν-

φίλος που μου διηγήθηκε για εσάς φίλοι της στήλης το περιστατικό – να μάθω για.. τον τυροκόμο της μαδάρας». Περίμενα το τέλος της κουβέντας και διακριτικά πλησίασα τον κριτή, τον ρώτησα και τι μου είπε; Σας το διηγούμαι:

«Μετέφερε ο τυροκόμος τα τυροκομικά του προϊόντα με ένα γάιδαρο από τη μαδάρα που είχε το τυροκομείο του στο χωριό που έμενε. Στο ένα κοφίνι είχε τα τυριά και στο άλλο τους ανθότυρους. Κατά τη διαδρομή ακούμπησε σε κάποιο βράχο το ένα κοφίνι, ξεσαμαρώθηκε ο γάιδαρος, πέσανε τα τυριά και οι ανθότυροι, αλλά τα τυριά σαν σκληρότερα που ήταν κατρακυλούσαν στην πλαγιά του βουνού. Οι ανθότυροι, μαλακοί όπως ήταν, πέσανε στο έδαφος κι ύστερα από δυο-τρία κατρακυλίσματα μείνανε. Ο τυροκόμος, αντί να δει τη ζημιά του, πρόσεξε την πρωτιά του τυριού και φώναξε: «Ε, καημένε ανθότυρε, επέρασέ σε ο ντύρος».

«Ο συνάδελφος – πρόσθεσε – υποστηρίζει την πρότασή του, για να έχει την πρωτιά και να χειροκροτηθεί χωρίς να βλέπει τη ζημιά που σίγουρα για εμένα θα υποστεί και ο ίδιος, όπως ο τυροκόμος, που τον έφερε σαν παράδειγμα».

51. Σπανια πήγαινε στο χωριό του ο μπαρμπα-Μανώλης. Από μικρός ζούσε στην Αθήνα και μόνο για εκπλήρωση κοινωνικών υποχρεώσεων το επισκέφθηκε πολύ λίγες φορές, στις κηδείες των γονιών του και τους γάμους συγγενών του. Συναξιούχος πια, γράφτηκε το 1984 στον Κτηνοτροφικό Συνεταιρισμό του χωριού του και από τότε πήγαινε κάθε φορά που γίνονταν εκλογές στους συνεταιρισμούς. Τον είχαν συνηθίσει οι χωριανοί, συγγενείς και φίλοι και πολύ γινόταν λόγος για τα υπονοούμενα πίσω από την πλάτη του. Μα στις τελευταίες εκλογές του 2000 ένας παιδικός του φίλος δεν του χαρίστηκε. Του το είπε πλάγια και με το δικό του τρόπο:

«Καλωσόρισες Μανώλη» –του είπε στο καφενείο όταν τον πρωτοείδε – και πριν πάρει την απάντηση συμπλήρωσε: «Πότε θα φύγεις»;

– Καλώς σας βρήκα, Νικολή, τη Δευτέρα, αποκρίθηκε ο φίλος του.

– Ε, μα διάλεξε καημένε Μανώλη, ή γάλα από τα πρόβατα ή γάλα από το πράτηριο της γειτονιάς σου.

Δε μίλησε κανείς από όσους βρίσκονταν στο καφενείο. Ο μπαρμπα-Μανώλης ήταν σεβασμιός για όλους, ας μην είχε γιδοπρόβατα. μέλος του Κτηνοτροφικού Συνεταιρισμού ήταν...

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΗΣ

(χωρίς όνομα).

Υ.Γ. Γράψτε μου και εσείς τά δικά σας

Για όσους θέλουν να στείλουν κείμενά τους στη ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Παρακαλούμε τους φίλους μας που θέλουν να στείλουν κείμενα στη ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ για δημοσίευση, να έχουν υπόψη τους ότι για να δημοσιευθούν στην αμέσως πρώτη από της αποστολής τους έκδοσή της, θα πρέπει να φθάσουν στα Γραφεία μας (Γενναδίου 8 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 78) το αργότερο 20 μέρες πριν από την ημερομηνία εκτύπωσης και κυκλοφορίας του Περιοδικού.

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

(Από τη σελίδα 110 του τ. 70 η συνέχεια της μόνιμης ενημερωτικής για τα μέλη της «Ε.Φ.Σ.» αυτής στήλης)

61. Πήραμε τις συνδρομές και ευχαριστούμε τους φίλους και συνδρομητές της ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ. Από τους κ.κ.:

Αθανασάκη Γεώργιο, Αθανασίου Νικόλαο, Ανδριανόπουλο Απόστολο, Αυγουστάκη Ιωάννη, Βαλσαμάκη Μαρίνο, Βαρύτη Γεώργιο, Βασιλάρα Γεώργιο, Γρηγορομιχελάκη Ιωάννη, Δερμιτζάκη Μιχάλη, Δερμιτζόγλου Χρίστο, Διονυσόπουλο Κυριάκο, Δήλβα Βασίλειο, Δημητριάδου Βαρβάρα, Δρεττουλάκη Ηλία, Δημούδη Γεώργιο, Δραγώνα Κων/νο, Ζαμπούνη Βασίλειο, Ζησόπουλο Θωμά, Ζωγράφου Νίνα, Ζωγανά Χρήστο, Ιορδανίδη Ιωάννη, Καμπισιούλη Λεωνίδα, Καφετζάκη Γεώργιο, Κλήμη Αριστείδη, Καμινάρη Ολυμπία, Κουτσογιάννη Κων/νο, Κυπριωτάκη Νικόλαο, Καραγκιοζόπουλο Αχιλλέα, Κουτσιδη Αναστάσιο, Κοντό Σπύρο, Κόλλια Κων/νο, Κοτρέτσο Αντ., Κουτρούλη Γεώργιο, Κέκη Χρυσούλα, Κυριακόπουλο Μιχάλη, Κωδούνη Μιχάλη, Κυριακάκη Στυλιανό, Καρυπίδη Φίλιππο, Κονταξάκη Μιχάλη, Λεκατή Νικόλαο, Μεσοβίτη Γεώργιο, Μετζηδάκη Νικηφόρο, Μανατάκη Γεώργιο, Μπικάκη Σήφη, Μπακογιάννη Στέφανο, Μαντέκα Δημήτριο, Μαριάδη Σταύρο, Μαρρή Ιωάννη, Μπακαφούκα Νικόλαο, Μπουφίδη Βασίλειο, Ντούσια Απόστολο, Νικολαράκο Γεώργιο, Οικονόμου Κων/νο, Οικονόμου Βασίλειο, Παπαδημητρίου Γεώργιο, Παπαδάκη Γεώργιο, Πατουλιώτη Αλέξανδρο, Πάπαλη Νικόλαο, Παπαδάκη Εμμανουήλ, Πιπεράκη Μανώλη, Παπαγαρυφάλλου Παναγιώτη, Πασίση Μ. Πισσαδάκη Παύλο, Παπαγεωργίου Ιωάννη, Πετράκη Ιωσήφ, Ράντζιο Απόστολο, Ροδάκη Θεόδωρο, Σοφρωνά Αντώνη, Σαντά Λουκά, σελλιανάκη Γεώργιο, Σινίκη Ευστ., Σταθερό Νικόλαο, Σγουράδη Τοφπούδη, Σμυρνωτάκη Γεώργιο, Στραταριδάκη Ιωάννη, Σπαντιδάκη Εμμαν., Σκούρα Απόστολο, Σκαρβελλάκη Σταύρο, Σεϊτανίδη Ηλία, Τσιρώνη Ιωάννη, Τερζή Αναστασία, Τσαμπρούνη Ιωάννη, Φωλίνα Κων/νο, Χαρίτο Θεόδωρο.

62. Επίσης πήραμε τις συνδρομές από τις επόμενες ΑΣΟ και Εταιρείες:

ΕΑΣ Αμφίσης, ΕΑΣ Βισαλτίας, ΕΑΣ Αιγιαλείας, ΕΑΣ Βορ. Σποράδων, ΕΑΣ Καστοριάς, ΕΑΣ Ξηρομέρου, ΕΑΣ Πρεβέζης, Α.Σ. Αμπελακίων Σαλαμίνας, την Καπνική Συν/κή, την ΣΒΕΚΗ ΑΕ, ΕΑΣ Λέσβου και την Ε.Δασ. Συν. Ευρυτανίας.

63. Και από τα Σωματεία:

Σύλλογο Συνταξιούχων Γ.Σ. Οργανώσεων «Η ΜΕΡΙΜΝΑ», Σωματείο Εργαζομένων ΕΑΣ Ξάνθης.

64. Στη Σύνοδο της 28.5.2003 (πράξη 237/2003) το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Φίλων του Συνεργατισμού όρισε τους Συντονιστές των Επιτροπών του άρθρου 22 του Καταστατικού της Εταιρείας όπως παρακάτω.

1. Στην επιτροπή Σύνταξης του Περιοδικού, τον Σύμβουλο της Εταιρείας κ. **Απόστολο Ράντσιο.**

2. Στην επιτροπή μελέτης της Συνεταιριστικής Νομοθεσίας, τον πρόεδρο της Εταιρείας κ. **Απόστολο Ανδριανόπουλο.**

3. Στην επιτροπή μελέτης των Ισολογισμών και των δραστηριοτήτων των ΑΣΟ, τον Γενικό Γραμματέα της Εταιρείας κ. **Γεώργιο Φραγκιαδουλάκη.**

4. Στην Επιτροπή μελέτης του χρηματοπιστωτικού συστήματος που εξυπηρετεί τις ΑΣΟ, τον ταμία της Εταιρείας κ. **Γεώργιο Καφετζάκη**.

5. Στην Επιτροπή μελέτης κανόνων Συνεταιριστικής αλληλεγγύης, την Σύμβουλο της Εταιρείας κ. **Ολυμπία Καμινάρη – Κλήμη**.

6. Στην Επιτροπή μελέτης κανόνων Ορθολογιστικής λειτουργίας των ΑΣΟ, τον Αντιπρόεδρο της Εταιρείας κ. **Γεώργιο Ντούτσια**, και

7. Στην Επιτροπή μελέτης κανόνων Διοικητικής και Υπηρεσιακής λειτουργίας των ΑΣΟ, τον Σύμβουλο της Εταιρείας κ. **Αθανάσιο Μπίκο**.

Σε επόμενη Σύνοδο του το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας θα ορίσει τα μέλη των παραπάνω Επιτροπών σύμφωνα με το κεφάλαιο (Β) του Κανονισμού (Δημοσιεύεται στη σελίδα 122 του τεύχους 58/2000 της Σ.Π.).

65. Στην ίδια σύνοδο του (237/2003) το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας, επανεξέλεξε στην επιτροπή αξιολόγησης προτάσεων για απονομή ηθικών αμοιβών σε Συνεταιριστές και φίλους του Συνεργατισμού, τους κ.κ. **Αριστείδη Κλήμη, Νικόλαο Κολυμβά** και **Κων/νο Παπαγεωργίου**.

Η επιτροπή αυτή ορίστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας με την απόφαση του 231/5.6.2002 και δημοσιεύθηκε στο τεύχος 66/2002 (σελίδα 115-116) της Σ.Π.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ενημερώνουμε τους αναγνώστες που μας ρωτούν, ότι μπορούν να διαβάσουν:

1. **Για την αναθεώρηση του Συντάγματος:** τ. 58/2000 σελ. 111, τ. 59/2000 σελ. 133, τ. 60/2000 σελ. 197, τ. 61/2001 σελ. 3.
2. **Για τη Συνεταιριστική Νομοθεσία** τ. 57/2000 σελ. 1, 29, τ. 59/2000 σελ. 169, τ. 60/2000 σελ. 197, 225, τ. 61/2001 σελ. 3, τ. 62/2001 σελ. 85, τ. 63/2001 σελ. 121, τ. 67/2002 σελ. 139, τ. 69/2003 σελ. 23, 35, τ. 70/2003 σελ. 83.
3. **Για το Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα:** τ. 58/2000 σελ. 81, 86, τ. 59/2000 σελ. 129, 133, τ. 60/2000 σελ. 197, τ. 61/2001 σελ. 1, τ. 62/2001 σελ. 65, τ. 63/2001 σελ. 121, τ. 65/2002 σελ. 49, τ. 66/2002 σελ. 65, 75, 83, τ. 67/2002 σελ. 133, 135, 144, τ. 68/2002 σελ. 201, 213, τ. 69/2003 σελ. 15, 25, τ. 70/2003 σελ. 65.
4. **Για την ΑΤΕ:** τ. 60/2000 σελ. 217, τ. 61/2001 σελ. 35, 51, τ. 62/2001 σελ. 73, 78, τ. 63/2002 σελ. 179, τ. 64/2002 σελ. 190, τ. 65/2002 σελ. 5, τ. 68/2002 σελ. 201, 239.
5. **Για τα χρέη του ΑΣΟ:** τ. 47/1997 σελ. 129, τ. 64/2001 σελ. 185, 205, τ. 65/2001 σελ. 1, 49, τ. 66/2002 σελ. 85, τ. 67/2002 σελ. 133, τ. 69/2003 σελ. 1.
6. **Για την Ευρωπαϊκή Ένωση:** τ. 60/2000 σελ. 201, τ. 63/2001 σελ. 173, τ. 64/2001 σελ. 219, τ. 65/2002 σελ. 22, τ. 66/2002 σελ. 109, τ. 67/2002 σελ. 187, τ. 70/2003 σελ. 87.
7. **Για τα Συνεταιριστικά Ελαιουργεία:** τ. 62/2001 σελ. 97, τ. 63/2001 σελ. 143, τ. 65/2002 σελ. 41.

Σε όσους συνδρομητές μας δεν διαθέτουν τα τεύχη αυτά, μπορούμε να τους τα αποστείλουμε.

Το 176/2003 Διάταγμα για την εποπτεία των Α.Σ.Ο.

Στο ΦΕΚΑ 143/11.6.2003 δημοσιεύθηκε το 176 Προεδρικό Διάταγμα της 3.6.2003 περί του τρόπου ασκήσεως της εποπτείας του Υπουργείου Γεωργίας επί των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Α.Σ.Ο.) και των Συνεταιριστικών Εταιρειών (Σ.Ε.)

Το Διάταγμα αυτό έχει ως εξής:

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντες υπ' όψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του άρθρου 16 του Ν. 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» (Α61).

β) Του άρθρου 29Α του Ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα» (Α 137), όπως αυτό προσετέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων, τροποποίηση του Ν. 1721/1987 για τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών οργανώσεων των εμπόρων, βιοτεχνιών και λοιπών επαγγελματιών και άλλες διατάξεις» (Α 154) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 2469/1997 «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις» (Α 38).

2. Την 399580/30.10.2001 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Γεωργίας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Γεωργίας Ευάγγελο Αργύρη και Φώτη Χατζημυχάλη» (Β 1479).

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

4. Την 143/2003 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας, αποφασίζουμε:

Άρθρο

Πεδίο εφαρμογής της εποπτείας

1. Η εποπτεία επί των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΑΣΟ) όλων των βαθμίδων και των Συνεταιριστικών Εταιρειών (.Ε.), ασκείται από τον Υπουργό Γεωργίας Ειδικότερα ο Υπουργός Γεωργίας ασκεί την εποπτεία επί:

α) Των Αγροτικών Συνεταιρισμών (Α.Σ.).

β) Των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.).

γ) Των Κοινοπραξιών Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΚΑΣΟ).

Εκείνοι που έφυγαν

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

Πέθανε στην Αθήνα, την 20 Ιουνίου 2003 και κηδεύτηκε στο 2ο Νεκροταφείο (Πατήσια), ο Παύλος Σαμαράς, σε ηλικία 97 ετών. Καταγόταν από τη Λαμία και υπηρέτησε 35 χρόνια στα γραφεία Αθηνών της ΚΥΔΕΠ. Από το 1968 ήταν συνταξιούχος.

Ο Παύλος Σαμαράς πρόσφερε στο Αγροτοσυνεταιριστικό κίνημα από σημαντικές θέσεις της Υπαλληλικής Ιεραρχίας της ΚΥΔΕΠ και από θέσεις Συνδικαλιστικών οργάνων.

Ήταν τακτικός αρθρογράφος σε αγροτοσυνδικαλιστικά έντυπα και διακρίνετο για την αφοσίωσή του στο Συνεργατισμό και στο υπηρεσιακό του καθήκον.

Ο Παύλος Σαμαράς ήταν πράος, μεθοδικός και επιχειρηματολόγος. Σπάνια ύψωνε τη φωνή του και ήταν φιλικός με όλους.

Μετά τη συνταξιοδότησή του το 1968 ασχολήθηκε με τα Συνδικαλιστικά του κλάδου των Συνεταιριστικών Υπαλλήλων και ήταν πολύτιμος σύμβουλος και συνεργάτης των Συνδικαλιστικών Οργάνων.

Ήταν παντρεμένος με την καλή και αντάξιά του Αφροδίτη Καραπαναγιώτη (καταγωγή από Μυτιλήνη) και έφεραν στον κόσμο δυο παιδιά, το Γιώργο και τη Βασιλική. Ευτύχησαν να τα δουν παντρεμένα, με παιδιά και εγγόνια. Όμως οι πρόωροι θάνατοί τους, πρώτα της Βασιλικής και μετά του Γιώργου, γέμισαν πόνο και πίκρα τα σπίτια τους.

Μέχρι τη μέρα του θανάτου του, ο Παύλος Σαμαράς ζούσε στο σπίτι του στην οδό Ν. Πολίτη 2 (Πατήσια), λυπημένος για το χαμό των δυο παιδιών του και και με τις χάρες των εγγονών και δισεγγόνων του, που λάτρευε.

Από την 20.6.2003 δεν θάναι μαζί τους. Θα τους λείπει ο καλός παππούς. Η ψυχή του θάναι με τις ψυχές των δύο παιδιών του, που στερήθηκε στη ζωή και απ' αυτό πολύ πικράθηκε.

Αιωνία να είναι η μνήμη του και ελαφρύ το χώμα της Αττικής γης που τον σκεπάζει.

Στην κυρά Αφροδίτη, τα εγγόνια και τα δισέγγονα του, την εξ ύψους παρηγορία.

(Γ.Β.Σ.)

ΜΑΡΚΟΣ ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗΣ

Θλιβερό και απευκταίο να νεκρολογεί κανείς προσφιλή και αγαπημένα του πρόσωπα.

Είναι όμως βαθειά ηθική υποχρέωση, όταν τα πρόσωπα αυτά δεν είναι μόνο προσφιλή και αγαπητά, αλλά έχουν επιτελέσει στην επίγεια διαδρομή τους, αξιόλογο επαγγελματικό και κοινωνικό έργο.

Ο αγαπημένος συνάδελφος και φίλος Μάρκος Τσαγκαράκης, ήταν από τα πρόσωπα εκείνα που έχουν να επιδείξουν τέτοια δραστηριότητα στον τομέα της επαγγελματι-

κής των σταδιοδρομίας. Το βιογραφικό του σημείωμα αποτελεί πηγή πολλών μηνυμάτων για πρόοδο και δημιουργία.

Γεννήθηκε από γονείς αγρότες στο γραφικό χωριό Παλαίλιμο. Έζησε τα μικρά του χρόνια κοντά στη φύση η οποία και του ενέπνευσε τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Κατά την φοίτησή του στις ανώτατες Σχολές, επέλεξε τον κλάδο της Γεωπονίας, προκειμένου να βοηθήσει τους συνανθρώπους του αγρότες, των οποίων τα προβλήματα ε γνώριζε πλήρως, αφού και ο ίδιος είχε ανάλογες πικρές εμπειρίες.

Εσπούδασε εργαζόμενος σκληρά και αυτό μάλιστα τον εβοήθησε να γνωρίσει την ζωή από τις πιο δύσκολες πλευρές της, και να οπλιστεί με το ανάλογο θάρρος για να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις αναπόφευκτες αντιξοότητες.

Μετά το πέρας των σπουδών του εργάστηκε στον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων.

Οι επιστημονικές γνώσεις και ικανότητες του αναγνωρίστηκαν γρήγορα από τους αγρότες του Νομού, οι οποίοι ζητούσαν την συμβουλή και τις οδηγίες του για τις ανάγκες των καλλιεργειών και εκμεταλλεύσεών τους.

Τις ικανότητες και το ήθος του σύντομα διέκρινε και το τοπικό Συνεταιριστικό κίνημα το οποίο τον προσέλαβε αρχικά σαν Γεωπόνο και στη συνέχεια του ανέθεσε τη Διεύθυνση της Ένωσης Αγροτικών Συν/σμών Ρεθύμνης.

Οι υπηρεσίες που πρόσφερε στην οργάνωση ήταν ιδιαίτερα πολύτιμες.

Ήταν η περίοδος που κατασκευάστηκαν τα σοβαρά παραγωγικά έργα, που σήμερα αποτελούν τις κύριες βιομηχανικές εγκαταστάσεις που έχει η δευτεροβάθμια αυτή Συνεταιριστική Οργάνωση του Νομού μας.

Στη θέση του διευθυντή της Ένωσης, ο Μάρκος έδειξε το ήθος και την ακεραιότητα του χαρακτήρα του. Έντιμος και ανιδιοτελής καθώς ήταν, έδωσε στον τομέα αυτό το δείγμα της γραφής του. Σκοπός του ήταν να δημιουργήσει και να βελτιώσει. Υπέρμετρα εργατικός αθόρυβος και αποτελεσματικός υπήρξε ένας από τους πιο πετυχημένους Διευθυντές σε Συνεταιριστική οργάνωση.

Συνεργαζόταν άριστα με τους υφισταμένους του, οι οποίοι τον εσέβονταν και τον τιμούσαν. Ήταν σε όλους αγαπητός και προσηνής.

Δυστυχώς η αδυσώπητη μοίρα δεν θέλησε να ικανοποιήσει τον Μάρκο σύμφωνα με το μέγεθος και τη σημασία της εν γένει προσφοράς του.

Του αρνήθηκε το αγαθό της υγείας για να μπορεί να είναι ευτυχής και ο ίδιος και η οικογένειά του. Ανηλεής, όπως είναι, του επεφύλαξε σκληρή δοκιμασία για να επιβεβαιώσει άλλη μια φορά την απάνθρωπη μορφή της.

Ο θάνατος του Μάρκου προκαλεί απέραντη θλίψη στην βαρυσπενθούσα οικογένειά του, στην αγαπημένη του σύζυγο, στις δύο του θυγατέρες, τις οποίες ελάτρευε και στα αδέρφια του, που υπεραγαπούσε.

Συγγενείς - φίλοι και συνάδελφοι που του είπαν το τελευταίο αντίο, θρηγνούν για τον πρόωρο θάνατό του.

Ευχή του Γεωπονικού Συλλόγου και όλων εμάς που τον ζήσαμε να είναι ελαφρό το χώμα που σκεπάζει τον αγαπημένο μας φίλο και συνάδελφο, Μάρκο!

*Μανώλης Γιαννούλης
Γεωπόνος*

«SINETERISTIKI PORIA»

COOPERATIVE REVIEW

Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,
8 Cennadiou, 106 78 Athens Greece.

CONTENTS OF No 71/2003

	<i>Page</i>
☐ G.V. Sellianakis: National Farm Programme – No need of crying of a spilled milk	129-141
☐ M. Dermitzakis: The Draft of the European Constitution	143-149
☐ G.V. Sellianakis: Our Animal Husbandry	151-154
☐ S. Mariadis: Producers' Groups in Agriculture	155-158
☐ E. Seitanidis: The Powers of the Market	159-160
☐ G. Exarchos: Floriculture in Greece	161-171
☐ K. Bebis: Forest Areas	173-174
☐ G.V. Sellianakis: Our Agricultural Trade Balance in 2002	175-178
☐ A.T. Rantsios: Civil Society and the Contribution of Informatics in Food Security	179-180
☐ G.V. Sellianakis: Book Reviews: Books by a) S. Bakoyannis, b) E. Seitanidis	181-183
☐ K. Bebis: Book Review: Book by H. Seitanidis	184
☐ A. Bikos: The Letter- box of the Co-operative Review (Contributions by S. Mariadis and visitors of fair of the Technological Educational Institution of Mesolongi)	185-187
☐ M. Maragoudakis: The Family with Many Children	188
☐ G. Fragiadoulakis: Questions of Our Readers	189-190
☐ Co-operator (anonymous): Memories	191-192
☐ EDITORIALS:	
• European Union – 25	142
• Between us: Messages for the members of our Society	193-194
• Presidential Decree for the Supervision of Agricultural Co-operatives	195-198
• Agricultural and Co-operative News	199-205
a) Amendment of Law 2810/2000	199-200
b) Elections in Agricultural Co-operatives	201-205
• Obituaries (P. Samaras, M. Tsagarakis)	206-207
• The Identity of Our Review	208

«ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ»

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΔΡΑΣΗ

Τρίμηνη έκδοση Επιστημονικού - Ιδεολογικού προβληματισμού

Ιδιοκτήτης: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Γενναδίου 8 - Αθήνα 106 78 • Τηλ. 210/3226.976

Διευθυντής Έκδοσης: Γεωργ. Σελλιανάκης,

Καραολή Δημητρίου 4 - Μελίσσια • Τηλ. 210/8042.439 • Τ.Κ.151 27

Επιμέλεια: Συντακτική Επιτροπή από τους:

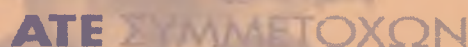
Γεώργιο Β. Σελλιανάκη, Απόστολο Τρ. Ράντσιο και Αθανάσιο Α. Μπίκο

ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ :

- Για Ενώσεις Κεντρικές Α.Σ.Ο. Τράπεζες, Οργανισμούς: (όχι κατώτερες των 40 Ευρώ).
- Για Πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς και άλλα Νομικά πρόσωπα: (οχι κατώτερες των 20 Ευρώ).
- Για άτομα (όχι κατώτερες των 15 Ευρώ). • Για φοιτητές και νέους αγρότες (όχι κατώτερες των 10 Ευρώ)
- *Ευβάσματα με ταχυδρομική επιταγή στον Ταμιά της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού*
κ. Γ. Καφετζάκη, οδός Θραάκης 30 - Νέα Σμύρνη 17 121 (τηλ. 210/93.55.394).

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. - FAX: 210/5233.965 • Κυκλοφορία: Σεπτέμβριος 2003

**Όμιλος Εταιριών
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η κατοικία σας

υπό την σκέπη της
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ

SYNEDIA S.A.

T

ο σπίτι σας, μικρό ή μεγάλο, είναι η περιουσία σας, η βάση σας, το ορμητήριο σας. Όμως διάφοροι κίνδυνοι, όπως φωτιά, σεισμός, κλοπή, θεομηνίες, κ.ά. το απειλούν. Σήμερα, ο καλύτερος τρόπος για να το προστατέψετε, είναι να το πολυσφαλίστηρίο κατοικιών **“ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ”** της **ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**.

Το πρόγραμμα καλύπτει:

Ζημιές από φωτιά, κεραυνό, έκρηξη λέβητα κεντρικής θέρμανσης, βραχυκύκλωμα, θεομηνίες, διάρρηξη σωληνώσεων ύδρευσης, σεισμό.

Επίσης καλύπτεται:

- Η απώλεια περιεχομένου λόγω κλοπής.
- Η απώλεια ή η καταβολή ενοικίου σε περίπτωση που θεωρηθεί ακατοίκητη η κατοικία λόγω ζημιάς και μέχρι την αποκατάστασή της.
- Ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του από κάθε ατύχημα που θα συμβεί στην κατοικία του ή στο γύρω χώρο.
- Η αστική ευθύνη του ασφαλισμένου.

Νέα Κατοικία. Η πιο ολοκληρωμένη προστασία για το σπίτι σας.

Προστατέψτε τον εαυτό σας και την περιουσία σας, από κάθε πιθανό κίνδυνο, με το πολυσφαλίστηρίο **ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ**.

Νιώστε μοναδική προστασία και αιγυριά, υπό την σκέπη της **ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Πολυσφαλίστηρίο κατοικιών με τη δύναμη της **ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**